

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігі
және Тәуелсіз аудиторлар есебі

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

Мазмұны

Беті

2021 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ	2-7
2021 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ:	
Қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есеп	8
Пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есеп	9
Өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	10
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	11-13
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	14-15
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер	16-170

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау және бекіту жауапкершілігі жөніндегі басшылық мәлімдемесі

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ («Банк») және оның еншілес кәсіпорындарының (бірлесіп – «Топ») 2021 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауға және аталған күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын, өзге жиынтық кірісті, капиталдағы өзгерістері мен ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы тиісті шоғырландырылған есепті, сондай-ақ есеп саясатының негізгі қағидаттары мен шоғырландырылған қаржылық есептілікке (бұдан әрі – «шоғырландырылған қаржылық есептілік») өзге ескертулердің Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес ашылуына жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық:

- есеп саясатының қағидаттарын дұрыс таңдауға және қолданылуын қамтамасыз етуге;
- ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді осындай ақпараттың орындылығын, шынайылығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беруге;
- пайдаланушыларға есептілікті түсіну үшін ХҚЕС талаптарының орындалуы жеткіліксіз болғанда, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Топ қызметінің қаржылық жағдайы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- Топтың өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалауға жауапты.

Басшылық сонымен қатар:

- Топтың барлық кәсіпорындарында ішкі бақылаудың тиімді әрі сенімді жүйесін әзірлеуге, енгізуге және қолдауға;
- Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы ақпаратты кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ұсынуға және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есепті жүргізуге;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізуге;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін мүмкін болатын барлық тиісті шараларды қолдануға; және
- қаржылық және өзге теріс пайдалану фактілерін анықтауға және олардың алдын алуға жауапты.

Топтың 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілігін Басқарма 2022 жылғы 14 наурызда шығаруға бекітті.

Басқарманың атынан:

Мурат У. Кошенов
Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Чеусов
Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлеріне

Пікір

Біз 2021 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен, аталған күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын туралы, өзге жиынтық кіріс туралы, капиталдағы өзгерістер туралы және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сонымен қатар қаржылық есептілікке ескертулерден, соның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаларына қысқаша шолудан тұратын «Қазақстан Халық Банкі» акционерлік қоғамы мен оның еншілес кәсіпорындарының («Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілік 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес осы күні аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржы нәтижелері мен шоғырландырылған ақша қаражатының қозғалысын барлық маңызды аспектілерде шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына («ХАС») сәйкес жүргіздік. Аталған стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз есебіміздің *«Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі»* бөлімінде көрсетілген. Біз *Бухгалтерлерге арналған Халықаралық әдеп стандарттары бойынша кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне («Кодекс»)* сәйкес және Қазақстан Республикасында шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Топқа қатысты тәуелсізбіз. Сонымен қатар, біз осы талаптарға және Кодекске сәйкес өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біздің пікірімізше, біз алған аудиторлық дәлелдемелер пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – бұл, біздің кәсіптік пайымдамамызға сәйкес, есепті кезең іші шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілікке біздің аудиттің мәліметінде және де осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында жалпы сипатта қаралған және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

«Делойт» атауы «Делойт Туш Томацу Лимитед» (бұдан әрі — «ДТТЛ») құрамына кіретін және бірлесіп «Делойт» ұйымы» деп аталатын заңды тұлғалардың (олардың үлестес тұлғаларын қоса алғанда) біреуіне не кез келген санына жатады. «Делойт» халықаралық желісі «деп аталатын «ДТТЛ» компаниясы, «ДТТЛ» — ға қатысушы барлық фирмалар және олардың үлестес тұлғаларының әрқайсысы бір-бірінің атынан үшінші тұлғаларға қатысты міндеттемелер қабылдауға құқығы жоқ дербес және тәуелсіз заңды тұлғалар болып табылады. «ДТТЛ» компаниясы, сондай — ақ «ДТТЛ» әрбір қатысушы-фирмасы және әрбір үлестес тұлға бір-бірінің іс-әрекеттері мен олқылықтарына қатысты емес, тек өз іс-әрекеттері мен олқылықтарына қатысты жауапты болады. «ДТТЛ» компаниясы клиенттерге тікелей қызмет көрсетпейді. Толығырақ ақпаратты сайттан білуге болады www.deloitte.com/about.

Неге біз мәселені аудит үшін негізгі деп санаймыз?

Клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды ұжымдық бағалау

2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген қарыздардың жалпы сомасы 6,250,260 миллион теңгені, оның ішінде клиенттерге қарыздар 2,325,341 миллион теңгені құрады, оған қатысты күтілетін кредиттік шығындар ұжымдық негізде бағаланады, ол қарыздардың жиынтық жалпы сомасының 39% құрайды. Осы бағалау нәтижесінде алынған күтілетін кредиттік шығындар («ККШ») сомасы 143,227 миллион теңгені құрады.

Топ басшылығы қолданатын пайымдаулардың маңыздылығы мен субъективтілігінің және ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар көлемінің салдарынан біз ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілетін қарыздардың құнсыздануын аудиттің негізгі мәселелесі ретінде анықтадық. Атап айтқанда, біз негізгі жорамалдарға және ККШ бағалауындағы маңызды бастапқы деректерге және есептеулерде қолданылатын модельдердің тұтастығына назар аудардық.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 3, 4, 11 және 33-ескертулерде Топ саясатының сипаттамасы ұсынылған және бұндай қарыздардың жалпы баланстық құнымен қатар оның тиісті резервтері ашып көрсетілген.

Аудит барысында не жасалды?

Клиенттерге берілген ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар бойынша қарыз беруге, кредиттік тәуекелдерді басқаруға және ККШ бағалауға қатысты процестер мен бақылау рәсімдерін түсіндік.

Ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар бойынша резервтерді есепке алу әдіснамасының негізділігін, оның «Қаржы құралдары» ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестілігін талдадық.

PD және LGD бағалау модельдерінде пайдаланылатын бастапқы деректер мен негізгі жорамалдар шеккен кредиттік шығындар туралы тарихи деректерді, сондай-ақ бағалауға ықпал ететін макроэкономикалық факторларға қатысты болжалды ақпаратты ескеретінін тексердік.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау жөніндегі біздің мамандарымыздың көмегімен біз тиісті бастапқы деректер негізінде есептеулерді іріктеп қайта орындап, ККШ модельдерінің тұтастығы мен математикалық дұрыстығын тексердік.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікте клиенттерге берілген қарыздар бойынша ақпараттың барабарлығы мен ХҚЕС стандарттарына сәйкес толық ашылуын бағаладық.

Клиенттерге қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды жеке бағалау

2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеке негізде бағаланатын Топ қарыздарының жалпы шамасы 3,924,919 миллион теңгені құрады, ол қарыздардың жиынтық жалпы сомасының 61% құрайды. ККШ тиісті сомасы 223,848 миллион теңгені құрады

ККШ бойынша жеке елеулі қарыздарға қатысты резервтің шамасы оларды Топтың резервтер жүйесіндегі құнсыздандудың белгілі бір деңгейіне жатқызудың дұрыстығына байланысты.

Кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын немесе кредиттің құнсыздану оқиғасын тиісінше анықтау сандық және сапалық ақпарат негізінде елеулі пайымдауларды талап етеді, бұл мақсатты аудиторлық рәсімдерге әкеледі.

Жоғарыда көрсетілгендерден басқа жеке құнсызданған қарыздар бойынша ККШ-ны бағалау түрлі сценарийлер кезіндегі болашақ ақша ағындарын бағалауға негізделген.

Жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтердің маңыздылығының, сондай-ақ басшылық пайымдамасының күрделілігі мен субъективтілігінің салдарынан біз ККШ жеке бағалауды аудиттің негізгі мәселесі ретінде анықтадық.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 4, 11, 33-ескертулерде жеке елеулі қарыздар бойынша құнсыздану көрсеткіштері және бұндай қарыздарға жалпы баланстық құнды және тиісті резервтер ашып көрсетілген.

Біз қарыздарды беру процесі мен кредиттік тәуекелді басқару процесін түсіндік. Біз жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша кредиттік тәуекел мен ККШ бағалау үшін кредиттік құнсыздандудың айтарлықтай ұлғаюына қатысты Топтың анықтамасын талдадық. Сондай-ақ біз клиенттерге берілетін қарыздар бойынша ККШ жеке бағалаумен байланысты бақылау рәсімдерін әзірлеуді және енгізуді бағаладық.

Таңдамалы тұрғыда біз 1-деңгейдегі қарыздар бойынша қарыз алушылардың кредит төлеу қабілетіне егжей-тегжейлі талдау жүргіздік және кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюына (2-деңгей) немесе дефолттың болуына (3-деңгей) қатысты Топтың талдауын бағаладық. Қарыздардың құнсыздануының тиісті деңгейін бағалау үшін біз ішкі кредиттік рейтингтер жүйесін (скоринг), кредиттік тәуекел факторларын талдадық және есептелген пайыздық кірісті немесе негізгі борышты төлеу мерзімін кешіктіру, қайта құрылымдау, сыртқы ақпарат және қаржы көрсеткіштерінің төмендеуі сияқты құнсыздану оқиғаларының уақтылы анықталуын тексердік.

Таңдамалы негізде біз 2-ші және 3-ші деңгейдегі жеке елеулі қарыздар бойынша ККШ резервтерін қайта есептедік, ол Топ жасаған қарыз алушылардың кредит төлеу қабілетіне талдауға шолуды, сондай-ақ болашақ ақша ағындарын болжау үшін және кепілмен қамтамасыз етудің әділ құнын бағалау үшін пайдаланылған жорамалдардың талдауын қамтыды.

Біз ХҚЕС талаптарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікте клиенттерге берілген қарыздар бойынша ақпараттың барабарлығы мен толық ашылуын бағаладық.

Өзге ақпарат – жылдық есеп

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат жылдық есепте бар ақпаратты қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен ол туралы біздің есебімізді қамтымайды. Болжалды түрде, жылдық есеп бізге осы аудитор есебі күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз өзге ақпаратқа таралмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да болсын нысанда сенімділікті білдіретін қорытынды ұсынбаймыз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргізуімізге байланысты міндетіміз – бізге ұсынылған кезде жоғарыда аталған өзге ақпаратпен танысу және өзге ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептілік немесе аудит барысында алынған біздің біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің бар-жоқтығы және өзге ақпаратта басқа да ықтимал елеулі бұрмалаушылықтардың болуы туралы мәселені қарастыру болып табылады.

Егер жылдық есеппен танысқан кезде біз ондағы өзге ақпарат елеулі бұрмаланған деген қорытындыға келсек, біз ол туралы корпоративті басқару үшін жауапты тұлғаларды хабардар етуге міндеттіміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және оның ХҚЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше жосықсыз әрекет немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалаушылықтары болмайтын шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды, немесе оның тарату немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауын бақылауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосатын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында елеулі бұрмалаушылықтар бар болған жағдайда олардың әрдайым анықталуының кепілдігі болып табылмайды. Бұрмалаушылықтар ықылассыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесінде туындауы мүмкін. Егер бұрмалаушылықтар пайдаланушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылдайтын экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алса, елеулі бұрмалаушылықтар болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз келесілерді орындаймыз:

- ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін зерделейміз, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі жорамалын қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырты алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізде ескертпе жасаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есебіміздің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ қаржылық есептілікте оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз;

- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін Топ ішіндегі ұйымдардың қаржы ақпаратына немесе олардың қызметіне қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз Топтың аудитін басқару, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз өз аудиторлық пікірімізге толықтай жауапты болып қаламыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалармен ақпараттық әрекеттесуді жүзеге асырып, оларды аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері жөнінде, сондай-ақ аудит барысында анықталған елеулі ескертулер, соның ішінде біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті әдеп талаптарын сақтағанымыз көрсетілетін және бұл тұлғаларға аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізді санауға болатын барлық өзара қарым-қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабарлағанымыз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлаған мәселелерден ағымдағы кезең іші шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған, демек, аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудан болатын қоғамдық маңызы бар пайдадан асып түсетінін негізді түрде болжауға болатындықтан, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген тұжырымға келген жағдайларды қоспағанда, осы мәселелерді есебімізде сипаттаймыз.

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында аудиторлық қызметпен
айналысуға мемлекеттік лицензия
№ 0000015, МФЮ-2 түрі,
Қазақстан Республикасының
Қаржы министрлігі
2006 ж. 13 қыркүйекте берген.

Жангир Жылысбаев
Тапсырма бойынша серіктес
Қазақстан Республикасының
білікті аудитори
2012 ж. 22 қарашадағы
№МФ-0000116
аудитордың біліктілік куәлігі,
«Делойт» ЖШС
Бас директоры

2022 ж. 14 наурыз
Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп (миллион теңгемен)

	Ескерту- лер	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР				
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	5	1,438,521	1,757,477	1,664,337
Міндетті резервтер	6	194,931	170,128	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	7	283,333	242,326	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	8	602,125	709,310	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	9	1,871,677	1,256,158	1,630,921
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	10	1,288,178	1,229,539	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар	11, 37	5,872,228	4,446,275	3,752,445
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	12	28,007	39,441	46,558
Коммерциялық жылжымайтын мүлік	13	92,412	103,098	113,381
Сатуға арналған активтер	15	45,412	42,244	45,766
Ағымдағы салық активтері	21	1,942	782	1,704
Кейінге қалдырылған салық активтері	21	250	234	197
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	14	183,849	170,581	144,583
Сақтандыру активтері	16	54,111	39,929	82,009
Өзге активтер	17	134,394	180,310	160,678
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		12,091,370	10,387,832	9,234,758
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ				
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	18, 37	8,473,407	7,455,977	6,406,413
Кредиттік мекемелердің қаражаты	19	1,071,642	300,727	305,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	7	2,276	2,484	20,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	20	499,812	778,192	834,446
Ағымдағы салық міндеттемесі	21	11,539	2,758	10,029
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	21	50,469	51,281	45,570
Резервтер	24	13,193	9,287	3,924
Сақтандыру міндеттемелері	16	240,281	191,246	223,702
Өзге міндеттемелер	22	155,147	102,612	77,042
Міндеттемелер жиыны		10,517,766	8,894,564	7,927,535
КАПИТАЛ				
Жарғылық капитал	23	209,027	209,027	209,027
Эмиссиялық кіріс		9,067	5,741	3,867
Құны өтеліп сатып алынған өз акциялары	23	(259,322)	(111,027)	(114,634)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер		1,614,824	1,389,520	1,208,957
Топтың меншік иелеріне жататын капитал жиыны		1,573,596	1,493,261	1,307,217
Бақыламайтын үлес	8		7	6
Капитал жиыны		1,573,604	1,493,268	1,307,223
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		12,091,370	10,387,832	9,234,758

Басқарма атынан:

Мұрат У. Жошенов
Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Чеусов
Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

16-170 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші

пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есеп

(теңгемен берілген акцияға шаққандағы пайданы есептемегенде, миллион теңгемен)

	Ескерту-лер	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер	25, 37	858,243	717,688	701,350
Өзге пайыздық кірістер	25	21,622	15,546	8,954
Пайыздық шығыстар	25, 37	(366,792)	(333,741)	(312,326)
КРЕДИТТІК ШЫҒЫНДАР БОЙЫНША ШЫҒЫСТАРҒА ДЕЙІНГІ ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС	25	513,073	399,493	397,978
Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру/(құру)	5, 8, 9, 10, 11, 17	4,004	(26,918)	(30,054)
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС		517,077	372,575	367,924
Қызметтер және комиссиялар бойынша кірістер	26	138,389	124,121	120,643
Қызметтер және комиссиялар бойынша шығыстар	26	(71,789)	(63,184)	(54,646)
Қызметтер және комиссиялар бойынша таза кірістер		66,600	60,937	65,997
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда/(шығын)	27	15,071	3,201	(18,734)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен іске асырылған таза пайда		1,401	3,424	8,138
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда	28	30,536	40,940	45,379
Сақтандыру қызметінен кірістер	29	140,038	85,848	92,983
Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес		6,640	6,321	5,742
Банктік емес қызметтен кірістер	31	22,684	27,245	31,301
Өзге кірістер		2,024	8,391	4,742
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС КІРІСТЕР		218,394	175,370	169,551
Операциялық шығыстар	30	(176,608)	(145,814)	(135,325)
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан шығын		(5,829)	(5,145)	(7,429)
Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар	24	(4,002)	(5,025)	(1,308)
Қайта сақтандыруды шегергенде шеккен сақтандыру төлемдері	29	(91,017)	(63,366)	(88,925)
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫСТАР		(277,456)	(219,350)	(232,987)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		524,615	389,532	370,485
Табыс салығы бойынша шығыс	21	(62,237)	(36,878)	(35,974)
ТАЗА ПАЙДА		462,378	352,654	334,511
Келесілерге қатысты:				
Бақыламайтын үлеске		1	1	-
Жай акционерлерге		462,377	352,653	334,511
		462,378	352,654	334,511
АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА	32			
(теңгемен)				
Акция бойынша базалық және бытыраңқы пайда		39.57	30.16	28.64

Басқарма атынан:

Мұрат У. Кошенов
Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Чеусов
Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

16-170 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп (миллион теңгемен)

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	462,378	352,654	334,511
Өзге жиынтық кіріс: <i>Кейіннен пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>			
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан түскен пайда (2021, 2020 және 2019 жж. тиісінше – 58 миллион теңге, 2,078 миллион теңге, 18 миллион теңге салықты шегерумен)	440	9,043	124
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын үлестік қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен (шығын)/пайда	(1,938)	1,870	25
<i>Кейіннен пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
Кезең ішінде құнсыздандуды қоса алғанда, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен (шығын)/пайда (2021, 2020 және 2019 жж. – нөл теңге – салықты шегерумен)	(24,269)	24,985	42,387
Кезең ішінде өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің есептен шығару нәтижесінде пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелді (2021, 2020 және 2019 жж. – нөл теңге – салықты шегерумен)	(1,401)	(3,424)	(8,138)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтерін қайта бағалаудан қауымдастырылған ұйымның өзге жиынтық (шығынының)/кірісінің үлесі	(475)	(256)	553
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан қауымдастырылған ұйымның өзге жиынтық кірісінің үлесі	11	-	-
Шетелдік қызметті қайта есептеудің бағамдық айырмасы (2021, 2020 және 2019 жж.– нөл теңге – салықты шегерумен)	1,066	(4,589)	(552)
Жыл іші өзге жиынтық (шығын)/кіріс	(26,566)	27,629	34,399
Жыл іші жиынтық кіріс жиыны	435,812	380,283	368,910
Мыналарға қатысты:			
Бақыламайтын үлеске	1	1	-
Жай акционерлерге	435,811	380,282	368,910
	435,812	380,283	368,910

Басқарма атынан:

Мурат У. Қошенов
Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Чеусов
Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

16-170 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Бағамдық айырма қоры *	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв *	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламайтын үлес	Капитал жиыны
2020 ж. 31 желтоқсан	209,027	5,741	(111,027)	4,516	53,198	27,802	1,304,004	1,493,261	7	1,493,268
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	462,377	462,377	1	462,378
Өзге жиынтық кіріс/(шығын)	-	-	-	1,066	(28,083)	451	-	(26,566)	-	(26,566)
Жиынтық кіріс/(шығын) жиыны	-	-	-	1,066	(28,083)	451	462,377	435,811	1	435,812
Өз акцияларын сатып алу (23-ескерту)	-	(30)	(157,514)	-	-	-	-	(157,544)	-	(157,544)
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сату (23-ескерту)	-	3,356	9,219	-	-	-	-	12,575	-	12,575
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(210,783)	(210,783)	-	(210,783)
Сақтандырушыларға бонустар бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	-	-	-	-	276	276	-	276
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(732)	732	-	-	-
2021 ж. 31 желтоқсан	209,027	9,067	(259,322)	5,582	25,115	27,521	1,556,606	1,573,596	8	1,573,604

* Бұл сомалар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Бағамдық айырма қоры *	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв *	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламайтын үлес	Капитал жиыны
2019 ж. 31 желтоқсан	209,027	3,867	(114,634)	9,105	30,023	20,018	1,149,811	1,307,217	6	1,307,223
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	352,653	352,653	1	352,654
Өзге жиынтық (шығын)/кіріс	-	-	-	(4,589)	23,175	9,043	-	27,629	-	27,629
Жиынтық (шығын)/кіріс жиыны	-	-	-	(4,589)	23,175	9,043	352,653	380,282	1	380,283
Өз акцияларын сатып алу (23-ескерту)	-	-	(6,697)	-	-	-	-	(6,697)	-	(6,697)
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сату (23-ескерту)	-	1,874	10,304	-	-	-	-	12,178	-	12,178
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(199,778)	(199,778)	-	(199,778)
Сақтандырушыларға сақтандыру бонустары	-	-	-	-	-	-	59	59	-	59
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(1,259)	1,259	-	-	-
2020 ж. 31 желтоқсан	209,027	5,741	(111,027)	4,516	53,198	27,802	1,304,004	1,493,261	7	1,493,268

* Бұл сомалар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Бағамдық айырма қоры *	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв *	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламайтын үлес	Капитал жиыны
2018 ж. 31 желтоқсан	209,027	1,839	(111,441)	9,657	(4,804)	20,970	940,392	1,065,640	6	1,065,646
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	334,511	334,511	-	334,511
Өзге жиынтық (шығын)/кіріс	-	-	-	(552)	34,827	124	-	34,399	-	34,399
Жиынтық (шығын)/кіріс жиыны	-	-	-	(552)	34,827	124	334,511	368,910	-	368,910
Өз акцияларын сатып алу (23-ескерту)	-	-	(16,304)	-	-	-	-	(16,304)	-	(16,304)
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сату (23-ескерту)	-	2,028	13,111	-	-	-	-	15,139	-	15,139
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(125,923)	(125,923)	-	(125,923)
Сақтандырушыларға сақтандыру бонустары	-	-	-	-	-	-	(245)	(245)	-	(245)
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(1,076)	1,076	-	-	-
2019 ж. 31 желтоқсан	209,027	3,867	(114,634)	9,105	30,023	20,018	1,149,811	1,307,217	6	1,307,223

* Бұл сомалар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

Басқарма атынан:

Мурат У. Кошенев
Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Меусов
Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
Қазақстан, Алматы қаласы

16-170 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп (миллион теңгемен)

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША			
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	19,626	12,696	6,200
Ақшалай қаражат пен оның баламаларынан және кредит мекемелеріндегі қаражаттан алынған пайыздар	18,061	20,580	38,080
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	65,147	47,259	45,300
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	99,170	98,563	93,345
Клиенттерге берілген қарыздардан алынған пайыздар	620,583	453,012	449,927
Клиенттер қаражаты бойынша төленген пайыздар	(290,482)	(225,577)	(214,704)
Кредиттік мекемелердің қаражаты бойынша төленген пайыздар	(8,475)	(9,623)	(4,647)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(40,840)	(63,058)	(65,309)
Алынған комиссиялар	138,914	123,269	120,610
Төленген комиссиялар	(71,714)	(63,722)	(54,314)
Сақтандыру қызметінен алынған кірістер	140,038	81,924	89,586
Қайта сақтандырушыға (берілген)/алынған сақтандыру сыйлықақылары	(1,290)	7,454	(2,593)
Туынды қаржы құралдарынан түсімдер/(төлемдер)	10,053	(1,319)	(154)
Алынған өзге кіріс	46,592	35,636	36,043
Төленген операциялық шығыстар	(152,670)	(129,579)	(120,720)
Төленген сақтандыру төлемдері	(62,801)	(37,661)	(54,351)
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысы	529,912	349,854	362,299
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:			
Операциялық активтердің (ұлғаюу)/азаюуы:			
Міндетті резервтер	(24,803)	(29,122)	(25,274)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	(32,039)	(41,426)	(13,906)
Кредиттік мекемелердегі қаражат	128,117	(640,098)	5,313
Клиенттерге берілген қарыздар	(1,416,498)	(604,156)	(395,660)
Сатуға арналған активтер	13,423	26,433	10,394
Сақтандыру активтері	(10,550)	10,731	(5,862)
Өзге активтер	5,886	(7,079)	(19,461)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюуы /(азаюуы):			
Клиенттер қаражаты	969,775	763,718	(58,841)
Кредиттік мекемелердің қаражаты	768,765	(8,181)	138,087
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	(906)	(18,231)	13,390
Сақтандыру міндеттемелері	18,541	(31,920)	6,180
Өзге міндеттемелер	49,778	11,185	32,908
Табыс салығы төленгенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың таза түсімі/(жылыстауы)	999,401	(218,292)	49,567
Төленген табыс салығы	(55,444)	(37,553)	(13,789)
Операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың таза түсімі/ (жылыстауы)	943,957	(255,845)	35,778

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы) (миллион теңгемен)

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу және алдын ала төлем	(24,665)	(31,703)	(16,887)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түсімдер	745	3,939	3,028
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан түсім	16,309	1,494	6,278
Коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатудан түсім	29,865	35,621	26,311
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан түсімдер	408,519	1,064,720	349,067
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатып алу	(1,002,914)	(554,126)	(109,407)
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв шегерілген амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сатудан түсімдер	5,946	14,602	24,413
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв шегерілген амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(64,326)	(30,758)	(179,882)
Коммерциялық жылжымайтын мүлік бойынша күрделі шығындар	(3,373)	(1,251)	(327)
Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза (жылыстауы)/түсімі	(633,894)	502,538	102,594
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Өтеуі төлеп алынған өз акцияларын сатудан түсім	12,575	12,178	15,139
Өз акцияларын сатып алу	(157,544)	(6,697)	(16,304)
Дивидендтер төлеу – жай акциялар	(210,783)	(199,778)	(125,923)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және өтеуін төлеп алу	20 (305,470)	(126,213)	(82,261)
Жалдау міндеттемелерін өтеу	(2,356)	(1,923)	(1,490)
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза жылыстауы	(663,578)	(322,433)	(210,839)
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақшалай қаражат пен оның баламаларына әсері	34,559	168,880	(18,334)
Ақшалай қаражат пен оның баламаларының таза өзгерісі	(318,956)	93,140	(90,801)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ пен ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басында	5	1,757,477	1,664,337
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ пен ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңында	5	1,438,521	1,757,477

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші Топ ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен алынып, 12, 13, 15 және 23-ескертулерде ұсынылған ақшалай емес аударымдарды жүргізді.

Басқарма атынан:

Мурат У. Қошенов
 Басқарма Төрағасының орынбасары

2022 жылғы 14 наурыз
 Қазақстан, Алматы қаласы

Павел А. Чеусов
 Бас Бухгалтер

2022 жылғы 14 наурыз
 Қазақстан, Алматы қаласы

16-170 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржы есептілікке ескертулер
(миллион теңгемен)**

---

1. Қызметтің негізгі бағыттары

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі - «Банк») және оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп - «Топ») корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге Қазақстанда, Ресейде, Қырғызстан, Тәжікстан, Грузия мен Өзбекстанда банктік қызметтерді, Қазақстан мен Ресейде лизингтік қызметтерді, сондай-ақ Қазақстанда активтерді басқару бойынша қызметтерді, сақтандыру қызметтері мен брокерлік қызметтерді ұсынады. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстанның әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін 2020 жылғы 03 ақпанда жаңартып қайта берген № 1.2.47/230/38/1 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге қарыздар мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақшалай қаражат пен төлем карточкаларымен операциялар жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің эксклюзивтік емес агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және жәрдемақылар беру қызметін атқарады.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») және Astana International Exchange-тің негізгі листингісіне қосылған. Банктің жаһандық депозитарлық қолхаттары (бұдан әрі – «ЖДҚ») Лондонның Қор биржасының, ҚҚБ-ның және Astana International Exchange-тің негізгі листингісіне қосылған.

Топ іс жүзінде «АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ арқылы Тимүр Құлыбаевпен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында тұр.

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, Банк өз қызметін Алматы қаласында орналасқан бас офісі және Қазақстан аумағымда орналасқан 24 облыстық филиал, 120 аудандық филиал және 445 есеп айырысу-кассалық орталықтар, (2020 жылдың 31 желтоқсанында – сәйкесінше, 24, 120 және 467, 2019 жылдың 31 желтоқсанында – сәйкесінше, 24, 120 және 482) арқылы іске асырды. Банктің ресми түрде тіркелген офісі Қазақстан Республикасы, А26М3К5, Алматы қаласы, Әл-Фараби даңғылы, 40 мекенжайы бойынша орналасқан.

Топ жұмыскерлерінің іс жүзіндегі саны мөлшерлемелерді ескере отырып, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 17,038 жұмыскерді құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсанда – 16,991, 2019 жылғы 31 желтоқсанда – 16,387).

Топтың осы 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілігін шығарылымға Басқарма 2022 жылғы 14 наурызда бекітті.

Сот талаптары

Топтың өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер Топқа уақыт аралықтарында кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Топқа елеулі шығын келтірмейді, сондықтан шоғырландырылған қаржылық есептілікте бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Операциялық орта

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары әдетте дамыған нарықтардан айырмашылықтағы экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырап отыруы мүмкін. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттеуші заңдар мен нормативтік актілер бұрынғысынша айтарлықтай жиі өзгертіліп отыр және оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстанның болашақ даму бағыты мемлекеттің жүргізетін салықтық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ еліміздегі саяси жағдайлардың өзгерістерімен байланысты.

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болғандықтан, Қазақстанның экономикасы әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістеріне өте сезімтал болып келеді.

2021 жылы Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы бір баррель үшін шамамен 68.63 АҚШ долларын құрады (2020 ж. бір баррель үшін 43.86 АҚШ доллары). 2021 ж. қорытындысы бойынша Қазақстанның ЖІӨ жылдық мәнінде 3.5%-3.7%-ға өсті. Экономиканы қалпына келтіру шикізат нарықтарындағы әлемдік бағалардың өсуі және карантиндік шектеулердің жұмсартылуы аясында жалғасты. Сонымен қатар, 2021 жылғы желтоқсанда инфляция жылдық есептеуде 8.4%-ды құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – «ҚРҰБ») базалық мөлшерлемесі $9.75\% \pm 1\%$ (2020 жылғы 31 желтоқсанда - $9.0\% \pm 1\%$) құрады. Теңгелік өтімділікті стерилизациялаудың негізгі құралы ҚРҰБ қысқа мерзімді ноталары болып қалды.

Алдағы экономикалық және саяси оқиғалардың Топтың болашақ қызметі мен қаржылық жағдайына әсері айтарлықтай болуы мүмкін.

COVID-19 пандемиясы

2020 жылдың басында әлемде жаңа коронавирус (COVID-19) тез тарала бастады, нәтижесінде Дүниежүзілік Денсаулық сақтау Ұйымы 2020 жылдың наурызында пандемияның басталуын жариялады. Көптеген елдердің COVID-19 таралуын болдырмау үшін қолданған шаралары көптеген компаниялар үшін айтарлықтай операциялық қиындықтарға алып келді және әлемдік қаржы нарықтарына айтарлықтай әсер етті. Осыған байланысты, Топ COVID-19-дың жанандық экономикаға және негізгі қаржы нарықтарына теріс әсерінің салдарынан одан да үлкен ықпалына тап болуы мүмкін. Топтың операцияларына COVID-19 әсерінің маңыздылығы көбінесе вирустың әлемдік және Қазақстан экономикасына әсерінің ұзақтығы мен таралуына байланысты.

Коронавирус пандемиясы Қазақстанда да, бүкіл әлемде де адамдар мен бизнеске айтарлықтай әсер ететін бұрын-соңды болмаған әлеуметтік және экономикалық проблема болып табылады. Топтың қаржылық беріктігі мен ағымдағы бизнес-үлгісі Топқа Қазақстан Республикасының Үкіметімен, реттеуші және басқа да билік органдарымен бірлесіп, Топ клиенттерін қолдай отырып, Қазақстанға осы дағдарысты еңсеруге көмектесуде маңызды рөл атқаруға мүмкіндік берді. Ауру жұқтырған халық санының өсу қарқыны тұрақтанды. Вакцинациялауға жататын Қазақстан Республикасы азаматтарының жалпы санының 76.7%-і вакцинаны толық немесе ішінара алды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021 жылы экономикалық орта өзгерістерге ұшырады:

- энергия көздері мен өзге минералдарға бағаның өсуі;
- әлемдегі ЖІӨ өсуінің баяулауы;
- Қазақстанда және әлемде инфляциялық күтулердің өсуі.

Жоғарыда сипатталған экономикалық жағдайдың өзгеруі болашақта қарызшылардың Топ алдындағы берешекті өтеу қабілетіне әсер ету арқылы Топтың қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Топ өз клиенттеріне қолдау көрсету үшін келесі қадамдарды жүзеге асыруда:

- мемлекеттік қолдау бағдарламалары бойынша қарыздар беру;
- карантиндік шектеулерге және COVID-19 пандемиясының салдарына байланысты клиенттерге қарыз беру шарттарының өзгеруі;
- бұрын тек Банк филиалдарында ғана ұсынылған өнімдер мен қызметтердің цифрлық арналары бойынша ұсыныстарды кеңейту;
- жеке тұлғалардың карантин кезеңінде мерзімі аяқталатын төлем карталарының қолданылу мерзімін ұзарту.

Топтың басшылығы экономикалық жағдайдың ағымдық өзгерістерін бақылап отырады және таяу болашақта Топ бизнесінің тұрақтылығы мен дамуын қолдау үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды.

Иелену үлесі

2021, 2020 и 2019 жж. 31 желтоқсандағы мәліметке сәйкес Топқа мына акционерлер иелік етті, олардың үлесі Топ шығарған капиталдың 5 %-нан асады:

2021 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7,583,538,228	69.6%
ЖДҚ ұстаушылары	3,119,831,600	28.6%
Өзгелері	192,635,022	1.8%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	10,896,004,850	100%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2020 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7,583,538,228	64.9%
«Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718,054,740	6.1%
ЖДҚ ұстаушылары	2,969,178,640	25.4%
Өзгелері	413,569,107	3.6%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,684,340,715	100%

2019 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингтік тобы» АҚ	7,583,538,228	65.1%
«Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718,054,740	6.2%
ЖДҚ ұстаушылары	3,001,602,000	25.7%
Өзгелері	353,390,222	3.0%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,656,585,190	100%

2. Есептілікті ұсыну қағидаттары

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігін Топ үздіксіз қызмет қағидатының негізінде әрекет етті және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген болжаумен әзірленді. Осы бағалауды жүргізу барысында басшылық ағымдағы және болашақтағы экономикалық жағдайларға қатысты ақпараттың, ақшалай қаражаты, пайда мен капитал ресурстарының қозғалысы туралы болжамдарды қоса, үлкен спектрін қарады. Бұдан басқа, Топ басшылығы 2020 жылдың бірінші жартысында COVID-19 пандемиясының пайда болуы және онымен байланысты оқшаулау шаралары Қазақстан Республикасының Үкіметі көрсеткен экономикалық көмек бойынша шаралармен ішінара өтелетін жағымсыз салдарларды анықтағанын атап өтті. Топтың жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстардың болуын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ экономиканы қалпына келтіруге байланысты ағымдағы белгісіздікті және қабылданған оқшаулау шараларының ұзақ мерзімді әсерін ескере отырып, Топ басшылығы Covid-19 пандемиясының топ қызметінің нәтижелеріне, болжанатын қаржыландыруға және капитал позицияларына әсерін қарады, сондай-ақ басшылық Топ жақын болашақта тиімді қызметті жалғастыратынына көз жеткізу үшін одан әрі стресстік сценарийлердің әсерін және қаржылық тәуекелдерді басқару бөлімінде (33-ескерту) баяндалған бірқатар басқа да негізгі тәуелділіктерді назарға алды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі акцияға шаққандағы пайдадан бөлек, егер басқаша көрсетілмеген болса, миллион қазақстандық теңгемен («теңге») ұсынылып отыр.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген, әділдік құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдары және актуарлық есеп негізінде есепке алынатын сақтандыру міндеттемелері, сондай-ақ қайта бағаланған тозу құны ескерілген белгілі бір жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар, төмендегі есептік саясатта сипатталғандай, бұған кірмейді.

Тарихи құн әдетте тауарлар мен қызметтерге ауыстырылып берілген сыйақының әділ құнының негізінде анықталады.

Әділ құн, құнның тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдістемесін пайдалану арқылы, есептік амалмен алынған болып табылатынына қарамастан бағалау күніне активті сатқан кезде алынатын немесе нарықтың қатысушылары арасындағы кәдімгі мәміленің шеңберінде міндеттемені өткізу кезіндегі төленген құнды көрсетеді. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалаған кезде, егер нарықтың қатысушылары, бағалау күніне активтің немесе міндеттеменің құнын қалыптастырған кезде осындай сипаттамаларды ескеретін болса, Топ, активтің немесе міндеттеменің сипаттамаларын ескереді. Әділ құн бойынша бағалау жүргізу және /немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты ашу үшін, әділ құн осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінде, ХҚЕС («IFRS») 2 қолдану саласына жататын меншікті үлестік құралдардың негізінде төлемдері бар мәмілелерді, ХҚЕС («IFRS») 16 қолдану саласына жататын лизингтік операцияларды, сондай-ақ әділ құнмен салыстырылатын, бірақ бұл ретте мысалы ХҚЕС («IAS») 2-де мүмкін болатын жүзеге асырудың таза құны немесе ХҚЕС («IAS») 36-да пайдаланудың құндылығы сияқты әділ құн болып табылмайтын бағаларды қоспағанда, жоғарыда көрсетілген тәсілмен анықталады.

Сонымен қатар, қаржылық есептілігін дайындау мақсаттары үшін әділ құнды бағалау, әділ құнның иерархиясының негізінде жіктеледі (1,2 немесе 3-деңгей). Деңгейлер, нарықтық деңгейлердің негізінде әділ құнды тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалаған кезде пайдаланылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

- 1-деңгейдің бастапқы деректері бағалау күніне Топ қол жеткізе алатын ұқсас активтердің немесе міндеттемелердің активті нарықтарында түзетулерді талап етпейтін баға белгіленімдерін білдіреді;
- 2-деңгейдің бастапқы деректері 1-деңгей үшін анықталған баға белгіленімдері болып табылмайды, бірақ кейбіреулері актив не міндеттеме үшін нарықта тікелей немесе жанама бақыланады; және
- 3-деңгейдің бастапқы деректері актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректерді білдіреді.

Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебін өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырудың немесе өтеудің талдауы 33-ескертуде ұсынылған.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Атқарымдық валюта

Топтың барлық кәсіпорындарының қаржылық есептілігінің атқарымдық валютасы, компания өз қызметін атқаратын негізгі экономикалық ортаның валютасы болып табылады (бұдан әрі – «Атқарымдық валюта»). Банктің атқарымдық валютасы теңге болып табылады. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің есептік валютасы да теңге болып табылады.

Шоғырландырылған еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындардың есебінен құралады:

Еншілес кәсіпорындар	Қатысу үлесі, %			Елі	Саласы
	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан		
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Телекоммуникациялар
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	100	Қырғызстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Halyk Collection» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Инкассалау қызметтері
«Halyk Life» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ	99.99	99.99	99.99	Қазақстан	Сақтандыру
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	100	Грузия	Банк
«Халық Жоба» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Москоммерцбанк» Коммерциялық Банкі АҚ	100	100	100	Ресей	Банк
«Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ	100	100	100	Тәжікстан	Банк
«Halyk Global Markets» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«КУСА Халық» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық Актив» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық Актив-1» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Halyk Finservice» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Төлем карталары бойынша процессингтік операцияларды және басқа байланысты операцияларды жүзеге асыру
«Tenge Bank» АКБ	100	100	100	Өзбекстан	Банк

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

---

3. Есеп саясатының негізгі қағидаттары

Шоғырландыру қағидаттары

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Банктің және Банк бақылайтын кәсіпорындардың (оның еншілес кәсіпорындарының) қаржылық есептіліктерінен құралған. Егер Банкте:

- кәсіпорын – инвестициялар нысанына қатысты билік өкілеттіктер болса;
- кәсіпорын – инвестициялар нысанының ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары болса /тәуекелдер арқаласа; және
- ауыспалы нәтиженің көлеміне ықпал ету мақсатында кәсіпорын – инвестициялар нысанына қатысты билік өкілеттікті пайдалана алатын болса Компания бақылауда болып саналады.

Егер фактілер мен жағдайлар жоғарыда аталған бақылаудың үш элементінің біреуінде немесе бірнешеуінде өзгеріс болғанын көрсететін болса, Банк инвестиция нысанына бақылаудың бар-жоғын бағалайды.

Егер Банк инвестиция нысанының дауыс беретін акцияларының көпшілігіне ие болмаса, Банктің инвестиция нысанының маңызды қызметін жалғыз басқаруына мүмкіндік беретін жеткілікті дауыс құқығы болса, оның инвестиция нысанына қатысты өкілеттігі бар. Банктің инвестициялау субъектісіне ықпал ету құқығына ие болу үшін жеткілікті дауыс құқығы бар-жоғын бағалау кезінде Банк барлық маңызды фактілер мен жағдайларды қарастырады, сонын ішінде мыналарды қоса:

- басқа ұстаушылардың дауыс беруінің үлестері мен бөлінуімен салыстырғанда дауыс беру құқығы бар Банк акцияларының үлесін;
- басқа дауыс беру ұстаушыларына немесе басқа тараптарға, Банкке тиесілі ықтимал дауыс беру құқықтары;
- басқа шарттық келісімдерден туындайтын құқықтар; және
- басқарушылық шешім, сонымен қатар акционерлердің алдыңғы жиналыстарында дауыстарды бөлу қажет болған сәтте Банктің елеулі қызметті басқару мүмкіндігінің бар немесе жоқтығын көрсететін кез келген қосымша фактілер мен мән-жайлар.

Еншілес кәсіпорынды шоғырландыру Банк еншілес кәсіпорынға бақылау алғанда басталады және бақылау аяқталған сәтте тоқтатылады. Соның ішінде, бір жылдың ішінде сатып алынған немесе сатылған еншілес кәсіпорынның кірістері мен шығыстары Банк бақылауды алған сәттен бастап Банк осы еншілес кәсіпорынды бақылауды тоқтататын күнге дейін пайда немесе шығын және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Пайда немесе шығын және өзге жиынтық кірістің әр компоненті Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді. Еншілес кәсіпорындардың жалпы жиынтық кірісі бұл кез келген бақыланбайтын үлестер бойынша теріс қалдықтың туындауына әкеліп соқса да Банк акционерлері мен кез келген бақыламайтын үлестер арасында бөлінеді.

Қажет болған жағдайда еншілес ұйымдардың есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестендіру үшін олардың қаржылық есептілігіне түзетулер енгізіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топ ішіндегі барлық активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, пайда, шығын және Топ компаниялары арасындағы операциялардан түскен ақша ағымдары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады.

Бақыламайтын үлестер

Бақыланбайтын үлестер ол Банкке тікелей немесе жанама түрде тиесілі емес еншілес ұйымдардың пайда немесе шығын, сонымен қатар таза активтерінің үлесін білдіреді.

Бақыланбайтын үлестер - пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте жекелей, ал қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте – бас ұйымның акционерлік капиталынан бөлек, меншікті капиталдың құрамында ұсынылады.

Топтың еншілес кәсіпорындарында иелік ететін үлесінің өзгерістері

Топтың еншілес кәсіпорындарға бақылауын жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес кәсіпорындардағы Топтың қатысу үлесіндегі өзгерістер меншікті капиталда есепке алынады. Топ үлестерінің және еншілес кәсіпорында бақыланбайтын иелік ету үлестерінің баланстық құны осы үлестер қатынастарының өзгеруін ескере отырып түзетіледі. Бақыланбайтын үлестер түзетілетін сомалар және төленген немесе алынған сыйақының әділ құны арасындағы кез келген айырма Топ акционерлерінің меншікті капиталында көрінеді. Бақыланбайтын үлестің акционерлерімен мәмілелер қаржылық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысында көрсетілген.

Топ еншілес кәсіпорынды бақылаудан айырылған жағдайда, пайда мен шығын, пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетіліп, (i) алынған сыйақының әділ құны мен қалған үлестің әділ құны және еншілес кәсіпорынның активтерінің (ii) баланстық құны (гудвилды қоса) мен міндеттемелері, сондай-ақ бақыланбайтын үлестердің арасындағы айырма ретінде есептелінеді. Осындай еншілес кәсіпорынға жататын, өзге жиынтық кіріс құрамында танылған сомалар Топ еншілес кәсіпорынның тиісті активтері мен міндеттемелерін тікелей сатқандай болғанда есепке алынады (яғни пайда немесе шығын бойынша қайта жіктеледі немесе ХҚЕС бойынша қарастырылған/рұқсат етілгендей капиталдың басқа санатына жатқызылады). Бақылауды жоғалту күнінде бұрынғы еншілес кәсіпорынға қалған инвестициялардың әділ құны бастапқы танылу кезіндегі 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес әділ құн ретінде немесе (қолданылатын жағдайларда) қауымдастырылған ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестициялардың бастапқы құны ретінде қабылданады.

Бизнесерді біріктіру бойынша мәмілелер

Бизнесерді біріктіру жөнінде мәмілелер сатып алу әдісі бойынша есепке алынады. Бизнесерді біріктіру кезінде төленетін өтеу Топ берген активтерді, сатып алынатын бизнестің бұрынғы иелерінің алдында Топ қабылдаған міндеттемелерді, сондай-ақ Топтың бизнеске бақылау алу үшін айырбас ретінде шығарған үлестік бағалы қағаздарды сатып алу күніне әділ құн сомасы ретінде есептелетін әділ құн бойынша бағаланады. Осыған байланысты шығынның барлығы, әдетте пайда болу сәтінде пайда мен шығын арқылы көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер сатып алу күніне мыналарды қоспағанда, әділ құн бойынша танылады:

- Мерзімі шегерілген салық міндеттемесі мен активтері «Пайдаға салынатын салық» 12 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес танылады және бағаланады;
- Акцияларға негізделген төлемдер бойынша («АНТ») сатып алынатын бизнестің келісімдерімен немесе осындай төлемдер бойынша сатып алынатын бизнестің келісімдерінің орнына бекітілген, АНТ бойынша Топтың келісімдерімен байланысты міндеттемелер немесе іскерлік бағалы қағаздар сатып алу күніне «Акциялар негізінде төлемдер» 2 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес бағаланады; және
- «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет» 5 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес сатуға арналған деп жіктелген активтер (немесе шығып жатқан актив топтары) 5 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес бағаланады.

Іскерлік бедел сатып алынған заттың құнын, сатып алынған кәсіпорындағы бақыланбайтын үлестердің құнын және сатып алынған кәсіпорынның капиталындағы бұрын сатып алушыға тиесілі болған үлестің (ол болған жағдайда) құнын сатып алу күніне оның таза сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің шамасынан асыру ретінде есептеледі. Егер қайта бағалаудан кейін сатып алу күніне сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің таза құны берілген өтеудің, сатып алынған кәсіпорындағы бақыланбайтын үлес құнының және сатып алынған компанияның капиталындағы сатып алушыда бұрын болған үлестің (ол болған жағдайда) әділ құнының сомасынан асатын болса, мұндай асыру әділ құннан төмен баға бойынша үлесін сатып алудан пайда ретінде пайдаға немесе шығынға жатқызылады.

Иелік ету үлестерін білдіретін және тарату кезінде кәсіпорынның таза активтерінің пропорционалды үлесіне құқық беретін бақыланбайтын үлестер бастапқыда сатып алынған бизнестің сәйкестендірілетін таза активтерінің әділ құны немесе бақыланбайтын үлестің пропорцияға сәйкес танылған құн бойынша бағалана алады. Бағалау әдісі әр мәміле үшін жеке таңдалады. Иеленудің бақыланбайтын үлестерінің өзге түрлері әділ құн бойынша немесе қолданылатын жағдайларда басқа ХҚЕС-терге сәйкес бағаланады.

Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кредит мекемелеріндегі қаржы сонымен қатар кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады.

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер Қазақстан, Қырғызстан, Грузия, Тәжікстан, Өзбекстан Ұлттық Банктері мен Ресей Орталық Банкіндегі корреспонденттік шоттардағы қаржыдан және Топтың күнделікті қызметі үшін қаржыландыру мақсатында пайдалануға болмайтын кассадағы қолма-қол ақшадан құралады, осыған байланысты бұл қаржы ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте ақшалай қаражат пен оның баламасы деген бапқа қосылмайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Кредит мекемелеріндегі қаражат

Топ өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде қолдануы шектелген ағымдағы шоттарды ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы күтілетін кредиттік шығындар бойынша кез келген резервті шегеру арқылы есепке алынады.

Қаржы құралдарын тану және бағалау

Тиісті қаржылық құралға қатысты шарт бойынша Топ тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Топ ұдайы сипаттағы қаржылай активтер мен міндеттемелерді сатып алулар мен өткізулерді есептесу күніндегі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құнмен көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржы міндеттемелерін сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) бастапқыда танылғанда қаржы активтерінің немесе қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін транзакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

Барлық қаржы активтері қаржы активін сату немесе сатып алу, талаптары тиісті нарықта белгіленген мерзімде жеткізуді талап ететін келісімшарт бойынша жүзеге асырылғанда, мәміле жасалған күні танылады және тану тоқтатылады және бастапқыда пайда немесе шығын арқылы әділ құн («ПШАӘҚ») бойынша бағаланатын ретінде жіктелетін қаржы активтерін қоспағанда, транзакциялық шығынға қоса әділ құны бойынша бағаланады. ПШАӘҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктелген қаржы активтерін сатып алуға тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар дереу пайда немесе шығын құрамында танылады.

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес танылған барлық қаржы активтері қаржы активтерін басқаруға арналған ұйымның бизнес үлгісіне және қаржы активтерінің ақша ағындарының шарттық сипаттамаларына негізделген амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша бағалануы тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бұл ретте:

- *Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу.* Бұл бизнес-үлгі қаржы құралдарының қаржы құралдарының қызмет ету мерзімі ішінде негізгі соманы және пайыздық төлемдерді алу арқылы ақшалай қаражат қозғалысын жүзеге асыруға мүмкіндік береді деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шегінде қаржы активін өтеуге дейін ұстап тұру басымдық болып табылады, алайда мерзімінен бұрын жүзеге асыруға тыйым салынбайды.
- *Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу және қаржы активтерін сату.* Бұл бизнес-үлгі қаржы активтерін басқару шарттық ақшалай қаражаттың ағындарын алуға және қаржылық активтерді сатуға бағытталған деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активін сатудан қолма-қол ақшаны алу - «Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу» бизнес-үлгісімен салыстырғанда сатудың жоғары жиілігі мен сату көлемімен сипатталатын басымдық болып табылады.
- *Басқа мақсаттар үшін активтерді ұстап қалу.* Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активтерін басқару мақсаты мыналар болуы мүмкін:
  - қаржы активтерін сату арқылы ақшалай қаражат ағындарын жүзеге асыруды басқару;
  - күнделікті қаржыландыру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін өтімділікті басқару;
  - басқару мен нәтижелілікті бағалау әділ құн негізінде жүзеге асырылатын портфель;
  - сауда-саттыққа арналған анықтамаға сай келетін портфель. Қаржы активтері саудаға арналған деп саналады, егер олар негізінен жақын уақытта сату (сатып алынған сәтке дейін), қысқа мерзімді пайда алу мақсатында сатып алынған болса (180 күнге дейін) немесе туынды қаржы құралдары болып табылса (хеджирлеу құралы ретінде анықталған қаржылық кепілдіктер немесе туынды қаржы құралдарын қоспағанда).

ХҚЕС-ке (IFRS) 9 сәйкес, қаржы активтері мынадай түрде жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктелген банк қарыздары мақсаты шартпен көзделген негізгі қарыз сомасының шотына төленетін төлем және негізгі қарызының өтелмеген бөлігіне пайыз болып табылатын ақша ағындарын алу болып табылатын бизнес-үлгі шегінде ғана ұсталынады, ол тек негізгі борыш сомасына төлемдер және пайыздық төлемдерді қамтиды («SPPI»);
- корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық қарыздар/депозиттер, РЕПО операциялары әдетте амортизацияланған құн бойынша бағаланатын актив ретінде жіктеледі, яғни бизнес үлгі шеңберінде басқарылады, оның мақсаты шартпен көзделген ақша ағындарын алу, соның ішінде SPPI;
- борыштық бағалы қағаздар таңдалған бизнес үлгіні және SPPI-ді сақтауды ескере отырып, үш жіктеу санатының кез келгеніне жатқызылуы мүмкін;
- үлестік бағалы қағаздар, әдетте, кезең ішіндегі пайда мен шығындың өзгеруін көрсететін әділ құндағы құралдар ретінде жіктеледі.
- саудаға арналған бағалы қағаздар және туынды қаржы құралдары қаржы активтерінің санатына кезең ішіндегі пайда мен шығындың өзгеруін көрсететін әділ құн бойынша жіктеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Пайда мен шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері

Пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері мыналарды қамтиды:

- Активтер, шарттық ақша ағындары, ол бойынша қарызының және пайыздың негізгі сомасына төлемдерді ғана емес және/немесе
- Шарттық ақшалай қаражаттың ағындарын алу немесе осындай ағындарды алу және активті сату мақсатында ұсталатын активтерді қоспағанда, бизнес-үлгі бойынша ұсталатын активтер;
- Әділ құн бойынша опционды қолдану арқылы ПШАӘҚ бойынша бағаланатын санатқа жататын активтер;
- Қаржылық міндеттемелер, егер қаржылық міндеттеме не саудаға арналған болса, не пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде бағаланса, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы міндеттемесі мына жағдайда саудаға арналған құрал ретінде жіктелетін болады:

- егер ол негізінен жақын арада кері сатып алу үшін қабылданған болса;
- Топ бірлесіп басқаратын қаржы құралдарының сәйкестендірмелі портфелінің бір бөлігі болып табылса және осы нақты мақсаты қысқа мерзімді табыс әкелу болса; немесе
- хеджирлеу құралы ретінде айқындалмаған және тиімді емес туынды құрал болып табылса.

Пайда мен шығын арқылы әділ құнмен есепке алынатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері біріктірілген қаржылық есептілігінде әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза (шығында)/пайдада көрсетіледі. Пайда ретінде табылған немесе шығын ретінде шегерілген пайыздар келісімшарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық кірісте немесе пайыздық шығында есептеледі, ал дивидендтер алу құқығы белгіленген жағдайда дивиденд бойынша тапқан пайда «Өзге кірістер» деген жолда есепке алынады.

Амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Топ активті басқару үшін пайдаланылатын Топтың бизнес үлгісі мен ақша ағындарының шартта көзделген сипаттамаларының негізінде қаржы активі жіктелуіне бағалау жүргізеді және баға береді.

Активтерді амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін, тиісті шарттық талаптары борыштық негізгі сомасына және негізгі соманың өтелмеген бөлігі бойынша пайыздарды ғана қамтитын ақша ағынының пайда болуын қамтуы тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Белгіленген талаптарға сәйкес шартпен көзделген ақша ағынын тексеру кезінде, негізгі қарызының негізгі сомасы қаржы активінің бастапқы танудан кейінгі әділ құны ретінде қарастырылады. Қаржы активінің мерзімі ішінде қарызының негізгі сомасы өзгеруі мүмкін (мысалы, негізгі сомаға төлемдер болған жағдайда). Пайыздар белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген берешектің негізгі сомасына қатысты кредиттік тәуекел үшін, сондай-ақ кредиттеуге байланысты басқа да қарапайым тәуекелдер мен шығыстар, сондай-ақ пайдаға қатысты пайдаға арналған шығындардың өтелуін қамтиды. Негізгі және пайыздық төлемдер бойынша төлемдер қаржы активі көрсетілетін валютамен жүргізіледі.

Шартпен көзделген, өзіне тек борыштың негізгі сомасына және пайыз ретінде ғана төлемді қамтитын ақша ағындары негізгі кредит шартының талаптарына сәйкес келеді. Нәтижесінде, шартпен көзделген ақша ағындарының тәуекелі немесе құбылмалылығын тудыратын шарт талаптары негізгі кредит шартына қатысы жоқ, мысалы, акциялар немесе тауарлар бағасының өзгеру тәуекелі шартпен көзделген ақша ағынын тудырмайды, онда тек қана негізгі қарыз сомасына төлемдер және негізгі қарыз сомасының өтелмеген бөлігі қамтылады. Құрылған немесе сатып алынған қаржы активі оның заңды нысанда қарыз болып табылатынына қарамастан, негізгі кредит шарты болуы мүмкін.

Қаржы активтерін басқару үшін пайдаланылатын бизнес-үлгілер қаржы активін жіктеу үшін 9 ХҚЕС (IFRS) бірінші қолдану күнінде бағаланды. Бизнес үлгісі ретроспективті түрде Топтың 9 ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолдану күніндегі балансында танылған барлық қаржы активтеріне қолданылды. Ұйым пайдаланатын бизнес-үлгі сол немесе басқа бизнес мақсатқа жету үшін топтастырылған қаржы активтерін басқару механизмін көрсететін деңгейде анықталады. Топтың бизнес-үлгісі басшылықтың жеке құралға қатысты ниетіне байланысты емес болғандықтан, бизнес-үлгіні бағалау жеке негізде емес, біріктірудің неғұрлым жоғары деңгейінде жүзеге асырылады.

Өзінің қаржы құралдарын басқару үшін Топ ақша ағындарын тудыру мақсатында, ақша қаржы активтерін басқару тетігін сипаттайтын бірнеше бизнес үлгілерді пайдаланады. Осы бизнес-үлгілер Топтың ақша ағынының шартпен көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де нәтижесі болатынын анықтайды.

Бизнес-үлгіні бағалау кезінде Топ қолда бар барлық ақпаратты ескереді. Сонымен қатар, бағалау оның пайда болуын Топ болжамды түрде күтуге құқылы, мысалы, «нашар» сценарий немесе «күйзеліс» сценарийі тәрізді сценарийлер негізінде жасалмайды. Топ барлық тиісті деректерді ескереді, мысалы:

- осы бизнес-үлгі ұсталатын қаржы активтері мен бизнес-үлгісінің тиімділігін бағалау тетігі және негізгі басқарушы персоналға есеп беру;
- бизнес-үлгінің (осы бизнес-үлгі бойынша ұсталатын қаржы активтерінің) тиімділігіне және тәуекелдерді басқару әдісіне әсер ететін тәуекелдер; және де
- басшылыққа сыйақы төлеу тетігі (мысалы, сыйақы төлеу себептері талданады: тиісті активтердің әділ құны немесе шартпен көзделген ақша ағымдары).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржы активін бастапқы тану кезінде Топ жаңадан танылған қаржы активтері қолданыстағы бизнес үлгісінің бөлігі болып табыла ма соны анықтайды немесе жаңа бизнес үлгісінің пайда болуын көрсетеді. Топ алдыңғы кезеңдегі өзгерістерді анықтау үшін әрбір есепті кезеңде өзінің бизнес-үлгілерін қайта қарастырады. Ағымдағы есепті кезеңде Топ өзінің бизнес-үлгілерінде қандай да бір өзгерістерді анықтаған жоқ.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған борыштық құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін бұрын басқа толық кіріс арқылы танылған жиынтық кіріс/шығыс өзіндік капиталдан пайда немесе шығын санатына қайта жіктеледі. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған санатқа жатқызылатын үлестік құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін, керісінше бұрын түрлі жиынтық кіріс құрамында танылған жинақталған пайда немесе шығын, пайда немесе шығын санатына қайта жіктелмейді, бірақ өзіндік капиталдың басқа бабының құрамына ауыстырылады. Бастапқы танудан кейін амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар құнсыздануға жатады.

Кепілмен қамтамасыз ету

Топ қажет деп санаған кезде клиенттердің міндеттемелері бойынша қамтамасыз етуді алады. Кепіл, әдетте, клиенттің активтері бойынша кепіл нысанын алады, бұл Топқа клиенттің қолда бар міндеттемелеріне және болашақ міндеттемелеріне қатысты активтер бойынша сол активтерге талап ету құқығын береді.

Қаржы активтерін қайта жіктеу

Топтың белгілі бір қаржы активтеріне сәйкес бизнес үлгісі өзгерген жағдайда, осындай активтер қайта жіктеледі. Жаңа санатқа жатқызу мен бағалауға қойылатын талаптар болашақта бірінші іскерлік модельдегі өзгерістерден кейін Топтың қаржы активтерін қайта жіктеуге әкелген бірінші есепті кезеңнің бірінші күнінен бастап қолданылады. Шартпен көзделген ақша ағындарындағы өзгерістер төмендегі есеп саясатына (*«Қаржы активтерін өзгерту және тануды тоқтату»*) сәйкес талданады.

Қаржы активтерін түрлендіру және тануды тоқтату

Қаржы активі бастапқы тану күні мен қаржы активін өтеу күнінің арасында активтің ақша ағындарын реттейтін шарт талаптарын қайта қарау немесе басқа түрдегі өзгерту болған жағдайда өзгертіледі. Өзгеріс шартпен көзделген ақша ағындарының сомасына және/немесе мерзіміне дәл сол уақыт сәтінде немесе болашақта уақыт сәтінде әсер етеді. Сонымен қатар, бұрыннан бар қарыз бойынша қолданыстағы ковенанттарды енгізу немесе түзету мұндай жаңа немесе түзетілген ковенанттар ақша ағындарына дереу әсер етпесе де өзгерістерді білдіреді, бұл ретте, олар сақталмаған болса, ақша ағындарына да әсер етуі мүмкін (мысалы, ковенантты бұзған жағдайда қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме артуы мүмкін).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Мүмкіндігінше, Топ қамтамасыз етуден құн өндірмей-ақ қарыздарды қайта құрылымдауды көздейді. Мұндай қайта құрылымдау өтеу мерзімін ұзартуды және жаңа несие шарттарын келісуді қамтиды. Талаптар қайта қаралғаннан кейін, құнсыздану шарттардың өзгеруіне дейін есептелген бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады, ал несие мерзімі өткен деп есептелмейді. Басшылық барлық критерийлердің орындалуын және болашақ төлемдер өте жоғары деңгейде болуын қамтамасыз ету үшін қайта қаралған шарттармен несиені тұрақты түрде бақылайды. Қарыздар қарыз бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы жеке немесе ұжымдық түрде құнсыздану бойынша бағаланады. Қайта қарастырылған талаптар қаржылық жағдайдағы нашарлауы бар жеке негізде құнсыздануға бағаланған қарыздардың құнсыздануының дәлелі болып табылады.

Топ қаражаттың қайтарылуын барынша жоғарылату және дефолт тәуекелін азайту үшін қарызшымен қаржылық қиындықтар туындаған кезде клиенттерге берілген қарыздарды қайта қарайды. Санкциялардан бас тарту қарызшы түпнұсқа шарттық талаптарды орындауға барынша негізделген ықтимал шараларды қолданған жағдайда, әдепкі дефолт тәуекелінің бар екендігі немесе дефолттың жоғары болуы немесе қарызшы қайта қаралған келісімшарттық талаптарды орындай алатыны күтіледі. Талаптарды қайта қарау көбінесе қарызды өтеу мерзімін ұзартуды, несие бойынша ақша ағынының мерзімін өзгертуді (негізгі қарыз сомасы есебіне төлемдер және пайыздар), сондай-ақ кредиторға тиесілі (негізгі қарыз сомасы бойынша берешек немесе пайыздарды кешіруді) ақша ағынының сомасын азайтуды және ковенантты түзетуді қамтиды. Топта заңды тұлғаларға берілген қарыздарға, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген қарыздарға қатысты қолданылатын санкциялардан бекітілген бас тарту саясаты бар.

Қаржы активі өзгерген кезде Топ осы өзгерісті активті тануды тоқтатуға әкеп соға ма жоқ па соны бағалайды. Топтың саясатына сәйкес, егер түрлендіру шарт талаптарында елеулі айырмашылықтар тудырса, тануды тоқтатуға әкеп соқтырады. Өзгертілген шарттар бастапқы шарт талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетінін анықтау үшін Топ сапалы факторларды талдайды. Мысалы, шартта көзделген талаптарды өзгерткеннен кейін ақша ағындары негізгі қарыз сомасы пен пайыздар бойынша төлемдерді қамтиды, шарт немесе контрагент валютасы өзгерді. Сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру дәрежесі, өтеу мерзімі, ковенанттар да талданады.

Коммерциялық себептерге байланысты қаржы активін өзгерткен кезде, Топ әртүрлі сапалық факторларды (валютаның, пайыздық мөлшерлеменің, өтеу мерзімінің өзгеруі) ескереді және ескі қарызды тануды тоқтату және әділ құн бойынша жаңа қарызды тануды тоқтату керек пе деген қорытынды жасайды.

Қаржы активін тануды тоқтатқан жағдайда, ККШ бойынша бағалау резерві осы күнге активтің таза баланстық құнын анықтау үшін тануды тоқтату күніне қайта бағаланады. Жаңа қаржы активінің қайта қаралған баланстық құны мен жаңа әділ құнының арасындағы айырмашылық жаңа талаптарға сәйкес пайданың туындауына әкеледі немесе тануды тоқтатудан шығын тудырады. Жаңа қаржы активіне қатысты ККШ бойынша бағалау резервінің мөлшері, егер жаңа несие пайда болған кезде кредиттік-құнсызданған деп қарастырылатын жағдайларды қоспағанда, келесі 12 айдағы ККШ мөлшері негізінде есептелетін болады. Бұл жаңа несиенің әділ құны оның қайта қаралған номиналды құнына айтарлықтай дисконтпен танылған кезде ғана қолданылады, себебі өзгеріс нәтижесінде төмендетілмеген дефолт тәуекелі жоғары болып қалады. Толығырақ ақпарат алу үшін 11-ескертуді қараңыз.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Құнсыздану

Қаржы активтерінің құнсыздануы мынадай факторларды ескере отырып есептелді:

- ККШ есептеу үшін Банк қарызды жеке және топтық негізде кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамаларына негізделген активтерді топтастырумен бағалайды.
- ККШ - олардың ықтималдығы ескеріле отырып, кредиттік шығындардың сәйкес құнын бағалауды білдіреді. Бұл шығындардың бағалануы шарт бойынша Топқа тиесілі ақшалай қаражат ағындарының және тиісті актив үшін ТПМ арқылы дисконтталған бірқатар экономикалық сценарийлердің ықтималдығын талдау негізінде Топ алатын ақшалай қаражаттың ағыны арасындағы айырмашылықтың сәйкес құнын білдіреді.
- Есептеу шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз алуға болатын ақылға қонымды және расталған ақпарат негізінде жүзеге асырылады. Кепілдендірілген қаржы активінің күтілетін болашақ ақша ағымдарының дисконтталған құнын есептеу ақшалай қаражаттың ағындарын көрсетеді, бұл кепілдік беруді алудың және сатудың құнын, сатып алудың ықтималдығы немесе ықтималсыздығы болған жағдайда өндіріп алудың нәтижесі болуы мүмкін. Резервтер Топтың өздерінің шығындарын талдау тәжірибесіне және басшылықтың борышқа қызмет көрсету мүмкіндігіне және қарыз алушының кредиттік тарихына негізделген несиелік тәуекелінің әрбір санаты бойынша активтермен танылуы ықтимал шығындар деңгейіне қатысты жорамалдарға негізделген.
- Қазынашылық операциялар (борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар, «кері РЕПО» операциялары, банкаралық қарыздар мен депозиттер, корреспонденттік шоттар, қазынашылық операциялар бойынша дебиторлық берешек) бойынша құнсыздану есебі контрагенттің рейтингі, дефолт ықтималдығы, мәміле мерзімі және дефолт бойынша шығын деңгейін ескере отырып жасалады.
- Қазынашылық операциялар бойынша күтілетін несиелік шығындарды бағалау жеке негізде жүргізіледі (дебиторлық берешек түрінде белгілі бір талаптарды қоспағанда).

Қаржы активтері келесі тәсілге сәйкес қоржынға бөлінеді:

- 1-кезең: актив танылғаннан бергі уақытта кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы болмаған кезде, алдағы 12 айдағы құнсызданудан күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 2-кезең: актив танылған кезден бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы, құнсыздану қаржы активінің қызмет ету мерзімі ішінде күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 3-кезең: Қаржы активі дефолт болып табылады немесе құнсыздану белгісі бар.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалауды өлшемі мыналарға тең бағалау резервінің көмегімен жүргізу қажет:

- күтілетін шығындар келесі 12 айда, яғни, қаржы құралының барлық мерзімі ішінде несие шығындарының бөлігі, бұл есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде болуы мүмкін құрал міндеттемелері бойынша міндеттемелерді орындамау салдарынан күтілетін кредиттік шығындар («1-кезең»);
- міндеттемелердің қолданылу мерзімі ішінде құрал бойынша міндеттемелерді орындамаудың барлық ықтимал жағдайларының нәтижесінде туындаған қаржы құралының бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар шамасы («2-кезең» және «3-кезең»).

Кезеңдер туралы егжей-тегжейлі ақпарат 5, 9, 10, 11 және 17-ескертулерде келтірілген.

Қаржы құралының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде ККШ-ның толық шамасының құрамында бағалау резервін құру үшін құралды бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы жағдайында талап етіледі. Барлық басқа жағдайларда ККШ-ға арналған резервтер ККШ-ға 12 ай ішінде тең сомада қалыптастырылады.

- Пайдаланылмаған кредиттік қаражатқа сәйкес ККШ Топ кредиттік қаражат іріктелген жағдайда алуды күтетін ақшалай қаражат ағыны және егер міндеттеме ұстаушы кредиттік қаражатты іріктеген кезде шарт бойынша Топқа тиесілі ақшалай қаражат ағындары арасындағы айырма құнын көрсетеді; және
- Қаржылық кепілдік шарттарына қатысты ККШ ұстаушыдан, қарызшыдан немесе кез келген басқа тараптан алатын соманы алып тастағанда, кепілдік берілген борыштық құралдың иесіне өтем төлеуге күтілетін төлемдер арасындағы айырманы көрсетеді.

ККШ-ны бағалау жеке несиеге қатысты немесе тәуекелдің ұқсас сипаттамасы бар несие портфельдері бойынша жүргізіледі. ККШ бойынша бағалау резервінің есебі (жеке немесе топтық негізде) бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені (бұдан әрі - «ТПМ») пайдаланып, актив үшін күтілетін ақша ағынының сәйкес құнының негізінде есептеледі.

ККШ шамасын анықтаған кезде, дефолттың анықтамасын қолдану өте маңызды. Дефолтты анықтау ККШ-ның сомасын бағалау үшін пайдаланылады және бағалау резерві келесі 12 айға немесе бүкіл кредиттеу мерзіміне есептелген бе, соны анықтау үшін қолданылады, себебі «дефолт» түсінігі ККШ-ны бағалауға ықпал ететін және кредиттік тәуекелді айтарлықтай артуын анықтайтын «дефолт ықтималдығы» түсінігінің бір бөлігі болып табылады (4-ескертуде көрсетілген).

Болжамға негізделген ақпараттар туралы толығырақ мәлімет алу үшін 33-ескертуді қараңыз.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Топ өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдерді (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Топ сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған бағалы қағаздар қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі, егер кепілзаттық қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілдікке беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілдікке салынған бағалы қағаздар ретінде жіктеледі. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы немесе клиенттерге берілген қарыздар немесе тиісінше ақшалай қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық пайда ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыз мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Контрагенттерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдада/(шығында)» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Топ бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және бағалы қағаздармен қарыздар бойынша мәмілелер бекітеді, олар бойынша Банк кәдімгі нарықтық тәжірибеге сәйкес қамтамасыз етуді алады немесе береді. Қазақстандағы және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы («ТМД») елдеріндегі кері сатып алу операцияларының стандартты талаптарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысқан кезде баламалы бағалы қағаздарды қайтарған жағдайда қамтамасыз етуді сату немесе кепілге қайта салу құқығына ие.

Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша өзара есепке алу жүргізіліп, таза сомасы есепке алынған сомаларды есептеуге заңды тұрғыдан құқығы болған кезде және нетто-негізде реттеуді жүргізу немесе бір мезетте активті сату және міндеттемені өтеу ниеті болған кезде қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Шығып кеткен болып танылмайтын қаржы активін есепке алу кезінде Топ берілетін активті және оған сәйкес міндеттемені өзара есепке алуды орындамайды. Егер ол қандай да бір стандарт немесе түсіндіру бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, пайда мен шығын бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді және жеке Топтың есепке алу саясаттарында ашылмайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Туынды қаржы құралдары

Топ туынды қаржы құралдарының бөлігі болып табылады, олардың кейбірі саудаға арналған, ал қалған бөлігі пайыздық, кредиттік және валюталық тәуекелдерді басқаруға арналған. Ұсталған туынды қаржы құралдарға шетел валютасындағы форвардтық келісімшарттар, пайыздық своптар, валюталық пайыздық своптар және кредиттік-дефолт своптары жатады.

Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды қаржы құралы жасалған күнгі әділ құн бойынша есепке алынады және кейінірек әрбір есептік күнгі олардың әділ құнына қайта бағаланады. Осыдан туындайтын пайда немесе шығын тікелей пайда немесе шығын арқылы танылады.

Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы активі ретінде танылады, ал теріс әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы міндеттемесі ретінде танылады.

Топ валюталық форвардтық келісімшарттарды, пайыздық своптарды және валюталық своптарды қоса алғанда, пайыздық және валюталық тәуекелді басқару үшін әртүрлі туынды қаржы құралдарын пайдаланады. Туынды қаржы құралдары туралы неғұрлым толық ақпарат 7-ескертуде берілген.

Топтың туынды келісімшарттар бойынша тәуекелі Топтың нарықтық, кредиттік және өтімділік тәуекелін жалпылама басқару шеңберінде мұқият қадағаланады (33-ескерту).

Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтері

Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ есептік ақша ағындарына кері әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған жағдайда кредиттік-құнсыздандырылған деп есептеледі. Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтеріне қатысты «3-кезеңнің» активтері термині қолданылады. Кредиттік құнсыздану белгілері келесі оқиғалар бойынша бақыланатын деректерді қамтиды:

- қарыз алушының немесе кредитордың елеулі қаржылық қиындықтары;
- шарт талаптарының бұзылуы, мысалы, дефолт немесе төлем мерзімінің өтуі;
- кредитор өзге жағдайда ұсынбайтын, қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты экономикалық себептер немесе шарт талаптарына сәйкес қарыз алушыға кредитордың талаптан қайтуды беруі;
- қаржылық қиындықтар салдарынан бағалы қағаздарға арналған белсенді нарықтың жоғалуы; немесе
- сәйкес кредиттік шығындарды көрсететін үлкен жеңілдікпен қаржы активін сатып алу.

Кейбір жағдайларда жеке оқиғаны анықтау мүмкін емес, өйткені қаржы активінің кредиттік құнсыздануы бірнеше оқиғалардың жиынтық әсерінен болуы мүмкін. Әр есептік күнгі жағдай бойынша Топ амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері болып табылатын борыш құралдарының кредиттік құнсыздануына баға береді. Мемлекеттік және корпоративтік борыш құралдарының кредиттік құнсыздануын бағалау кезінде Топ облигациялардың кірістілігі, кредиттік рейтингтер және қарызшының қаржыландыру мүмкіндігін арттыру сияқты факторларды ескереді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қарыз, егер қарыз алушыға кеңшілік жасау нәтижесінде шартта көзделген ақша ағынына ие болмау тәуекелі айтарлықтай төмендегенде, айғақтар болмаған жағдайда қаржылық жағдайдың нашарлауына байланысты кеңшілік берілгенде және басқа да құнсыздану белгілері болмағанда кредиттік-құнсызданған деп саналады. Кеңшілік беру көзделген, бірақ ол берілмеген қаржы активтері егер кредиттік-құнсызданудың байқалатын белгілері бар болса, оның ішінде дефолттың анықтамасына сәйкес келсе кредиттік құнсызданған деп саналады. Шартты Дефолтты анықтау төлем ықтималдығының жоқтығы мен төлем мерзімінің аяқталуын белгілейді (90 күн немесе одан кейін кешіктіру). Кросс-дефолтты қолдану туралы шешім клиенттің объектісінің шарттарын, мысалы, кредиттік тәуекелдің қамтамасыз етілуін және маңыздылығын жеке бағалауға негізделген.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтері («СҚКҚ»)

СҚКҚ қаржы активтері әр түрлі түрде ескеріледі, өйткені мұндай актив бастапқы тану сәтінде кредиттік-құнсыздану болып табылады. Осы активтерге қатысты Топ бағалау резерві ретінде бастапқы тану күнінен бастап активтің күтілетін қолданылу мерзімі ішінде кредиттік шығындар мөлшерінің барлық өзгерісін таниды; бұл ретте, барлық өзгеріс пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Осындай активтердің күтілетін кредиттік шығындар шамасының оң өзгерісі болған жағдайда, құнсызданудан болған шығын танылады (кредиттік шығындар бойынша шығысты қалпына келтіру).

Есептен шығару

Қарыздар мен борыштық бағалы қағаздар Топтың қаржы активін қайтару жөнінде үміті болмаған кезде (толық немесе ішінара) есептен шығарылады. Бұл Топ қарызшының есептен шығарылатын соманы өтеу үшін жеткілікті ақша ағымын түрлендіретін активтері немесе кіріс көзі жоқ деп шешкен кездегі жағдай. Есептен шығару - бұл тануды тоқтату. Топ қаржы активтерін есептен шығару үшін мәжбүрлеу шараларын қолдануы мүмкін. Топтың мәжбүрлеу әрекеттері нәтижесінде қалпына келтіру құнсызданудан кейін кіріс кіргізеді. Кепілдендірілген қарыздар кепілзатпен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін түскен, кез келген түсімді алғаннан кейін есептен шығарылады. Қамтамасыз етуді сатудың таза құны анықталған жағдайда және одан әрі өтеуді негізді күту болмаса, есептен шығару ертерек жүргізілуі мүмкін.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтерінің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржы активтерінің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- егер активтен түскен ақшалай қаражат ағымын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Топ өзінің активтен ақшалай қаражат ағымын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақшалай қаражаты ағымын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; және
- Топ іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржы активі аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Топтан (а) актив бойынша ақша ағымдарын алуға келісімшарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағымдарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағымын төлеу бойынша келісімшарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Топ аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Топ активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Топ активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

Қаржы міндеттемесін өзгерту және тануды тоқтату

Топ қаржы міндеттемелерін тек егер олар өтелсе, күшін жойса немесе олар бойынша талап мерзімі аяқталса, тануды тоқтатады. Қаржылық міндеттеменің баланстық құны арасындағы тануды тоқтату және төленген немесе төленетін өтемақы арасындағы айырмашылық пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ пен кредитор арасында айтарлықтай өзгеше шарттармен борыштық құралдарды айырбастау бастапқы қаржы міндеттемелерін реттеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде ескеріледі. Топ бастапқы қаржы міндеттемесін өтеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде қолданыстағы қаржы міндеттемесі немесе оның бір бөлігінің шартында елеулі өзгерісті есепке алады. Топ, егер ақша ағымының дисконтталған сәйкес құны жаңа шарттарға сәйкес, бастапқы тиімді комиссиялық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны ұстап қалғандағы комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, міндеттеме талаптары айтарлықтай ерекшеленетінін ескере отырып, бастапқы қаржы міндеттемесі бойынша қалған ақша ағымының дисконтталған, сәйкес құнынан кемінде 10%-ға айырмашылығы болатынын басшылыққа алады. Егер өзгерту айтарлықтай маңызды болмаса, онда мыналардың арасындағы айырмашылықтар: (1) өзгертуге дейін міндеттеменің баланстық құны; және (2) өзгертуден кейін ақша ағымының сәйкес құны түрлі кіріс пен шығыс құрамында өзгерістен кейін кіріс немесе шығыс ретінде пайда немесе шығын арқылы танылуы тиіс.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны шоғырландыру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен шығынға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілігі мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық өзге жиынтық кірісте немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей пайда мен шығындарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да тікелей жиынтық кірісте немесе капиталда есепке алынады.

Кейінге шегерілген салықтық міндеттемелер, Топтың уақыттық айырмашылықты қалпына келтіру мерзімін бақылау мүмкіндігі бар және аталған айырмашылықтар көз жетерлік болашақта қалпына келтірілмейтініне жоғары ықтималдылық бар болатын жағдайларды қоспағанда, еншілес кәсіпорындарға, тәуелді кәсіпорындарға қатысты салық салынатын уақыттық айырмашылықтарды ескере отырып көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдастырылған компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, егер уақытша айырмашылықтың жойылу мерзімін бақылау мүмкін болмаса және уақытша айырмашылықтың жақын болашақта жойылмауы ықтимал.

Топ мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Мұнымен қатар Қазақстан Республикасында және Топ жұмыс істейтін басқа елдерде Топ қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Егер салықтық тексеру нәтижесі ретінде салық органдары Топтың төлемдерді жүргізуін міндеттейтін болса, Топ белгісіз салықтық позициялар бойынша резервті көрсетеді. Бұл резерв Топтың төлеуге жататын сомасына қатысты ең жақсы баға негізінде бағаланады. Резервтер, басшылық олардың енді талап етілмейтінін немесе заңды талаптармен сәйкес анықтаған кезеңде табыс салығы бойынша резервтегі кірістерге қайтарылады.

Негізгі құралдар

Негізгі құрал-жабдықтар, жинақталған құнның тозуы мен құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі бастапқы құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығындардың шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

Нысанды амортизациялау оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалары	7-10

Жалға берілген меншікті жақсартуларды амортизациялау жалданған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығыстар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Негізгі құрал-жабдықтардың баланстық құны әрбір есептік күнге, есепке алуда көрсетілген соманың, оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толғатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған зиян тиісті кезеңде танылады және операциялық шығыстар құрамына қосылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолда бар ғимараттар мен құрылыстар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған тозу мен құнсызданудан зияндар шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан елеулі айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде жылжымайтын мүлік құнының кез келген ұлғайтылуы негізгі құралдарды қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен зияндар туралы біріктірілген есепте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған ғимараттар мен жайлардың амортизациясы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Аяқталмаған құрылыс нысандары құнсызданудан шығындар шегерілген нақты құн бойынша есепке алынады. Құрылыстың құнына кәсіпкерлік қызметтердің құнын, сондай-ақ белгілі бір талаптарға сәйкес келетін активтер үшін Топтың есептік саясатына сәйкес капиталдандырылатын қарыздар бойынша шығындар кіреді. Осындай аяқталмаған құрылыс нысандары құрылысты аяқтау немесе жоспарланған пайдалануға дайын болу сәтіне негізгі құрал-жабдықтардың тиісті санаттарына жатады. Осы активтер бойынша амортизацияны есептеу негізгі құрал-жабдықтардың басқа нысандары бойынша сияқты активтердің жоспарланған пайдалануына дайын болу сәтінен басталады.

Негізгі құрал-жабдықтар нысаны сатылған жағдайда немесе активті пайдалануды жалғастырудан болашақ экономикалық пайда түсіру күтілмеген жағдайда, есептен шығарылады. Негізгі құрал-жабдықтар нысандарын сатудан немесе өзге шығуынан түскен кіріс немесе зиян осы нысандарды сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде анықталады және пайдалар немесе шығындарда танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың соңғы мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығын шегерілген сатып алу құны бойынша есепке алынады. Тиімді пайдаланудың күтілудегі мерзімдері мен амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің аяғына талданады, бұл ретте бағалаулардағы барлық өзгерістер салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарастырмастан есептілікте көрсетіледі. Материалдық емес актив сатылған кезде немесе оны пайдаланудан не болмаса шығуынан болашақ экономикалық пайда түсімдері күтілмеген жағдайда есептен шығарылады. Активтің шығуынан таза түсімдер мен баланстық құнының арасындағы айырмашылықты білдіретін, материалдық емес активті есептен шығарудан түскен пайда немесе шығын есептен шығару сәтінде пайдаға немесе шығынға қосылады.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған шығын шегерілген нақты шығындар бойынша есепке алынады. Пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтерге амортизация есептелмейді.

Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелерде сатып алынған материалдық емес активтер.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған және гудвилдан бөлек көрсетілетін материалдық емес активтер сатып алу күніне әділ құн бойынша есепке қабылданады (сатып алу құны ретінде қарастырылатын). Бастапқы танылғаннан кейін бизнесті біріктіргенде сатып алынған материалдық емес активтер жекелеген мәмілелер шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтерге ұқсас құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығындар шегерілген сатып алу құны бойынша көрсетіледі.

Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдерінің ішінде құнды бір қалыпты есептен шығару әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Клиенттік базаға жататын материалдық емес активтер	5
Бағдарламалық жасақтама	10
Бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқығына лицензиялық келісім	10
Басқалары	10

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп жіктеледі («шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп жіктелген сәттен бастап Басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың баланстық және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның баланстық құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік - бұл жалға алуға, капиталды өсіруге немесе екеуіне де арналған жылжымайтын мүлік. Инвестициялық жылжымайтын мүлік нысандары бастапқыда, сатып алу шығыстарымен қоса алғанда сатып алу құны бойынша есепке алынады. Нәтижесінде олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құнының өзгерістері, олар орын алған жылдың пайдасына немесе шығынына қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті тану, егер онымен байланысты экономикалық пайда бұдан былай күтілмейтін болса, есептен шығару немесе пайдаланудан шығару кезінде тоқтатылады. Нысананың шығуынан болған кез келген пайда немесе шығын (шығудан түскен таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырма) тануды тоқтату жылының пайдасына немесе шығынына қосылады.

Коммерциялық жылжымайтын мүлік

Белгілі бір жағдайларда, Топ кредиттік шарттарды реттеу шеңберінде коммерциялық жылжымайтын мүлікті өтеуді жүргізе алады. Топ осы жылжымайтын мүлікті қалыпты қызмет барысында сатуды жоспарлайды, бұл жылжымайтын мүлік бастапқыда сатып алу шығыстарымен қоса әділ құн бойынша есепке алынады, ал бастапқы танудан кейін екі құнның ең төменгісі бойынша бағаланады: өзіндік құн немесе сатудың таза құны бойынша. Сатудың таза құнын бағалау жүргізген сәтте коммерциялық жылжымайтын мүлікті сату, күтілетін сомалар бойынша бар дәлелдердің ең сенімділерінен негізделеді. Бұл бағалаулар кезең аяқталғаннан кейін болған жағдайларға тікелей қатысты құнның немесе өзіндік құнның құбылуын осындай жағдайлар осы жылдың аяғында болған шарттарды растайтындай мөлшерде есепке алады.

Клиенттер мен кредит мекемелерінің қаражаты

Клиенттер мен кредиттік мекемелерінің қаражаты бастапқыда шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейін алынған қаражат амортизациялық құны бойынша көрсетіледі, ал алынған қаражаттың мөлшері мен өтеу кезіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, қарыз алу кезеңіндегі пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер Топ өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады және міндеттеменің баланстық құны мен мәміледе төленген өтемақы арасындағы айырмашылық пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Топтың айналымға шығарған облигациялары болып табылады, олар клиенттер мен кредиттік мекемелердің қаражаттары сияқты қағидаттарға сәйкес көрсетіледі. Міндеттемелерді шығару шығындарын шегергендегі алынған сомалар және өтеу құны арасындағы кез келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, қарыз алу кезеңі бойынша пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Капитал

Топ өзі шығаратын қаржы құралын келісімшарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржы активі, қаржы міндеттемесі немесе үлестік құрал ретінде жіктейді. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржы активін ұсыну бойынша, не болмаса қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін айырбастау бойынша келісімшарттық міндеттеме болса, онда ол құрал міндеттеме ретінде жіктеледі. Құрал, егер ол міндеттемелерді шегергеннен кейін Топ активтеріндегі қалдық үлесті талап етсе, капитал ретінде жіктеледі.

Топ шығарған күрделі қаржы құралдарының компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржы активтері, қаржы міндеттемелері немесе капитал ретінде жеке жіктеліп, есепке алынады.

Жарғылық капитал

Кәсіпорындарды біріктіруден басқа, жаңа акцияларды шығаруға тікелей қатысты үшінші тараптың сыйақылары, шығарылымнан түскен түсімнен шегерім ретінде капиталда танылады.

2003 ж. 13 мамырға дейін шығарылған акциялардан алынған әділ құны номиналдық құнынан асатын болса ол эмиссиялық кіріс ретінде көрсетілген. 2003 ж. 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Топтың акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Өтеуі төлеп алынған меншікті акциялар

Топ меншікті акциялардың өтеуін төлеп алған жағдайда, тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Топтың өтеуін төлеп сатып алынған меншікті акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар өтеуі төлеп алынған меншікті акциялары ретінде жіктеледі және сатып алу құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі. Топ мүшелері сатып алған акциялары бойынша алынған дивидендтер шоғырландыру кезінде алынып тасталады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капиталдан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда біріктірілген қаржы есептелігінде шоғырландырылатын күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептелікте ашылып көрсетіледі.

Меншікті капитал қорлары

Топтың қаржылық жағдайы туралы есебіндегі меншікті капиталдың құрамында (басқа жиынтық кірісте) көрсетілген қорларға мыналар кіреді:

- Басқа жиынтық кіріс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруі мен басқа жиынтық кіріс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді қамтитын қаржы активтерін қайта бағалау қоры;
- таза инвестицияларды шетел қызметіне қайта есептегенде туындайтын бағамдық айырмашылықтарды көрсету үшін пайдаланылатын Бағамдық айырмашылықтар қоры;
- жер мен ғимараттарды қайта бағалау резервінен тұратын негізгі құралдарды қайта бағалау қоры.

Шартты міндеттемелер

Шартты міндеттемелер Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағымы туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ашылады. Шартты актив Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте ашылады.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған шартты міндеттемелер

Бизнесті біріктірген кезде сатып алынған шартты міндеттемелер сатып алу күніне әділ құны бойынша есепке алынады. Кейіннен шартты міндеттемелер мыналар бойынша бағаланады: «Резервтер, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» деген ХҚЕС (IAS) 37-ге сәйкес анықталған мөлшер және «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» деген ХҚЕС (IFRS) 15-ке сәйкес есептелген, жинақталған амортизация шегерілген, олар бастапқыда есепке алынған мөлшер.

Фидуциарлық қызмет

Топ өз клиенттеріне мүлікті сенімгерлікпен басқару қызметтерін ұсынады. Топ сондай-ақ депо шоттары бойынша бағалы қағаздармен операциялар жүргізуді қамтамасыз ете отырып, өз клиенттеріне депозитарий қызметтерін ұсынады. Фидуциарлық қызмет шеңберінде алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер Топтың қаржылық есептілігіне енгізілмейді. Топ фидуциарлық қызметпен байланысты операциялық тәуекелдерді өзіне қабылдайды, алайда осы операциялар бойынша кредиттік және нарықтық тәуекелдерді Топ клиенттері көтереді. Сенімгерлікпен қызмет көрсетуден түскен түсім қызмет көрсету сәтінде танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Кірістер мен шығыстарды тану

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, барлық қаржы құралдарына арналған пайыздық кірістер және шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайда мен шығын туралы есепте «Пайыздық шығыстар» және «Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер» ретінде «Таза пайыздық кіріс» түрінде танылады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есептің «Өзге пайыздық кірістер» құрамына кіреді.

ТПМ - қаржы құралының күтілетін болашақ ақша ағындарының қаржылық активтің немесе міндеттеменің күтілетін мерзімі ішінде немесе (егер қолданылса) қысқа мерзім ішінде таза баланстық құнға дисконттау мөлшерлемесі. Болашақ ақша ағындары құралдың барлық шарттық талаптарын ескере отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын және кез келген қарыз туралы уағдаластықпен тікелей байланысты болған тараптар төлеген немесе алған барлық сыйақылар және сомалар, сондай-ақ мәміле бойынша шығындар және барлық басқа сыйақылар немесе жеңілдіктер ескеріледі. ПШАӘҚБ санатындағы қаржы активтері бойынша мәміле бойынша шығындар бастапқы тану кезінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Пайыздық кірістер/пайыздық шығыстар кредиттік құнсызданбаған қаржы активтерінің (яғни, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті бағалау шамасын түзетуге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құнына) жалпы баланстық құнына немесе қаржылық міндеттемелердің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Кредиттік құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер мұндай активтердің амортизациялық құнына ТПМ қолдану арқылы (яғни, олардың күтілетін кредиттік шығындарға қатысты бағалау резервін шегергендегі олардың жалпы баланстық құны) есептеледі. ЖСКҚ қаржы активтеріне арналған ТПМ қаржылық активтен күтілетін болашақ ақша ағындарын анықтау кезінде күтілетін кредиттік шығындар сомасын көрсетеді.

Клиенттерге қарыздар беру үшін комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер қарыз беру міндеттемелері болса, қарыз беру туралы шарт бекітілген болса, қарыз беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің кіріс құрамына (тиісті тікелей шығындарымен бірге) қосылады және одан әрі қарыз бойынша нақты кірістерге жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Қарыз беру бойынша міндеттемелер қарыз беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, қарыз беру міндеттемесі үшін комиссия қарыз беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Қарыз беру міндеттемелерінің әрекет ету мерзімі қарыз берілмей аяқталғанда, қарыз беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен шығындар құрамында танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Комиссиялық кірістер клиенттерге осындай қызметтерге айырбас ретінде күтілетін сыйақыны көрсететін сомасы ретінде көрсетіледі. Топ қызмет көрсету бойынша міндеттемелерді, яғни клиентпен келісілген міндеттемелерді орындау бойынша қызметтерді көрсетуге сәйкес клиентпен келісілген сыйақыны таниды.

Әрбір орындалатын анықталған міндеттемеге Топ шарт жасаған кезде оның орындалатын міндеттемелерді ағымдағы уақыт ішінде немесе белгілі бір сәтте орындайтынын және өтеу тіркелімді немесе ауыспалы, өтеу шегін қоса алғанда, мысалы, Топтың ықпалына байланысты емес сыртқы факторлар, болып табылатынын анықтайды. Соңында өтеу анықталған орындалатын міндеттемеге бөлінеді.

Клиенттердің шоттарына және кассалық операцияларға қызмет көрсетуден түсетін комиссиялық кірістерге салымдардан алынған сыйақылардың орнына депозиттерден алынған комиссиялар, салымшылардың өтініші бойынша транзакцияларға қызмет көрсету бойынша алымдар және Ақшалай қаражатын басқару бойынша операциялар жүзеге асырудан түскен комиссиялар кіреді. Депозиттер бойынша қызметтер үшін ақы төлеу, әдетте ай сайын тиісті қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Қызмет ақысы сұрау салынған қызмет көрсету транзакциясы аяқталғаннан кейін танылады. Ақшалай қаражатын басқарғаны үшін алынатын төлемдер көрсетілген қызметке қарай танылады.

Пластик карталарға қызмет көрсеткені үшін қызметтер мен комиссиялардан түсетін кіріс несие және дебеттік карталар транзакциясынан түсетін өзара ауысымдық кірістерді қамтиды және тиісті желімен есептескеннен кейінгі уақытта танылады. Бір банктің екінші банкке оның кредиттік карталарымен жасаған операциялары үшін төленетін комиссияны, әдетте, тиісті желі сатып алу көлемі және басқа факторлар негізінде белгілейді. Карталармен байланысты басқа да комиссиялар транзакция аяқталған кезден кейінгі сәтте танылады.

Банктік қызмет көрсетудің өзге де кірістері мен комиссияларына банктік аударымдар, аккредитивтер бойынша алымдар және басқа транзакциялық қызметтер сияқты транзакциялық банктік операциялардың әртүрлі алымдар кіреді. Бұл алымдар, осылайша, транзакция жүргізілген және қызметтер көрсетілген уақытта танылады. Аккредитивтер бойынша алымдар негізінен аккредитив туралы келісімдерге байланысты алынатын алымдарды қамтиды және әдетте келісімшартты орындау кезінде танылады.

ХҚЕС (IFRS) 15 қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген ақпараттың немесе сомалардың ашылуына елеулі әсерін тигізген жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Шетелдік валютада берілген баптарды қайта бағалау

Шоғырландырылған қаржылық есептілік, шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күндегі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған пайда мен шығындар шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза пайдалар немесе шығындар ретінде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері есепті күнгі жағдай бойынша, Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепті күні әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша Топтың функциялық валютасымен қайта есептеледі, ал еншілес кәсіпорындардың пайда мен шығындар туралы есептілігі бір жыл үшін орташа айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеген кезде туындайтын айырмашылық капиталдың жеке компонентінде тура есепке алынады. Шетелдік еншілес кәсіпорын шығарылған жағдайда, капиталда танылған және тікелей осы еншілес кәсіпорынға қатысты мерзімі кейінге шегерілген жинақталған сома пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Келісімшарттық айырбастау бағамы мен нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайдаға немесе шығынға қосылған. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 431.67 теңгені, 1 ресейлік рубль үшін 5.77 теңгені, 1 еуро үшін 487.79 теңгені құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 1 АҚШ доллары үшін 420.91 теңге, 1 ресейлік рубль үшін 5.6 теңге, 1 еуро үшін 516.79 теңге; 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 1 АҚШ доллары үшін 382.59 теңге, 1 ресейлік рубль үшін 6.16 теңге, 1 еуро үшін 429.00 теңге болды).

Сақтандыру

Сақтандыру бойынша келісімшарттар – егер болашақтағы көрсетілген белгісіз оқиға сақтандыру полисін ұстаушыға теріс әсер ететін болса, сақтандыру полисінің ұстаушысына өтемақы төлеуге келісім берумен қоса, басқа тараптан едәуір сақтандыру тәуекелін беретін келісімшарттар. Топ Қазақстан Республикасындағы сақтандыру компаниялары үшін ҚРҰБ белгілеген есепке алу саясатын пайдаланады.

Қазақстан Республикасының нормативтік актілеріне сәйкес, сақтандыру шарттарында кепілдік берілген элементсіз дискрециялық қатысу болған жағдайда, сақтандырылушыларға қосымша төлемдер акционерлердің жылдық жалпы жиналысында қабылданған шешімге байланысты болады және бөлінбейтін пайданы бөлу сияқты ұсынылуы тиіс; шығыстар емес.

Топ мүлікті сақтандыру, жазатайым жағдайдан сақтандыру, құқықтық жауапкершіліктен сақтандыру, жеке басты сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша түрлі өнімдер ұсынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Андеррайтингтен түсетін кіріс

Андеррайтингтен түсетін кіріс еңбекпен өтелмеген сыйлықақы резервіндегі таза өзгеріс шегерілгеннен кейін қайта сақтандыруға берілгеннен алынған комиссиялар мен сақтандыру бойынша таза сыйлықтан тұрады.

Келісімшарттың әрекеті басталғаннан кейін сыйлықақылар полисте көрсетілген сомада есепке алынады және сақтандыру шартының әрекет ету кезеңі ішінде пропорционалды негізде кірістерге жатқызылады. Еңбекпен өтелмеген сыйлықтар резерві сақтандыру шартының аяқталмаған мерзіміне жататын барлық қабылданған сыйлықтардың бөлігін құрайды және қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру талаптарын реттеу резервіне қосылады.

Шығындарды реттеу бойынша шығындар мен шығыстар пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте олардың шығуына қарай болуы мүмкін пайдалар мен шығындар резервін шығындарды реттеу бойынша қайта бағалау арқылы есепке алынады және қоса берілген пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте іске асырылған сақтандыру төлемдері құрамына қосылады.

Қайта сақтандырушылармен келісімшарттар бойынша алынған комиссиялар қайта сақтандыру шартына қол қойған және ол күшіне енген сәттен бастап кіріс ретінде есепке алынады.

Сақтандыру полисін сатып алу құны жаңа бизнесті ашумен тікелей байланысты және түрленеді, мерзімі кейінге қалдырылған болып табылатын және сақтандыру активтерінің құрамында қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінде көрсетілетін сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиялардан тұрады. Мерзімі кейінге шегерілген сатып алу бойынша шығындарға жататын активтер кейіннен тиісті сыйақы еңбегі ақталған кезең ішінде амортизацияланады және оның баланстық құнының орны толатын болмауы мүмкін жағдайларда құнсыздануы тұрғысынан тексеріледі. Егер актив сомасы орны толтырылатын құн сомасынан көп болса, ол дереу есептен шығарылады. Қалған өзге шығындар пайда болу ретіне қарай шығын болып танылады.

Сақтандыру бойынша шығындардың және шығындарды реттеу бойынша шығыстардың резерві

Сақтандыру қызметі бойынша мүмкін болатын шығындардың және сақтандыру шығындарын реттеу шығыстарының резерві қоса беріліп отырған Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепке қосылған және әлі реттелмеген есептік күнге дейін сұратылған шығындардың ақысын төлеуге болжанған сомаға және болған, бірақ есептік кезеңге жатқызылатын жарияланбаған шығындар бойынша бағалауға негізделген.

Орын алған, бірақ жарияланбаған автокаско және жауапкершілікті сақтандыру бойынша зияндар резерві (бұдан әрі - «ОЖЗР») актуарлық негізде анықталады және бизнестің санаттар мен қосалқы санаттар зияндары пайда болуы үшін қалыпты кезең үшін сақтандыру төлемдері бойынша статистикалық деректерге және Топтың алдыңғы тәжірибесіне негізделген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топтың нақты тарихи деректерінің және бизнестің басқа бағыттары бойынша салыстырмалы деректерінің болмауына байланысты ОЖЗР ҚРҰБ нұсқаулығын қолдану арқылы анықталды. Осы ОЖЗР нұсқаулығы талаптарының деректеріне сәйкес сақтандырудың осы класында есептеу күнінің алдындағы соңғы он екі айдың ішінде күшіне енген сақтандыру шарттары бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысы сомасының 5 %-ы мөлшерінде анықталды.

Мұндай бағалауларды анықтау тәсілі және соның нәтижесінде алынған резервтерді жасау тұрақты түрде қайта қаралып және жаңартылып отырады. Осының нәтижесінде алынған түзетулер олар анықталған кезеңде пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептерде көрінеді.

Қайта сақтандыру

Топ өзінің әдеттегі қызметін іске асыру барысында қайта сақтандыру операцияларын жүзеге асырады. Қайта сақтандыру туралы мұндай келісімдер бизнесті одан әрі әртараптандыруды қамтамасыз етеді, басшылыққа тәуекелдерді сақтандыру нәтижесінде пайда болатын ықтимал шығындарды бақылауды іске асыруға мүмкіндік береді және өсімге қол жеткізу үшін қосымша мүмкіндік туғызады.

Қайта сақтандыру активтері басқа қайта сақтандыру компанияларының төленген және төленбеген зияндар үшін берешек сомасынан және зияндарды реттеуге жұмсалатын шығыстардан, сондай-ақ әлі алынбаған сақтандыру сыйлығынан құралады. Қайта сақтандырушылардан алынатын ақша сомасы қайта сақтандыру полистеріне байланысты сақтандыру өтемдерін төлеуге жұмсалатын шығыс ретінде бағаланады.

Қайта сақтандыру міндеттемелері егер қайта сақтандырушыдан алынған комиссияға қарсы есепке алу құқығы жоқ болса жиынтық сомамен ескеріледі және қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінің құрамына қосылады.

Қайта сақтандыру бойынша келісімшарттар сақтандыру тәуекелі едәуір шығынның ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғанына, ал уақыттық тәуекел Топтың қайта сақтандырушыға берген ақшалай қаражаттың қозғалысы мерзімінің едәуір ауытқуының ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғандығына көз жеткізу үшін бағаланады.

Топ өзінің қайта сақтандыру активтеріне құнсыздану мәні бойынша үнемі бағалау жүргізеді. Егер Топ келісімшарт талаптары бойынша өзіне тиесілі соманы ала алмауы мүмкін болса және бұл оқиғаның қайта сақтандырушыдан Топтың алатын сомасына сенімді анықталған әсері бар екендігі туралы объективтік куәландыру болса, қайта бағаланатын актив құнсызданады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстар

Негізгі қызметі Банктен проблемалық инвестициялық активтер мен коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатып алу, сондай-ақ оларды одан әрі басқару және / немесе осындай активтерді сату болып табылатын Топтың банктік емес еншілес кәсіпорындарының кірістері мен шығыстары банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстардың құрамында нетто негізде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстар инвестициялық жылжымайтын мүлікті, коммерциялық жылжымайтын мүлікті және сатуға арналған активтерді өткізуден түскен кірістерді / шығыстарды, сондай-ақ операциялық жалдаудан түскен кірісті, тіркеу шығыстарын және тиісті мүлікті сатудан түскен кірістерді / шығыстарды қамтитын жылжымайтын мүлікпен өзге де операциялар бойынша кірістерді / шығыстарды қамтиды.

Сегменттік есептілік

Сегмент – бұл Топтың өнімдерді немесе қызметтерді (операциялық сегмент) ұсынатын немесе басқа сегменттерден ерекшеленетін тәуекелдер мен пайдаларға ұшырайтын белгілі бір экономикалық ортада (географиялық сегмент) өнімдерді немесе қызметтерді ұсынатын ерекше құрамдас бөлігі.

Қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері

Топ ұсынатын қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері, егер дебитор борыштық құрал түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын шығындардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржы кепілдігі немесе аккредитиві бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең кірістердің жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

Топ жалға беруші ретінде

Топ жалдау шарты бойынша жалға беруші ретінде әрекет еткен жағдайларда, әрбір жалдау шарты операциялық жалдау немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес барлық тәуекелдер мен пайдаларды беруді көздейтін шарттар қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалдау басталған күні Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде қаржылық жалдаудағы активтерді таниды және оларды жалға алуға таза инвестицияға тең сомада дебиторлық берешек ретінде ұсынады. Бастапқы тікелей шығындар жалға берілетін таза инвестицияның бастапқы бағасына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде танылатын кіріс сомасын азайтады. Алынатын қаржылық кіріс жалдау мерзімі ішіндегі пайыздық кірістердің құрамында таза жалға берілетін инвестициялардың кірістілігінің тұрақты нормасын қамтамасыз ететіндей ескеріледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беруді көздемейтін, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес шарттар операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау мәні болып табылатын активтер олар жатқызылған санатқа (баланс бабына) сәйкес Топ балансында есепке алынуын жалғастырады. Операциялық жалдау шарттары бойынша дебиторлық берешек есептеу әдісімен жалдау мерзімі ішінде көрсетіледі.

Топ жалға алушы ретінде

Топ жалға алушы ретінде әрекет еткен жағдайларда жалдау шарттарын есепке алу пайдалану құқығының моделін қолдана отырып жүзеге асырылады. Бұл үлгі жалдау басталған күні жалға алушының жалдау мерзімі ішінде базалық активті пайдалану құқығы үшін жалға берушінің пайдасына жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қаржылық міндеті бар деп болжайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегергендегі жалдау басталған күнгі немесе осындай күнге дейінгі жалдау төлемдерін, сондай-ақ жалдау шартын жасасуға негізделген, егер жалдау шарты жасалмаса, көтерілмейтін қосымша шығындарды қамтиды.

Пайдалану құқығы нысанындағы активті кейіннен есепке алу бастапқы құны бойынша жүзеге асырылады:

- жинақталған амортизацияны және құнсызданудан түскен жинақталған шығындарды шегергенде; және
- жалдау бойынша міндеттемені қайта бағалауға түзетумен.

Амортизация жалдау шарты аяқталған күнге дейін желілік әдіспен жүргізіледі.

Жалдау жөніндегі міндеттеме осы күні әлі жүзеге асырылмаған жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бастапқы тану кезінде бағаланады. Келтірілген құн жалдау шартында кепілге салынған пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып немесе қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау төлемдерін дисконттау жолымен есептеледі.

Жалдау басталған күннен кейін топ жалдау міндеттемесін келесідей бағалайды:

- жалдау бойынша міндеттеме бойынша пайыздарды көрсету үшін баланстық құнын ұлғайта отырып;
- жүргізілген жалдау төлемдерін көрсету үшін баланстық құнды азайта отырып; және
- жалдау шарттарын қайта бағалауды немесе өзгертуді көрсету үшін баланстық құнын қайта бағалай отырып.

Пайдалану құқығының моделі базалық активті сатып алуға арналған опционды қамтымайтын қысқа мерзімді жалдау шарттарына (12 айдан аспайтын мерзімге), сондай-ақ базалық активтің құны төмен шарттарға (5,000 АҚШ долларына дейін) қолданылмайды. Мұндай жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде есептеу әдісімен шығыс ретінде танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Ағымдағы жылға қатысты күшіне енген жаңа және түзетілген ХҚЕС

Төмендегі стандарттар мен түсіндірулерге түзетулер топ үшін 2021 ж. 1 қаңтардан бастап қолданыла бастады:

ХҚЕС 9 (IFRS), ХҚЕС 39 (IAS) және ХҚЕС 7 (IFRS),
ХҚЕС 4 (IFRS) 4 және ХҚЕС 16 (IFRS) түзетулер
ХҚЕС 16 (IFRS) түзетулер

«Негізгі пайыздық мөлшерлеме реформасы – 2-кезең»

«COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша жеңілдіктер»

Жоғарыда көрсетілген стандарттар мен түсіндірмелер Топ басшылығы тарапынан қаралды, бірақ Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС стандарттары

Осы қысқартылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту сәтінде Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген мынадай жаңа және қайта қаралған ХҚЕС қолданбаған:

Жаңа немесе қайта қаралған стандарт немесе түсіндірулер	Келесіден ерте басталмайтын жылдық кезеңдерге арналған күшіне енетін күні
ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» түзетулер	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 1 «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» түзетулер (ХҚЕС жыл сайынғы жақсартуға арналған тұжырымдамалар жобасы аясында, цикл 2010-2012 жж.)	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 8 «Бухгалтерлік бағалауды анықтау» түзетулер	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС «Есептік саясатты ашу» бойынша 2 Практикалық Нұсқаулыққа түзетулер	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру: цикл 2018-2020 жж.:	
ХҚЕС (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» - «Тұжырымдамалық негізге сілтеме» түзетулер	2022 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 16 «Негізгі құралдар» - «Болжамды пайдалануға дейінгі түсім» түзетулер	2022 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 37 «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтер» - «Шығынды шарттар-келісімшартты орындау құны» түзетулер	2022 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IAS) 12 «Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық» түзетулер	2023 ж. 1 қаңтар
ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе жарна салу»	Күні ХҚЕСК тарапынан белгіленеді

Топ жоғарыда аталған стандарттарды қолдану төменде сипатталғандай «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17 қоспағанда, болашақ кезеңдерде Топтың қаржылық есептілігіне елеулі әсер етеді деп күтпейді.

ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»

ХҚЕС (IFRS) 17 сақтандыру шарттарын тану, бағалау, ұсыну және ашу қағидаттарын белгілейді және ХҚЕС (IFRS) 4 «Сақтандыру шарттары» алмастырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

ХҚЕС (IFRS) 17 тікелей қатысу талаптарымен сақтандыру шарттары үшін өзгертілетін және ауыспалы сыйақы әдісі ретінде айқындалатын жалпы модельді ұсынады. Егер белгілі бір критерийлер қанағаттандырылса, жалпы модель сыйлықақыны бөлу әдісін қолдана отырып, қалған өтеу бойынша міндеттемені бағалау арқылы жеңілдетіледі.

Жалпы модель болашақ ақша ағындарының сомасын, мерзімдерін және белгісіздігін бағалау үшін ағымдағы болжамдарды қолданады және мұндай белгісіздіктің құны бөлек бағаланады. Модель нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді және сақтанушылардың опциондары мен кепілдіктерінің әсерін ескереді.

Стандарт мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады. Егер бұл іс жүзінде мүмкін болса, ол ретроспективті түрде қолданылады, әйтпесе өзгертілген ретроспективті тәсіл немесе әділ құн бойынша есепке алу қолданылуы тиіс. «ХҚЕС (IFRS) 17 түзетулері» жобасы ХҚЕС (IFRS) 17 шығарылғаннан кейін анықталған қиындықтарды енгізуге байланысты мәселелер. Осыған байланысты стандарттың ресми күшіне ену күні 2023 жылғы 1 қаңтарға дейін кейінге қалдырылды (бастапқыда – 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап).

Өтпелі талаптар мақсатында ұйым осы стандартты алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезеңнің басталуы бастапқы қолдану күні болып табылады, ал көшу күні бастапқы қолдану күнінің тікелей алдындағы кезеңнің басталу күні болып табылады.

Топ басшылығы осы стандартты қолдану болашақта Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етеді деп күтеді. Өтуден күтілетін әсерді есептеу 2022 жыл ішінде заңнамалық база бекітілгеннен кейін жүргізілетін болады.

4. 4а. Елеулі бухгалтерлік бағалаулар

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау, басшылықтан есептілікте шоғырландырылған қаржылық есептілігі жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер, есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген кірістер мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өзінің бағалаулары мен жорамалдарын тарихи тәжірибеге және жағдайларда орынды деп есептелетін әртүрлі басқа факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен жорамалдар Топтың қаржылық жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Кредит тәуекелінің едәуір ұлғаюы

3-ескертуде келтірілгендей, ККШ шамасы 12 айдың ішінде (1-сатыдағы активтер үшін) немесе бүкіл кредиттеу ішінде (2-ші және 3-ші сатылардағы активтер үшін) күтілетін кредиттік шығындарға тең есептелген бағалау резервінің сомасында бағаланады. Актив бастапқы тану сәтінен бастап кредит тәуекелінің елеулі ұлғаюымен екінші кезеңге ауысады. Жеке актив бойынша кредиттік тәуекелдің ұлғаюының маңыздылығын бағалау кезінде Топ ақылға қонымды және растауға болатын сапалы және сандық болжамды ақпараттарды ескереді. Толығырақ ақпарат 33-ескертуде келтірілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Өнімнің/нарықтың әрбір түрі үшін болжанған сценарийлердің санын және салыстырмалы салмағын анықтау және әрбір сценарийге қатысты болжамдық ақпаратты анықтау

Қазынашылық операциялар бойынша Топ есепті күндегі контрагент/эмитенттің кредиттік сапасының ағымдағы бағалауларына ғана емес, сондай-ақ болашақта контрагент (эмитент) ортасының қолайсыз макроэкономикалық факторларының салдарынан қаржылық жағдайының ықтимал нашарлауын ескере отырып, ККШ-ны қаржы активі бойынша есептейді. Атап айтқанда, қазынашылық операциялар бойынша ККШ-ның деңгейіне дефолт ықтималдығына (PD) әсер ететін халықаралық рейтингтік агенттіктер тарапынан белгіленетін (позитивтік, тұрақты, жағымсыз) рейтингтік болжам ықпал етеді.

Банктік қарыздар бойынша ККШ-ның есебі болжалды ақша ағындарына, ұжымдық қарыздардың көші-қонына және кепілмен қамтамасыз етумен өтеуге макроэкономикалық көрсеткіштердің өзгеруіне ықтимал бағалау әсерін есепке алады.

ККШ-ны бағалағанда Топ негізделген болжамды ақпаратты пайдаланады, ол ақпарат әртүрлі экономикалық факторлардың болашақ қозғалысына қатысты және аталған факторлардың бір-біріне қалай әсер ететініне қарай негізделген. Толығырақ ақпарат алу үшін 33-ескерпені қараңыз.

ККШ-ны бағалау үшін пайдаланылатын негізгі бастапқы деректері мыналардан құралады:

- Дефолттың ықтималдығы («PD»);
- Дефолт жағдайында болатын шығындар («LGD»);
- Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі («EAD»).

Дефолттың ықтималдығы

Дефолттың ықтималдығы ККШ бағалауының негізгі кіріс параметрі болып табылады. Дефолт ықтималдығы – бұл есебі тарихи деректерден, болжамдар мен болашақ талаптарды күтуден тұратын берілген уақыт шегіндегі бағалау.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолттың ықтималдығы дефолт ықтималдығының мәндері бар кестелік деректер жарияланатын халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолтты зерттеу деректеріне сәйкес анықталады. Дефолт ықтималдығы өзекті күйде болуы қамтамасыз етіледі және дефолт статистикасының жаңартылуына қарай мерзімді негізде жаңартылады.

Корпоративтік, шағын және орта бизнестердің жеке қарыздары бойынша дефолт ықтималдығы қарызшының санды және сапалы сипаттамаларының негізінде ішкі рейтингтік үлгі көмегімен бағаланады. Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша дефолттың ықтималдығын есептеу көші-қон және roll-rates матрицаларын қолдану арқылы тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Дефолт жағдайында болатын шығындар

Дефолт жағдайында болатын шығындар дефолт кезінде туындайтын шығындардың бағалануы болып табылады. Ол құнсызданудан және интегралдық кредиттік жақсартулардан болған ақша ағындарын есепке алғанда, шарт бойынша тиесілі және кредитор алуды күтетін ақша ағындары арасындағы айырмаға негізделген.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолт кезіндегі шығындың деңгейі (LGD) халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолттарды зерттеу деректеріне (Default Study) сәйкес анықталады және қаржы активі бойынша борыш түріне байланысты: үлкен қамтамасыз етілген/ қамтамасыз етілмеген, реттелген, тәуелсіз. Сонымен қатар LGD, егер актив бойынша қамтамасыз ету қарастырылған болса, сондай-ақ қаржы активі бойынша құнсыздану белгілері бар болған жағдайда (2-саты немесе 3-саты), түзетілуі мүмкін.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша LGD есебі кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру мерзімдеріне сәйкес келетін дисконттау мерзімдерін қолдана отырып кепілмен қамтамасыз ету іске асырылған жағдайда, міндеттемелердің қайтарымдылығын бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі

«Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі» көрсеткіші борыштың негізгі сомасы мен пайыздарды қоса, есепті кезеңнен кейін тәуекелдердің күтілетін өзгертулерін, сонымен қатар мақұлданған кредит қаражатының күтілетін таңдауларын есепке ала отырып, болашақта дефолт күніне тәуекелдің бағалануы болып табылады. Топтың осы көрсеткішті модельдеуге деген көзқарасы амортизация профильдері, мерзімінен бұрын өтеу немесе артық төлеу, кредиттік міндеттемелер бойынша таңдалмаған сомаларды пайдаланудағы өзгерістер және дефолт басталғанға дейін тәуекелдерді жеңілдету үшін қабылданған шаралар сияқты ағымдағы шарттық талаптармен рұқсат етілген өтеу мерзімі ішінде өтелмеген соманың күтілетін өзгерістерін ескереді. Дефолт тәуекеліне ұшыраған кредиттік талаптарды бағалау үшін Топ тиісті портфельдердің сипаттамаларын көрсететін модельдерді пайдаланады.

Қолданылатын модельдер мен болжамдар

Қаржы активтерінің әділ құнын бағалағанда, сондай-ақ ККШ бағалағанда Топ әртүрлі модельдер мен болжамдарды пайдаланады. Активтің әрбір түрі үшін ең лайықты модельді анықтау үшін, сондай-ақ кредит тәуекелінің негізгі факторларына жататын болжамдарды қоса, осы модельдерде пайдаланылатын болжамдарды анықтау үшін пайымдау қолданылады. Күтілетін кредиттік шығындарға резервтер туралы толығырақ ақпарат алу үшін 5, 8, 9, 10, 11, 17 және 33-ескертулерді, ал әділ құнын бағалау туралы толығырақ ақпарат алу үшін 36-ескертуді қараңыз.

Топ статистикалық деректер, нақты және болжамды ақпарат, сондай-ақ ағымдағы жағдайларда негізделген болып табылатын болашақ оқиғаларға қатысты күтулерді қоса алғанда, басшылық тәжірибесі негізінде үнемі талданатын бағалаулар мен пайымдаулар жасайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Басым макроэкономикалық жағдайлардың әсерін объективті түрде көрсету үшін және Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттары жөніндегі Кеңестің ұсынымдарына сәйкес Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін күтілетін кредиттік шығындардың деңгейін бағалаудың негізгі тәсілдерін түзетті:

- Топ 33-ескертуде ашылғандай, қарызшылардың дефолт ықтималдығының макроэкономикалық параметрлерін есептеу тәсілін пысықтады. Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері бағаланады, олар өзгеретін экономикалық жағдайларды дәл көрсетеді және ең өзекті ақпарат негізінде макроэкономикалық көрсеткіштердің жаңартылған болжамы қолданылады.

2021 жылы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі қаржылық активтер бойынша ККШ бойынша резервтер қазіргі экономикалық және саяси жағдайлар мен қолжетімді болжамды ақпарат негізінде айқындалды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген ККШ бойынша резервтердің баланстық құны 378,032 миллион теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсан – 378,041 миллион теңге; 2019 жылғы 31 желтоқсан - 408,718 миллион теңге).

Әділ құнын бағалау және бағалауды жүргізу тәртібі

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құнын бағалағанда Топ қадағаланатын нарықтық деректерді олардың қолжетімді болу шамасына қарай пайдаланады. Егер мұндай 1-ші деңгейдегі шығыс деректер болмаса, Топ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін бағалау модельдерін пайдаланады. Әділ құнды бағалау туралы қосымша мәліметті 36-ескертуде қараңыз.

Қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін негізгі құралдар

Ғимараттар мен құрылыстар қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі. Соңғы бағалау 2020 жылғы қарашада жүргізілді. Бағалау әдістемесі туралы ақпарат 14-ескертуде ұсынылған.

Салық салу

Қазақстанның салық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер айтарлықтай жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Топ қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы күнтізбелік бес жыл бойынша ашық қалады.

2021 ж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Топтың салық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Топтың тапқан таза пайдасына елеулі әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру шарттары бойынша туындайтын сақтандыру активтері мен резервтер

Сақтандыру шарттары үшін бағалау есепті күнге мәлімделген сақтандыру шығындарының күтілетін түпкілікті құнына да, есепті күнге ОЖЗР бойынша сақтандыру зияндарының болашақ түпкілікті құнына да қатысты жасалуға тиіс. Бизнесінің кейбір бағыттары үшін ОЖЗР талаптары қаржылық жағдай туралы есептегі талаптар бойынша резервтің көп бөлігін құрайды. Сақтандыру зияндарының түпкілікті құнын дәл анықтау үшін ұзақ уақыт қажет. Жауапкершілік бойынша автокаско және сақтандыру полистері үшін Топ шығындарды өтеудің болашақ сомаларын болжау үшін өткендегі талаптарды өтеу үрдістерін пайдалана отырып, міндеттемені өзектілікпен айқындайды. Бизнесінің қалған бағыттары үшін жарияланған шығындардың және ОЖЗР құнын бағалау кезінде басшылық жеткілікті тарихи деректердің болмауына байланысты ҚРҰБ ұсынған ағымдағы мемлекеттік нұсқаулықты қолданады. Осы нұсқаулыққа сәйкес ОЖЗР зияндары бойынша резерв нақты мәлімделген жиынтық шығындарды шегере отырып, бизнесінің әрбір бағыты бойынша шығындардың күтілетін коэффициентін пайдалана отырып есептеледі. Сақтандыру шығындары бойынша жалпы резервтер ақша қаражатының уақытша құнын есепке алу үшін дисконтталмайды.

Талаптар бойынша брутто резервтер және қайта сақтандыру бойынша тиісті дебиторлық берешек басшылықта бар ақпаратқа негізделген және түпкілікті сомалар кейінгі ақпарат пен оқиғалардың нәтижесінде ерекшеленуі мүмкін және өтеу сомаларында түзетулерге әкелуі мүмкін. Зияндар бойынша нақты тәжірибе бағалау негізделетін тарихи деректерден өзгеше болуы мүмкін және жекелеген зияндарды өтеу құны бұрын бағаланған шығындардан өзгеше болуы мүмкін. Резервтер сомасындағы кез келген түзетулер қажетті түзетулер белгілі болатын және бағалануы мүмкін кезеңдегі шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілетін болады.

46. Қайта жіктеу

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсаны аяқталған жылдар үшін пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте жіктеуді 2021 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін есеп беру нысанына сәйкес келтіру үшін өзгерістер болды, себебі ағымдағы жылдың есеп беру нысаны Топтың қаржылық нәтижелері туралы анығырақ мәлімет береді.

Қайта жіктеу адалдық бағдарламасына қатысты, оған сәйкес Банк карточкалық операциялар бойынша клиенттерге бонустар есептейді, бұл өз кезегінде ХҚЕС (IFRS) 15 «кірістің төмендеуі» ретінде танылуы тиіс, яғни. бұл жағдайда комиссиялық кірістің төмендеуі.

	<u>Бастапқы көрсетілгені</u> 2019 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеу</u> <u>сомасы</u> 2019 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеуден кейін</u> 2019 ж. желтоқсан
Қызметтер бойынша кірістер мен комиссиялар	123,256	(2,613)	120,643
Операциялық шығыстар	(137,938)	2,613	(135,325)

	<u>Бастапқы көрсетілгені</u> 2020 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеу</u> <u>сомасы</u> 2020 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеуден кейін</u> 2020 ж. 31 желтоқсан
Қызметтер бойынша кірістер мен комиссиялар	131,399	(7,278)	124,121
Операциялық шығыстар	(153,092)	7,278	(145,814)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

5. Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламалары мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	245,615	214,693	180,553
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	156,830	150,183	155,818
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	4,068	595,229
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	86,360	-	15,731
ҚРҰБ-дегі корреспонденттік шоттар	108,649	26,899	418,688
ҚРҰБ-дегі қысқа мерзімді салымдар	525,076	1,108,212	191,337
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша қарыздар қоса алғанда)	217,387	194,467	58,331
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	47,543	7,420	18,341
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	41,779	48,802	26,459
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	9,282	2,733	3,850
	1,438,521	1,757,477	1,664,337

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақшалай қаражат пен олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер тиісінше 42 миллион теңге, 46 миллион теңгені және 20 миллион теңгені құрады.

Ақшалай қаражат пен оның баламаларына қатысты күтілетін кредиттік шығындарға жинақталған резервтердің қозғалысы былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
	1-кезең	1-кезең	1-кезең
Жыл басына	(46)	(20)	(9)
Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер	7	(22)	(12)
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	(3)	(4)	1
Жыл соңына	(42)	(46)	(20)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Пайыздық ақшалай қаражат пен оның баламалары көрсетілген пайыздық мөлшерлемелер мен валюталар келесідей берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	-	-	1.0%	-	1.0%-2.5%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	0.1%	-	-	-	1.3%
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	8.8%	0.3%	8.0%	0.3%	-	0.5%
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	8.8%-10.8%	0.3%	8.0%-12.5%	0.3%-4.8%	8.8%-12.8%	1.5%-3.9%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	5.0%-14.0%	-	0.1%-6.5%	-	4.1%-9.0%
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдар	-	5.5%-10.5%	-	2.8%-8.0%	7.0%	2.0%-9.2%

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кепілге берілген активтердің әділ құны және кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді қарыздардың баланстық құны былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Қарыздардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздардың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	169,204	168,195	122,697	122,708	8,192	8,514
Қазақстандық корпорациялардың облигациялары	18,053	18,058	17,423	18,280	10,008	10,930
ҚРҰБ ноталары	10,774	10,774	38,821	38,863	15,425	15,901
Ресей Федерациясының еурооблигациялары	10,697	10,234	13,129	13,821	18,625	18,929
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	-	-	2,100	2,100	5,056	5,618
Үлестік бағалы қағаздар	-	-	199	199	140	186
Ресей Федерациясы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері	-	-	98	102	-	-
Қырғыз Республикасының Мемлекеттік қазынашылық облигациялары	-	-	-	-	885	910
	208,728	207,261	194,467	196,073	58,331	60,988

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімді құрайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

6. Міндетті резервтер

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Міндетті резервтерге жатқызылған банктердің ақшасы мен қаржысы	194,931	170,128	141,006
	194,931	170,128	141,006

Міндетті резервтер Қазақстан Республикасының, Қырғызстанның, Грузияның, Тәжікстанның, Өзбекстанның Ұлттық Банктері және Ресей Федерациясының Орталық Банкі талап ететін және ең төменгі резервтік талаптарды есептеу кезінде пайдаланылатын депозиттік шоттардағы және кассадағы қолма-қол ақша түріндегі қалдықтарды ұстап тұру бойынша ең төменгі резервтік талаптарды білдіреді. 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің еншілес кәсіпорындары – «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «Москоммерцбанк» КБ АҚ, «Tenge Bank» АҚ және «Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ-тың міндетті резервтері 17,401 миллион теңгені құрайды (2020 ж. 31 желтоқсан – 10,224 миллион теңге, 2019 ж. 31 желтоқсан – 7,973 миллион теңге).

7. Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы активтері:			
Корпоративтік облигациялар	142,817	115,748	89,587
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	41,576	52,306	9,569
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигациялары	24,311	25,679	14,843
Қазақстандық банктердің облигациялары	22,855	8,682	9,523
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	19,253	10,687	11,403
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	11,080	11,307	20,866
Шетелдік ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	10,476	6,487	8,634
Туынды қаржы құралдары	5,633	3,672	5,088
Шетел мемлекеттерінің еурооблигациялары	5,332	7,758	14,088
ҚРҰБ ноталары	-	-	1,430
	283,333	242,326	185,031

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы міндеттемелері:			
Туынды қаржы құралдары	2,276	2,484	20,444

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемелері төменде берілген. Төмендегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті қаржы активтері бойынша орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелген:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	10.2%	10.5%	10.7%
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	6.2%	9.0%	9.1%
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигациялары	10.2%	10.5%	9.1%
Қазақстандық банктердің облигациялары	10.5%	11.5%	11.5%
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	5.7%	6.1%	8.9%
Шетел мемлекеттерінің еурооблигациялары	3.9%	3.6%	2.2%
ҚРҰБ ноталары	-	-	9.4%

Туынды қаржы құралдары мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан			2020 ж. 31 желтоқсан			2019 ж. 31 желтоқсан		
	Номинал- ды сомасы	Әділ құны Активі	Міндет- теме	Номинал- ды сомасы	Әділ құны Активі	Міндет- теме	Номинал- ды сомасы	Әділ құны Активі	Міндет- теме
Шетелдік валютадағы шарттар									
Своптар	267,388	5,069	1,660	242,701	3,656	2,381	947,346	4,642	19,983
Споттар	26,511	552	578	40,172	16	102	29,903	446	461
Форвардтар	12,155	12	38	290	-	1	2,383	-	-
		5,633	2,276		3,672	2,484		5,088	20,444

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, бағалау модельдері бойынша бақыланатын нарықтық деректер негізінде бағаланған туынды қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнын айқындау үшін Топ бақыланатын тәуелсіз ақпарат көздерінен алынған баға белгілеулерін пайдаланды.

8. Кредит мекемелеріндегі қаражат

Кредит мекемелеріндегі қаражат мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Мерзімдік салымдар және пайдалануда шектелген шоттар	550,272	660,776	26,186
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	31,029	26,596	13,409
Кредит мекемелеріне берілген қарыздар	21,022	22,199	13,733
	602,323	709,571	53,328
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(198)	(261)	(167)
	602,125	709,310	53,161

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Кредит мекемелеріндегі қаражаттың пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер-леме,%	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер-леме,%	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер-леме,%	Өтеу мерзімі, жыл
Мерзімдік салымдар және пайдалануда шектелген шоттар	0.3%-18.0%	2022-2023	0.1%-14.0%	2021	0.1%-14.0%	2020-2023
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.1%-2.5%	2046	0.2%-1.8%	2046	0.2%-3.0%	2046
Кредит мекемелеріне берілген қарыздар	2.0%-13.0%	2022	2.0%-8.5%	2021	1.5%-6.2%	2020

Кредит мекемелеріндегі қаражат бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жинақталған резервтердегі қозғалыс былайша берілген:

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
	31 желтоқсан 1-кезең	31 желтоқсан 1-кезең	31 желтоқсан 1-кезең
Жыл басына	(261)	(167)	(232)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер	59	(91)	69
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	4	(3)	(4)
Жыл аяғына	(198)	(261)	(167)

9. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері

Борыштық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	1,087,639	708,749	431,344
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	216,932	106,839	78,904
Корпоративтік облигациялар	199,402	141,732	199,517
Шетел ұйымдарының облигациялары	184,344	147,241	96,701
Шетел мемлекеттерінің еурооблигациялары	127,123	82,470	9,061
ҚРҰБ ноталары	21,685	59,709	466,821
Қазақстандық банктердің облигациялары	13,818	3,442	3,169
Жергілікті муниципалдық облигациялар	11,573	-	-
АҚШ-тың қазынашылық вексельдері	-	-	342,889
	1,862,516	1,250,182	1,628,406

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Үлестік бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	9,161	5,976	2,515
	9,161	5,976	2,515
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	1,871,677	1,256,158	1,630,921

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер 2,677 миллион теңгені, 1,710 миллион теңгені және сәйкесінше 1,658 миллион теңгені құрады (10-ескерту).

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің құрамына әділ құны 886,912 миллион теңгені, 119,654 миллион теңгені және сәйкесінше 108,203 миллион теңгені құрайтын, басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері енгізілді (19-ескерту). 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсан күніне әрекет ететін барлық шарттар бойынша есеп айырысулар 2022 жылдың 28 қаңтарына дейін, 2021 жылдың 22 қаңтарына дейін және сәйкесінше 2020 жылдың 22 қаңтарына дейін жүргізілді.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы						
Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	4.6%	2022-2045	4.6%	2021-2045	4.8%	2020-2045
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	5.1%	2022-2032	6.1%	2022-2032	5.7%	2022-2032
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	3.4%	2022-2027	4.4%	2021-2025	5.9%	2020-2036
Корпоративтік облигациялар	10.1%	2022-2047	10.9%	2021-2047	8.5%	2020-2047
Шетел мемлекеттерінің еурооблигациялары	1.0%	2022-2025	2.1%	2021-2025	2.0%	2020-2023
Қазақстандық банктердің облигациялары	10.9%	2022-2026	11.9%	2022-2023	10.9%	2020-2023
ҚРҰБ ноталары	9.2%	2022	9.5%	2021	9.2%	2020
Жергілікті муниципалдық облигациялар	10.8%	2026	-	-	-	-
АҚШ-тың қазынашылық вексельдері	-	-	-	-	2.1%	2020

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

10. Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар мыналардан тұрады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері	1,045,031	1,044,920	1,044,902
Корпоративтік облигациялар	178,538	171,946	156,685
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	56,793	1,927	1,946
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	3,849	4,296	4,667
Грузия Ұлттық банкінің ноталары	2,436	2,229	1,906
Қазақстандық банктердің облигациялары	1,531	-	-
Қырғыз Республикасы Ұлттық банкінің ноталары	-	509	904
Тәжікстан Ұлттық банкінің ноталары	-	3,712	1,971
	1,288,178	1,229,539	1,212,981

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв 545 миллион теңгені, 574 миллион теңгені және тиісінше 562 миллион теңгені құрады.

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері	9.2%	2022-2027	9.3%	2022-2027	9.3%	2022-2027
Корпоративтік облигациялар	3.2%	2024	3.3%	2022-2024	7.0%	2022-2024
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	4.1%	2025	7.8%	2021-2025	9.1%	2020-2026
Қырғыз Республикасының қазынашылық облигациялары	8.0%	2022-2024	6.3%	2021-2024	4.9%	2020-2021
Грузия Ұлттық банкінің ноталары	8.8%	2024-2028	8.7%	2024-2028	10.6%	2020-2025
Қазақстандық банктердің облигациялары	4.1%	2023	-	-	-	-
Қырғыз Республикасының Ұлттық банкінің ноталары	-	-	4.8%	2021	5.2%	2020
Тәжікстан Ұлттық банкінің ноталары	-	-	10.1%	2021	13.5%	2020

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Күтілетін кредиттік шығындарға және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтеріне резервтерді шегергенде амортизацияланған құн бойынша борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарға жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2021 ж. 31 желтоқсан			2020 ж. 31 желтоқсан			2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	3-кезең	Жиыны	1-кезең	3-кезең	Жиыны	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Кезең басына	(1,262)	(1,022)	(2,284)	(1,185)	(1,035)	(2,220)	(1,101)	(21)	(1,881)	(3,003)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	251	1,247	1,498	160	180	340	35	21	(20)	36
Қаржы активтерінің жаңа берулері немесе сатып алулары*	(678)	-	(678)	(236)	-	(236)	(338)	-	-	(338)
Қаржы активтерін тануды тоқтату*	35	-	35	28	-	28	208	-	-	208
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	(1,919)	(1,919)	-	-	-	-	-	-	-
Есептен шығарулар	-	102	102	-	-	-	-	-	866	866
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	26	(2)	24	(29)	(167)	(196)	11	-	-	11
Кезең аяғына	(1,628)	(1,594)	(3,222)	(1,262)	(1,022)	(2,284)	(1,185)	-	(1,035)	(2,220)

* Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есептегі «Кредиттік шығындар бойынша шығыстар» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерінің жаңа берулері немесе сатып алулары» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

11. Клиенттерге берілген қарыздар

Клиенттерге берілген қарыздар мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттерге берілген қарыздар	6,236,850	4,811,892	4,143,692
Овердрафттар	13,410	12,424	17,471
	6,250,260	4,824,316	4,161,163
1-саты	5,469,752	4,015,322	3,338,205
2-саты	245,157	216,589	159,120
3-саты	502,058	533,519	586,025
Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері («СҚКҚ»)	33,293	58,886	77,813
Жиыны	6,250,260	4,824,316	4,161,163
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(378,032)	(378,041)	(408,718)
Клиенттерге берілген қарыздар	5,872,228	4,446,275	3,752,445

Клиенттердің қарыздары бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттер қарыздарының орташа айлық балансына бөлінген бір жылдағы кредиттік портфель бойынша пайыздық кіріс сомасы ретінде есептеледі. 2021 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылға кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 12.6% құрады (2020 ж. 31 желтоқсанмен аяқталған жылға – 12,7%, 2019 ж. 31 желтоқсанмен аяқталған жылға – 12,8%).

2021 жылғы 31 желтоқсанға Топтың ең ірі он клиенті бойынша шоғырланған қарыз көлемі 1,192,775 миллион теңге болды, бұл Топтың кредиттік портфелі жиынтығының 19 %-ын құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 840,995 миллион теңге, 17%; 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 775,224 миллион теңге, 19%); және Топ капиталының 56 %-ын құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 56%; 2019 жылдың 31 желтоқсанында - 66%). Жоғарыда аталған қарыздар бойынша 2021 жылғы 31 желтоқсанға 5,026 миллион теңге мөлшерінде күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв жасалды (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 4,732 миллион теңге; 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 58,782 миллион теңге болған). ККШ бойынша он ірі қарыз бойынша құрылған резервтің айтарлықтай азаюы негізінен 2020 жылы Топ балансынан айтарлықтай құнсызданған қарызының есептен шығарылуынан болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төменде берілген кестеде қарыздардың баланстық құнының осы қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған қамтамасыз ету түрінде талдауы көрсетілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген қарыздар	1,643,667	1,605,495	1,594,776
Кепілдікпен қамтамасыз етілген қарыздар	1,228,357	1,173,271	875,201
Жалақылық жобаның шеңберінде берілген тұтынушылық қарыздар*	1,091,952	791,973	638,485
Аралас кепілдікпен қамтамасыз етілген қарыздар	698,877	122,281	62,149
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген қарыздар	335,919	214,025	219,611
Көлікпен қамтамасыз етілген қарыздар	210,002	63,788	72,266
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген қарыздар	148,009	144,782	166,694
Құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген қарыздар	101,313	18,469	10,348
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген қарыздар	67,379	18,219	39,357
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген қарыздар	276	14,851	7,463
Қамтамасыз етілмеген қарыздар	724,509	657,162	474,813
	6,250,260	4,824,316	4,161,163
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(378,032)	(378,041)	(408,718)
Клиенттерге берілген қарыздар	5,872,228	4,446,275	3,752,445

* Бұл қарыздар жалақылық жоба шеңберінде компаниялардың жұмыскерлерінен болашақта түсетін ақшалай қаражатымен қамтамасыз етілген.

Қажетті кепілді қамтамасыз етудің сомасы мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелін бағалауға байланысты болады. Сондай-ақ кепілді қамтамасыз ету түрлері мен бағалау параметрлерінің қолайлылығына қатысты ұсынымдар енгізілуде.

Алынған кепілмен қамтамасыз етудің негізгі түрлері төменде келтірілген:

- қарызға берілген бағалы қағаздар және кері РЕПО операциялары бойынша – ақшалай қаражат немесе бағалы қағаздар;
- коммерциялық кредиттеу бойынша – жылжымайтын мүлік кепілі, жабдық, сыртқы рейтингі "B"-дан төмен емес заңды тұлғалардың кепілдіктері;
- жеке тұлғаларды кредиттеу бойынша – тұрғын үй-жайларды ипотекалық кепілге салу, автокөлік.

Топ клиенттерге берілген несиелер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын және жыл соңында ұсталатын қамтамасыз етуді иелене отырып, жыл ішінде мынадай қаржылық және қаржылық емес активтерді алды. Топ Саясаты қамтамасыз етуді уақытылы сатуды көздейді. Кепілді қамтамасыз етудің негізгі мақсаты дефолт кезінде ықтимал кредиттік шығындарды азайту болып табылады. Басшылық күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамтамасыз етудің нарықтық құнын қадағалайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қарыздар экономиканың мынадай секторлары бойынша беріледі:

	2021 ж.		2020 ж.		2019 ж.	
	31 желтоқсан	% 31 желтоқсан	31 желтоқсан	% 31 желтоқсан	31 желтоқсан	%
Бөлшек қарыздар:						
- тұтынушылық қарыздар	1,625,469	26%	1,055,522	22%	810,438	19%
- ипотекалық қарыздар	283,837	5%	270,513	6%	256,053	6%
	1,909,306		1,326,035		1,066,491	
Қызметтер	747,595	12%	683,652	14%	567,589	14%
Көтерме сауда	437,116	7%	374,274	8%	427,760	10%
Бөлшек сауда	343,291	5%	310,049	6%	271,342	7%
Мұнай және газ	332,966	5%	213,306	5%	207,410	5%
Жылжымайтын мүлік	306,401	5%	293,966	6%	293,923	7%
Энергетика	301,949	5%	201,268	4%	67,655	2%
Химия өнеркәсібі	297,820	5%	34,011	1%	30,312	1%
Қаржы секторы	248,777	4%	100,339	2%	90,871	2%
Құрылыс	220,524	4%	215,618	4%	190,814	5%
Ауыл шаруашылығы	200,405	3%	127,205	3%	139,110	3%
Тамақ өнеркәсібі	176,100	3%	97,510	2%	65,799	2%
Көлік құралдары	155,590	2%	206,024	4%	166,824	4%
Тау-кен өндіру саласы	118,584	2%	165,090	3%	169,167	4%
Машина жасау	113,060	2%	60,058	1%	44,199	1%
Металлургия	95,767	2%	171,642	4%	172,245	4%
Байланыс	76,359	1%	115,473	2%	91,678	2%
Қонақ үй бизнесі	58,591	1%	47,710	1%	41,879	1%
Жеңіл өнеркәсіп	37,896	0%	28,277	1%	19,204	0%
Басқасы	72,163	1%	52,809	1%	36,891	1%
	6,250,260	100%	4,824,316	100%	4,161,163	100%

Клиенттерге берілген қайта құрылымдалған және модификацияланған қарыздар

Банк қаржы активін, мысалы клиентке берілген қарызды тануды тоқтатады, егер шарт талаптары бойынша ол жаңа қарызға айналған жағдайда, ал айырмашылықты күтілетін кредиттік шығын бойынша резервке дейін тануды тоқтатудан алынған пайда немесе шығын ретінде таныған жағдайда қайта қаралатын болса. Бастапқы тануда клиенттерге берілген қарыздар, берілген және СҚКҚ-ға жіктелген қарыздарды қоспағанда, күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін 1-сатыға жіктелген. Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгерісіне әкелмесе, онда қарызды тануды тоқтату болмайды. 2021, 2020 және 2019 жылдары клиенттерге қарыздарды модификациялаудан түскен елеулі кіріс/(шығын) танылмады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021 жылғы 31 желтоқсанға қарыздар бойынша есептелген сыйақы сомасы 173,466 миллион теңгені құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 179,879 миллион теңге, 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 165,444 миллион теңге болды).

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардың ішінде Топ кепілмен қамтамасыз етуден құн өндіру арқылы қаржылық және қаржылық емес активтерді алды. 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл активтер «Сатуға арналған активтер» бабында 14,524 миллион теңге, 12,112 миллион теңге және сәйкесінше 36,304 миллион теңге сомасында көрсетілген.

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілетін қарыздардың құрамына талаптары қайта қарастырылған, 329,185 миллион теңге, 369,731 миллион теңге және сәйкесінше 351,440 миллион теңге сомасына қарыздар қосылды, бұл ретте басқа жағдайда аталған қарыздардың мерзімі өткен болатын еді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Төменде жылдың басындағы және аяғындағы жалпы баланстық құнды салыстыру келтірілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	4,015,322	216,589	533,519	58,886	4,824,316
1-кезеңге аудару	52,159	(34,259)	(17,900)	-	-
2-кезеңге аудару	(222,992)	226,763	(3,771)	-	-
3-кезеңге аудару	(197,116)	(43,505)	240,621	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	5,374,798	-	-	5,813	5,380,611
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(2,409,050)	(29,687)	(92,650)	(17,659)	(2,549,046)
Есептен шығарулар	-	-	(51,878)	(4,173)	(56,051)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(1,143,369)	(90,744)	(105,881)	(9,576)	(1,349,570)
Жыл аяғына	5,469,752	245,157	502,058	33,293	6,250,260

	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Корпоративтік бизнес					
Жыл басына	2,199,629	176,581	258,682	49,598	2,684,490
1-кезеңге аудару	14,050	(14,050)	-	-	-
2-кезеңге аудару	(153,157)	153,532	(375)	-	-
3-кезеңге аудару	(114,458)	(16,861)	131,319	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	2,983,348	-	-	5,689	2,989,037
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(1,567,558)	(17,647)	(38,622)	(17,659)	(1,641,486)
Есептен шығарулар	-	-	(16,627)	(3,797)	(20,424)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(527,249)	(84,341)	(100,102)	(6,859)	(718,551)
Жыл аяғына	2,834,605	197,214	234,273	26,974	3,293,066

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	1,161,588	14,660	159,301	-	1,335,549
1-кезеңге аудару	20,792	(11,540)	(9,252)	-	-
2-кезеңге аудару	(24,169)	26,156	(1,987)	-	-
3-кезеңге аудару	(38,189)	(12,430)	50,619	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	1,385,199	-	-	-	1,385,199
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(393,661)	(3,925)	(40,081)	-	(437,667)
Есептен шығарулар	-	-	(21,878)	-	(21,878)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(352,882)	(1,288)	5,148	-	(349,022)
Жыл аяғына	1,758,678	11,633	141,870	-	1,912,181

ШОБ бизнес	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	654,105	25,348	115,536	9,288	804,277
1-кезеңге аудару	17,317	(8,669)	(8,648)	-	-
2-кезеңге аудару	(45,666)	47,075	(1,409)	-	-
3-кезеңге аудару	(44,469)	(14,214)	58,683	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	1,006,251	-	-	124	1,006,375
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(447,831)	(8,115)	(13,947)	-	(469,893)
Есептен шығарулар	-	-	(13,373)	(376)	(13,749)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(263,238)	(5,115)	(10,927)	(2,717)	(281,997)
Жыл аяғына	876,469	36,310	125,915	6,319	1,045,013

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	3,338,205	159,120	586,025	77,813	4,161,163
1-кезеңге аудару	34,343	(10,223)	(24,120)	-	-
2-кезеңге аудару	(139,098)	148,383	(9,285)	-	-
3-кезеңге аудару	(215,829)	(35,453)	251,282	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	3,947,786	-	-	-	3,947,786
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(1,999,780)	(24,473)	(70,536)	(17,451)	(2,112,240)
Есептен шығарулар	-	-	(72,056)	(8,280)	(80,336)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(950,305)	(20,765)	(127,791)	6,804	(1,092,057)
Жыл аяғына	4,015,322	216,589	533,519	58,886	4,824,316

	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Корпоративтік бизнес					
Жыл басына	1,946,349	137,268	307,764	65,745	2,457,126
1-кезеңге аудару	9,306	(294)	(9,012)	-	-
2-кезеңге аудару	(90,534)	91,290	(756)	-	-
3-кезеңге аудару	(138,641)	(14,970)	153,611	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	2,422,620	-	-	-	2,422,620
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(1,448,418)	(14,338)	(36,077)	(17,195)	(1,516,028)
Есептен шығарулар	-	-	(34,214)	(8,112)	(42,326)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(501,053)	(22,375)	(122,634)	9,160	(636,902)
Жыл аяғына	2,199,629	176,581	258,682	49,598	2,684,490

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	877,031	11,920	164,460	-	1,053,411
1-кезеңге аудару	12,679	(6,408)	(6,271)	-	-
2-кезеңге аудару	(8,826)	15,621	(6,795)	-	-
3-кезеңге аудару	(41,035)	(8,116)	49,151	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	762,410	-	-	-	762,410
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(196,034)	(2,366)	(9,570)	-	(207,970)
Есептен шығарулар	-	-	(29,211)	-	(29,211)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(244,637)	4,009	(2,463)	-	(243,091)
Жыл аяғына	1,161,588	14,660	159,301	-	1,335,549

ШОБ бизнес	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	514,825	9,932	113,801	12,068	650,626
1-кезеңге аудару	12,358	(3,521)	(8,837)	-	-
2-кезеңге аудару	(39,738)	41,472	(1,734)	-	-
3-кезеңге аудару	(36,153)	(12,367)	48,520	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	762,756	-	-	-	762,756
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(355,328)	(7,769)	(24,889)	(256)	(388,242)
Есептен шығарулар	-	-	(8,631)	(168)	(8,799)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(204,615)	(2,399)	(2,694)	(2,356)	(212,064)
Жыл аяғына	654,105	25,348	115,536	9,288	804,277

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	2,984,811	142,663	671,408	91,990	3,890,872
1-кезеңге аудару	36,811	(15,796)	(21,015)	-	-
2-кезеңге аудару	(109,461)	129,522	(20,061)	-	-
3-кезеңге аудару	(213,815)	(35,199)	249,014	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	3,847,470	-	-	-	3,847,470
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(1,977,313)	(25,393)	(132,119)	(1,856)	(2,136,681)
Есептен шығарулар	-	-	(41,867)	(1,687)	(43,554)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(1,210,509)	(40,771)	(135,030)	(10,634)	(1,396,944)
Жыл аяғына	3,338,205	159,120	586,025	77,813	4,161,163

	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Корпоративтік бизнес					
Жыл басына	1,791,553	114,676	340,165	76,363	2,322,757
1-кезеңге аудару	10,057	(4,094)	(5,963)	-	-
2-кезеңге аудару	(62,549)	78,244	(15,695)	-	-
3-кезеңге аудару	(138,071)	(14,090)	152,161	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	2,390,289	-	-	-	2,390,289
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(1,443,682)	(13,833)	(47,745)	(1,600)	(1,506,860)
Есептен шығарулар	-	-	(27,632)	(1,501)	(29,133)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(581,459)	(27,729)	(103,222)	(7,517)	(719,927)
Жыл аяғына	1,946,349	137,268	307,764	65,745	2,457,126

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	756,583	13,775	204,286	-	974,644
1-кезеңге аудару	14,234	(7,989)	(6,245)	-	-
2-кезеңге аудару	(17,709)	20,273	(2,564)	-	-
3-кезеңге аудару	(40,722)	(9,500)	50,222	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	736,144	-	-	-	736,144
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(183,562)	(2,854)	(59,960)	-	(246,376)
Есептен шығарулар	-	-	(9,630)	-	(9,630)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(387,937)	(1,785)	(11,649)	-	(401,371)
Жыл аяғына	877,031	11,920	164,460	-	1,053,411

ШОБ бизнес	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	436,675	14,212	126,957	15,627	593,471
1-кезеңге аудару	12,520	(3,713)	(8,807)	-	-
2-кезеңге аудару	(29,203)	31,005	(1,802)	-	-
3-кезеңге аудару	(35,022)	(11,609)	46,631	-	-
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу	721,037	-	-	-	721,037
Қаржы активтерін тануды немесе өтеуді тоқтату	(350,069)	(8,706)	(24,414)	(256)	(383,445)
Есептен шығарулар	-	-	(4,605)	(186)	(4,791)
Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі *	(241,113)	(11,257)	(20,159)	(3,117)	(275,646)
Жыл аяғына	514,825	9,932	113,801	12,068	650,626

* Қаржы активтерінің жалпы құнының өзгеруі борышты ішінара өтеуге, пайыздық кірістерді есептеуге және бағамдық айырмашылыққа байланысты жалпы баланстық құнның өзгеруін қамтиды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(55,473)	(37,479)	(266,657)	(18,432)	(378,041)
1-кезеңге аудару	(8,709)	2,661	6,048	-	-
2-кезеңге аудару	4,147	(5,229)	1,082	-	-
3-кезеңге аудару	16,401	5,057	(21,458)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	46,994	(15,597)	(39,970)	(7,326)	(15,899)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(98,916)	-	-	(278)	(99,194)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**	25,991	2,409	55,909	19,998	104,307
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(25,430)	(16,611)	(42,041)
Есептен шығарулар	-	-	51,878	4,173	56,051
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(281)	(191)	(1,644)	(1,099)	(3,215)
Жыл аяғына	(69,846)	(49,369)	(240,242)	(19,575)	(378,032)

	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Корпоративтік бизнес					
Жыл басына	(10,803)	(35,057)	(168,609)	(17,429)	(231,898)
1-кезеңге аудару	(150)	106	44	-	-
2-кезеңге аудару	1,795	(1,795)	-	-	-
3-кезеңге аудару	11,257	1,538	(12,795)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	25,563	(8,853)	(3,444)	(6,214)	7,052
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(44,026)	-	-	(278)	(44,304)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**	10,787	1,964	43,513	19,383	75,647
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(1,439)	(14,858)	(16,297)
Есептен шығарулар	-	-	16,628	3,796	20,424
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(209)	(102)	(1,093)	(1,098)	(2,502)
Жыл аяғына	(5,786)	(42,199)	(127,195)	(16,698)	(191,878)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(37,467)	(1,133)	(59,559)	-	(98,159)
1-кезеңге аудару	(6,330)	2,226	4,104	-	-
2-кезеңге аудару	1,591	(2,483)	892	-	-
3-кезеңге аудару	2,652	2,796	(5,448)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	15,520	(5,820)	(22,698)	-	(12,998)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(43,231)	-	-	-	(43,231)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	12,346	171	8,135	-	20,652
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(7,804)	-	(7,804)
Есептен шығарулар	-	-	21,878	-	21,878
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(72)	(89)	(520)	-	(681)
Жыл аяғына	(54,991)	(4,332)	(61,020)	-	(120,343)

ШОБ бизнес	2021 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(7,203)	(1,289)	(38,489)	(1,003)	(47,984)
1-кезеңге аудару	(2,229)	329	1,900	-	-
2-кезеңге аудару	761	(951)	190	-	-
3-кезеңге аудару	2,492	723	(3,215)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	5,911	(924)	(13,828)	(1,112)	(9,953)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(11,659)	-	-	-	(11,659)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	2,858	274	4,261	615	8,008
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(16,187)	(1,753)	(17,940)
Есептен шығарулар	-	-	13,372	377	13,749
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	-	-	(31)	(1)	(32)
Жыл аяғына	(9,069)	(1,838)	(52,027)	(2,877)	(65,811)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)
1-кезеңге аудару	(6,662)	2,230	4,432	-	-
2-кезеңге аудару	1,806	(4,934)	3,128	-	-
3-кезеңге аудару	14,339	5,847	(20,186)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	6,495	4,858	(29,527)	9,734	(8,440)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(45,001)	-	-	-	(45,001)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	10,044	1,038	22,769	384	34,235
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(11,896)	(9,388)	(21,284)
Есептен шығарулар	-	-	72,056	8,280	80,336
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(547)	(721)	(4,599)	(3,302)	(9,169)
Жыл аяғына	(55,831)	(37,479)	(266,657)	(18,074)	(378,041)

	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Корпоративтік бизнес					
Жыл басына	(5,553)	(43,753)	(201,737)	(20,831)	(271,874)
1-кезеңге аудару	(484)	10	474	-	-
2-кезеңге аудару	162	(607)	445	-	-
3-кезеңге аудару	264	2,611	(2,875)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	4,773	6,719	(6,703)	7,379	12,168
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(13,018)	-	-	-	(13,018)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	3,441	881	15,914	168	20,404
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(8,286)	(8,392)	(16,678)
Есептен шығарулар	-	-	34,214	8,112	42,326
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(746)	(918)	(55)	(3,507)	(5,226)
Жыл аяғына	(11,161)	(35,057)	(168,609)	(17,071)	(231,898)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(28,029)	(873)	(63,376)	-	(92,278)
1-кезеңге аудару	(5,422)	1,997	3,425	-	-
2-кезеңге аудару	1,147	(3,572)	2,425	-	-
3-кезеңге аудару	13,445	2,150	(15,595)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	2,271	(864)	(13,120)	-	(11,713)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(26,510)	-	-	-	(26,510)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	5,364	47	3,277	-	8,688
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(353)	-	(353)
Есептен шығарулар	-	-	29,211	-	29,211
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	267	(18)	(5,453)	-	(5,204)
Жыл аяғына	(37,467)	(1,133)	(59,559)	-	(98,159)

ШОБ бизнес	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(2,723)	(1,171)	(37,721)	(2,951)	(44,566)
1-кезеңге аудару	(756)	223	533	-	-
2-кезеңге аудару	497	(755)	258	-	-
3-кезеңге аудару	630	1,086	(1,716)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	(549)	(997)	(9,704)	2,355	(8,895)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(5,473)	-	-	-	(5,473)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	1,239	110	3,578	216	5,143
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(3,257)	(996)	(4,253)
Есептен шығарулар	-	-	8,631	168	8,799
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(68)	215	909	205	1,261
Жыл аяғына	(7,203)	(1,289)	(38,489)	(1,003)	(47,984)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2019 ж. 31 желтоқсан

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(43,516)	(28,716)	(322,917)	(14,644)	(409,793)
1-кезеңге аудару	(13,930)	7,727	6,203	-	-
2-кезеңге аудару	9,109	(23,780)	14,671	-	-
3-кезеңге аудару	49,988	4,163	(54,151)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	17,469	(7,252)	(13,953)	(3,894)	(7,630)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(68,134)	-	-	-	(68,134)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	12,299	1,663	31,512	2,340	47,814
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(11,457)	(9,874)	(21,331)
Есептен шығарулар	-	-	41,867	1,687	43,554
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	410	398	5,391	603	6,802
Жыл аяғына	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)

2019 ж. 31 желтоқсан

Корпоративтік бизнес	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(28,721)	(18,953)	(213,125)	(13,033)	(273,832)
1-кезеңге аудару	(9,194)	5,100	4,094	-	-
2-кезеңге аудару	6,012	(15,695)	9,683	-	-
3-кезеңге аудару	32,992	2,748	(35,740)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	29,938	(18,314)	(11,075)	(3,466)	(2,917)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(44,968)	-	-	-	(44,968)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	8,117	1,098	20,798	2,083	32,096
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(7,562)	(8,453)	(16,015)
Есептен шығарулар	-	-	27,632	1,501	29,133
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	271	263	3,558	537	4,629
Жыл аяғына	(5,553)	(43,753)	(201,737)	(20,831)	(271,874)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бөлшек бизнес	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(10,008)	(6,604)	(74,271)	-	(90,883)
1-кезеңге аудару	(3,204)	1,777	1,427	-	-
2-кезеңге аудару	2,095	(5,469)	3,374	-	-
3-кезеңге аудару	11,497	957	(12,454)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	(15,661)	7,993	3,065	-	(4,603)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(15,671)	-	-	-	(15,671)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	2,829	382	7,248	-	10,459
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(2,635)	-	(2,635)
Есептен шығарулар	-	-	9,630	-	9,630
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	94	91	1,240	-	1,425
Жыл аяғына	(28,029)	(873)	(63,376)	-	(92,278)

ШОБ бизнес	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Жыл басына	(4,787)	(3,159)	(35,521)	(1,611)	(45,078)
1-кезеңге аудару	(1,532)	850	682	-	-
2-кезеңге аудару	1,002	(2,616)	1,614	-	-
3-кезеңге аудару	5,499	458	(5,957)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	3,192	3,069	(5,943)	(428)	(110)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(7,495)	-	-	-	(7,495)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	1,353	183	3,466	257	5,259
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(1,260)	(1,421)	(2,681)
Есептен шығарулар	-	-	4,605	186	4,791
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	45	44	593	66	748
Жыл аяғына	(2,723)	(1,171)	(37,721)	(2,951)	(44,566)

*Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте «Кредиттік шығындар бойынша шығыстар» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

/Қаржы активтерін тануды тоқтату клиенттерге берілген толығымен өтелген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтердің өзгеру сомасын қамтиды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Топ салық салу нысанасы болып табылмайтын қарызды талап ету құқығын тоқтатпай, тиісінше 56 051 миллион теңге, 80 336 миллион теңге және 43 554 миллион теңге сомасындағы қарыздарды есептен шығарды.

COVID-19 нәтижесінде үкіметтің қолдау шаралары

2020 ж. наурызында ҚРҰБ мен Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп Бағдарлама әзірледі.

Аталған Бағдарламаны жүзеге асыру үшін екінші деңгейдегі банктерге шартты салымдарды орналастыру арқылы 600 миллиард теңге бөлінген болатын. Жеңілдікті кредит беру бағдарламасының операторы ҚРҰБ жанындағы «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ белгіленді, сондай-ақ активтердің сапасын тәуелсіз бағалаудан өткен (бұдан әрі – «АСБ») және портфелінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне («ШОБ») берілген қарыздары бар 12 қатысушы банк анықталды.

Бизнесті қолдау механизмі төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен ШОБ субъектілеріне және жеке кәсіпкерлерге айналым капиталын толықтыру үшін екінші деңгейдегі банктердің 12 айға дейін мерзіммен жылдығы 8% аспайтын мөлшерлеме бойынша жеңілдікті кредиттер беруі арқылы жүзеге асырылады.

Банкке 180 миллиард теңге (600 миллиард теңгеден 30%-ын) бөлінді. Банк 2020 жылғы 27 наурызда Бағдарламаны жүзеге асыру туралы келісімге қол қойды. 2020 жылдың желтоқсанында Бағдарлама талаптары қайта қаралды, соның ішінде Бағдарлама сомасы 770 миллиард теңгеге дейін ұлғайды. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған Бағдарлама аясында Банк 277,5 миллиард теңге сомасына 428 клиентті қаржыландырды (2020ж.31 желтоқсан бойынша – 143,9 миллиард теңге сомасына 379 клиент).

Сондай-ақ Банк «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстан Даму Банкі» АҚ, «Аграрлық Несие Корпорациясы» АҚ, «KazakhExport» АҚ сияқты дамыту институттарының кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікті қаржыландыру бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша нарық қатысушыларының бірі болып табылатынын айта кету керек. 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттің қолдауымен қамтылған, құнсызданбаған ШОБ портфелінің үлесі қарыздардың құнсызданбаған ШОБ портфелінің көлемінен 53%-ды немесе 431.7 миллиард теңгені құрайды (2020ж. 31 желтоқсан бойынша 68% немесе 431,2 миллиард теңге).

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв және провизиялар

2021 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылы клиенттерге берілген қарыздар бойынша кредиттік шығындардың шығыстары 10,786 миллион теңгені (2020 ж. 31 желтоқсан – 19,206 миллион теңгені; 2019 ж. 31 желтоқсан – 27,950 миллион теңгені) құрады. Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер экономикалық сценарийлердің, мерзімі өткен берешекті өтеуді қамтамасыз ету бойынша, кепілсіз қарыздарды коллекторлық компанияларға сату бойынша корпоративтік және бөлшек бизнестің проблемалық активтері бойынша жүргізілген іс-шаралардың таза әсерін, сондай-ақ ШОБ секторын қолдайтын мемлекеттік бағдарламалардың нәтижесін көрсетеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Тәуекелдің жоғарылауы және белгісіздік қазіргі ішкі стресс-сценарийлерінің нәтижелерін пайдалану арқылы ағымдағы модельденген нәтижелерге күтілетін кредиттік шығындарды үстемелеу арқылы көрсетілді. Бұл ретте макроэкономикалық өзгерістердің Топ қызметіне әсерін есептеу кезінде экономиканы қалпына келтірудің әртүрлі кезеңдері қаралды (түрлі сценарийлер кезінде 1 жылдан 4 жылға дейін). Басшылық ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес макроэкономикалық жағдайдың болашақтағы несие портфелі сапасының болуы мүмкін өзгерісіне ықтимал әсерін ескеру қажет деген қорытындыға келді. Бұл қайта қаралған үстемелеу экономикалық нәтижелер және олардың клиенттерге әсері туралы нақтырақ байқалатын деректер пайда болған сайын қадағаланатын және нақтыланатын болады.

Клиенттерге берілген қарыздардың ішкі рейтингтік моделі

Клиенттерге берілген қарыздар ішкі бағалауларға және басқа да аналитикалық рәсімдерге негізделе отырып жіктеледі. Тиісті департаменттер олар Топқа ұсынатын, олардың жіктелуін Тәуекелдерді басқару департаменті бекітетін кредиттерді олардың тәуекеліне және әлеуетті шығындардың тәуекеліне сай жіктейді.

Банк және оның еншілес ұйымдары тәуекелдің әртүрлі санаттары бойынша қарыздардың ішкі жіктеу моделін пайдаланады. Модель қарызшының қаржы көрсеткіштеріне, оның кредиттік тарихына, дебиторлық берешектің сапасына, қарызшының өтімділігіне негізделе отырып, тәуекелдің, қарызшыға қатысты нарықтық тәуекелдің, экономика секторының және басқа да факторлардың санатын бағалауға көмектеседі. Бұл ретте рейтинг тәуекел және құнсыздану деңгейін бағалау кезіндегі қосымша критерий болып табылады. Рейтингтен бөлек банк жоба бойынша ақша ағындары, төлеуге қабілетті кепілгерлердің болуы, жағымды кредит тарихы, өтімді кепілмен қамтамасыз ету, жобаға жеке қатысу және т.с.с. сияқты факторларды ескереді. Кредиттік аналитиктер модельге қажетті ақпаратты қайта-қайта енгізіп отырады. Жүйеге салынған ақпаратты және клиенттерге берілген қарыздардың құнсыздану резервінің сомасын бағалауды тәуекел-менеджмент блогы тексеріп отырады.

Рейтингтік модель мынадай жіктемелеуді пайдаланады:

- Рейтингтік балл 1 – қарыз бойынша ең жоғары рейтинг, кредит тәуекелінің дәрежесі барынша төмен;
- Рейтингтік балл 2 – қарыз сапасы өте жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі өте төмен;
- Рейтингтік балл 3 – қарыз сапасы жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі төмен;
- Рейтингтік балл 4 – қарыз сапасы қанағаттанарлық, кредит тәуекелі болмашы дәрежеде;
- Рейтингтік балл 5 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелі ұлғаюы мүмкін;
- Рейтингтік балл 6 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелінің дәрежесі жоғары болуы мүмкін;
- Рейтингтік балл 7 – жоғарыда көрсетілген өзге факторлар болмаған жағдайда дефолт тәуекелінің дәрежесі жоғары, қарызшының төлем қабілеті экономикалық қолайлы жағдайларға байланысты;
- Рейтингтік балл 8 – 10 – дефолт тәуекелі өте жоғары /дефолт.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Бірыңғай қарыздардың пулдары – кредиттік сипаттамасы жағынан бір-біріне ұқсас активтер тобы қағидаты (мәселен, экономика саласы, бизнес тұрпаты, кредит беру бағдарламасы, дефолт деңгейі, ішкі рейтингтер және өзге факторлар) бойынша біріктірілген клиенттер қарыздары. Бірыңғай қарыздар пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатқызылады.

Келесі кестеде Топтың қандай да бір қамтамасыз етудің немесе кредит сапасын арттырудың басқа құралдарының ықпал етуін есепке алмай, қаржы активтерінің сыныптары, ішкі рейтинг және «кезең» бойынша кредит тәуекеліне ұшырағыштығының талдауы ұсынылып отыр. Егер басқадай көрсетілмесе, қаржы активтері үшін кестедегі сомалар жалпы баланстық құнды білдіреді.

Рейтингтік балл	2021 ж. 31 желтоқсан			СҚКҚ	Барлығы
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар		
1-3	-	-	-	-	-
4	1,424,408	-	-	-	1,424,408
5	1,250,546	60,846	30,336	13,794	1,355,522
6	182,705	113,415	76,782	2,867	375,769
7	-	23,275	65,719	-	88,994
8-10	-	-	73,519	10,313	83,832
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	2,857,659	197,536	246,356	26,974	3,328,525
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	490,501	29,581	74,024	5,678	599,784
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	2,121,592	18,040	181,678	641	2,321,951
	5,469,752	245,157	502,058	33,293	6,250,260
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(69,846)	(48,369)	(240,242)	(19,575)	(378,032)
Клиенттерге берілген қарыздар	5,399,906	196,788	261,816	13,718	5,872,228

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Рейтингтік балл	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	393,558	-	-	-	393,558
5	1,101,257	24,393	-	-	1,125,650
6	586,442	125,049	36,043	13,246	760,780
7	131,352	31,153	148,658	1,606	312,769
8-10	-	-	81,666	34,745	116,411
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	2,212,609	180,595	266,367	49,597	2,709,168
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	396,565	16,094	58,928	8,466	480,053
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	1,406,148	19,900	208,224	823	1,635,095
	4,015,322	216,589	533,519	58,886	4,824,316
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(55,831)	(37,479)	(266,657)	(18,074)	(378,041)
Клиенттерге берілген қарыздар	3,959,849	179,110	266,862	40,454	4,446,275

Рейтингтік балл	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	298,985	-	-	-	298,985
5	990,784	12,513	-	-	1,003,297
6	580,210	65,042	27,787	14,572	687,611
7	39,419	61,792	132,131	1,626	234,968
8-10	-	-	139,635	49,548	189,183
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	1,909,398	139,347	299,553	65,746	2,414,044
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	330,989	9,018	72,304	11,344	423,655
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	1,097,818	10,755	214,168	723	1,323,464
	3,338,205	159,120	586,025	77,813	4,161,163
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)
Клиенттерге берілген қарыздар	3,301,900	113,323	283,191	54,031	3,752,445

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020, 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұжымдық және жеке негізде құнсыздану мәніне бағаланатын, бөлшек бизнеске және ШОБ клиенттеріне берілген қарыздардың кредиттік сапасы бойынша талдау келесі кестеде берілген:

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2021 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	1,758,902	(53,167)	1,705,735
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	37,989	(5,895)	32,094
31-ден 60 күнге дейін	9,579	(2,426)	7,153
61-ден 90 күнге дейін	6,224	(2,103)	4,121
91-ден 180 күнге дейін	11,993	(8,404)	3,589
180 күннен артық	70,290	(45,540)	24,750
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	1,894,977	(117,535)	1,777,442
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	961,269	(24,336)	936,933
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	11,450	(2,334)	9,116
31-ден 60 күнге дейін	4,630	(1,922)	2,708
61-ден 90 күнге дейін	2,164	(882)	1,282
91-ден 180 күнге дейін	11,644	(7,523)	4,121
180 күннен артық	53,856	(28,814)	25,042
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	1,045,013	(65,811)	979,202
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	2,939,990	(183,346)	2,756,644
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	3,293,066	(191,878)	3,101,188
Карточкалық операциялар бойынша қарыз жиыны	17,204	(2,808)	14,396
Клиенттерге берілген қарыздар	6,250,260	(378,032)	5,872,228

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
 шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2020 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	1,179,945	(45,831)	1,134,114
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	26,078	(4,590)	21,488
31-ден 60 күнге дейін	6,562	(1,824)	4,738
61-ден 90 күнге дейін	3,638	(1,171)	2,467
91-ден 180 күнге дейін	12,630	(8,009)	4,621
180 күннен артық	81,213	(48,992)	32,221
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	1,310,066	(110,417)	1,199,649
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	706,043	(20,980)	685,063
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	20,537	(1,189)	19,348
31-ден 60 күнге дейін	3,204	(510)	2,694
61-ден 90 күнге дейін	3,219	(444)	2,775
91-ден 180 күнге дейін	3,409	(890)	2,519
180 күннен артық	60,532	(34,009)	26,523
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	796,944	(58,022)	738,922
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	2,107,010	(168,439)	1,938,571
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	2,701,336	(207,241)	2,494,095
Карточкалық операциялар бойынша қарыз жиыны	15,970	(2,361)	13,609
Клиенттерге берілген қарыздар	4,824,316	(378,041)	4,446,275

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2019 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	898,387	(30,108)	868,279
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	23,525	(3,714)	19,811
31-ден 60 күнге дейін	4,443	(1,167)	3,276
61-ден 90 күнге дейін	9,153	(3,361)	5,792
91-ден 180 күнге дейін	10,278	(5,541)	4,737
180 күннен артық	96,746	(58,338)	38,408
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	1,042,532	(102,229)	940,303
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	552,663	(14,507)	538,156
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	8,587	(997)	7,590
31-ден 60 күнге дейін	3,476	(465)	3,011
61-ден 90 күнге дейін	1,762	(147)	1,615
91-ден 180 күнге дейін	5,739	(3,634)	2,105
180 күннен артық	69,664	(39,323)	30,341
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	641,891	(59,073)	582,818
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	1,684,423	(161,302)	1,523,121
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз жиыны	2,452,781	(241,518)	2,211,263
Карточкалық операциялар бойынша қарыз жиыны	23,959	(5,898)	18,061
Клиенттерге берілген қарыздар	4,161,163	(408,718)	3,752,445

12. Инвестициялық жылжымайтын мүлік

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1 қаңтардағы жағдай бойынша	39,441	46,558	58,868
Түсімдер	657	1,511	13,843
Шығарулар	(17,314)	(5,488)	(25,769)
Коммерциялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	3,880	(3,767)	-
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер(ге) /ден ауыстыру	-	-	(231)
Негізгі құралдарға ауыстыру	481	-	(529)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан түскен пайда / (шығын)	669	969	135
Бағамдағы айырмасы	193	(342)	241
31 желтоқсандағы жағдай бойынша	28,007	39,441	46,558

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Топ клиенттерге берілген қарыздар бойынша кепілмен қамтамасыз етуді алды, нәтижесінде Топ 657 миллион теңге, 1,511 миллион теңге және сәйкесінше 13,843 миллион теңге сомасында инвестициялық жылжымайтын мүлікке ие болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік қандай да бір міндеттемелер бойынша қамтамасыз ету ретінде берілмеген.

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге кірістердің құрамына инвестициялық жылжымайтын мүлік объектілерін жалға беруден 1,816 миллион теңге, 1,766 миллион теңге және 2,929 миллион теңге көлемінде кіріс қосылды.

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға Топтың жалға беруден пайда алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығындар 1,178 миллион теңге, 854 миллион теңге және сәйкесінше 1,623 миллион теңгені құрады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалауды тәуелсіз бағалаушы 2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жүргізді. Әділ құнды анықтау үшін кірісті және салыстырмалы әдістер пайдаланылды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда жылжымайтын мүлік объектілерінің ең жақсы және ең тиімді әдісін пайдалану олардың ағымдағы қолданылуы болып табылады. Бағалау әдістемесінде жыл бойы өзгерістер болмады. Қайта бағалау нәтижелері бойынша Топ 2021 жылғы 31 желтоқсанмен, 2020 жылғы 31 желтоқсанмен, 2019 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылдарға пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте пайданы сәйкесінше 669 миллион теңге, 969 миллион теңге және 135 миллион теңге сомасында таныды.

2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың инвестициялық жылжымайтын мүлкінің әділ құнын есептегенде бағалар 28,007 миллион теңге, 39,441 миллион теңге, және сәйкесінше, 46,558 миллион теңге көлемінде 3-деңгейге жатқызылды (есептеулер иерархиясының сипаттамасы 36-ескертуде ашылған).

13. Коммерциялық жылжымайтын мүлік

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1 қаңтардағы жағдай бойынша	103,098	113,381	70,318
Түсімдер	29,977	26,215	69,722
Мүлікті сату	(40,156)	(41,516)	(26,597)
Капиталдандырылған шығындар	3,373	1,251	327
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен/ке аударымдар	(3,880)	3,767	-
Инвесторларға аударымдар	-	-	(389)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша	92,412	103,098	113,381

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші Топ клиенттерге берілген қарыздар бойынша кепілмен қамтамасыз етуді алып алуды жүзеге асырды және оның нәтижесінде Топ 29,977 миллион теңге, 26,215 миллион және сәйкесінше 69,722 миллион теңге сомасында коммерциялық жылжымайтын мүлікке ие болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

14. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың және материалды емес активтердің қозғалысы төмендегідей берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/бастапқы құны:								
2020 жылғы 31 желтоқсан	114,381	4,421	41,012	1,774	24,153	8,459	27,299	221,499
Түсімдер	1,041	676	8,685	7,750	4,393	2,604	3,748	28,897
Шығарулар	(175)	(83)	(3,432)	(1)	(1,681)	(1,114)	(688)	(7,174)
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	-	-	-	-	(7)	-	-	(7)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке аударылғандар	(481)	-	-	-	-	-	-	(481)
Аударымдар	5,323	-	284	(3,867)	(1,740)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	90	8	84	-	272	198	149	801
2021 жылғы 31 желтоқсан	120,179	5,022	46,633	5,656	25,390	10,147	30,508	243,535
Жинақталған тозу:								
2020 жылғы 31 желтоқсан	468	1,844	19,343	-	11,579	2,593	15,091	50,918
Есептеулер	1,870	580	5,524	-	2,364	2,081	2,490	14,909
Шығарулар	(75)	(66)	(3,292)	-	(1,204)	(933)	(678)	(6,248)
Аударымдар	982	-	(7)	-	(972)	(3)	-	-
Бағамдағы айырмасы	10	5	40	-	38	(44)	58	107
2021 жылғы 31 желтоқсан	3,255	2,363	21,608	-	11,805	3,694	16,961	59,686
Баланстық құны:								
2021 жылғы 31 желтоқсан	116,924	2,659	25,025	5,656	13,585	6,453	13,547	183,849

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/бастапқы құны:								
2019 жылғы 31 желтоқсан.	103,232	3,804	31,448	364	22,112	5,517	23,225	189,702
Түсімдер	1,123	958	10,517	2,821	3,235	3,436	8,076	30,166
Шығарулар	(844)	(328)	(1,512)	(104)	(528)	(195)	(3,737)	(7,248)
Қайта бағалау	10,541	-	-	(13)	-	-	-	10,528
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	(223)	-	-	-	-	-	-	(223)
Аударымдар	1,046	-	753	(1,294)	(505)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(494)	(13)	(194)	-	(161)	(299)	(265)	(1,426)
2020 жылғы 31 желтоқсан	114,381	4,421	41,012	1,774	24,153	8,459	27,299	221,499
Жинақталған тозу:								
2019 жылғы 31 желтоқсан	2,523	1,635	16,314	-	10,088	1,055	13,504	45,119
Есептеулер	1,904	528	4,522	-	2,103	1,745	2,224	13,026
Шығарулар	(352)	(314)	(1,411)	-	(493)	(134)	(543)	(3,247)
Қайта бағалау бойынша есептен шығарылды	(3,585)	-	-	-	-	-	-	(3,585)
Аударымдар	8	2	27	-	(37)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(30)	(7)	(109)	-	(82)	(73)	(94)	(395)
2020 жылғы 31 желтоқсан	468	1,844	19,343	-	11,579	2,593	15,091	50,918
Баланстық құны:								
2020 жылғы 31 желтоқсан	113,913	2,577	21,669	1,774	12,574	5,866	12,208	170,581

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/бастапқы құны:								
2018 жылғы 31 желтоқсан	105,951	3,520	26,090	63	20,691	-	20,482	176,797
Түсімдер	1,334	760	6,859	775	2,469	3,183	3,597	18,977
ХҚЕС (IFRS) 16-ны қолданатын кезде пайдалану құқығы нысанындағы активтерді тану	-	-	-	-	-	3,077	-	3,077
Шығарулар	(2,986)	(478)	(1,889)	(66)	(518)	(743)	(895)	(7,575)
Инвестициялық мүліктен аударымдар	529	-	-	-	-	-	-	529
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	(1,485)	-	-	(408)	(262)	-	-	(2,155)
Аударымдар	-	-	336	-	(336)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(111)	2	52	-	68	-	41	52
2019 жылғы 31 желтоқсан	103,232	3,804	31,448	364	22,112	5,517	23,225	189,702
Жинақталған тозу:								
2018 жылғы 31 желтоқсан.	881	1,598	13,931	-	8,918	-	12,047	37,375
Есептеулер	1,896	444	4,103	-	1,668	1,162	2,323	11,596
Шығарулар	(272)	(406)	(1,756)	-	(488)	(112)	(882)	(3,916)
Аударымдар	-	-	44	-	(44)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	18	(1)	(8)	-	34	5	16	64
2019 жылғы 31 желтоқсан	2,523	1,635	16,314	-	10,088	1,055	13,504	45,119
Баланстық құны:								
2019 жылғы 31 желтоқсан	100,709	2,169	15,134	364	12,024	4,462	9,721	144,583

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Негізгі құралдарды қайта бағалау жөніндегі Топтың саясатына сәйкес, негізгі құралдардың барлық санатының – ғимараттар мен құрылыстардың әр үш жыл сайын қайта бағалануы талап етіледі. Ерекше нарықтық немесе мүліктік индикаторлар елеулі өзгерген жағдайда, Топ қайта бағалауды жиі жүргізе алады. 2021 жылы Топ басшылығы Топқа жататын ұқсас ғимараттар үшін коммерциялық жылжымайтын мүлік нарығында айтарлықтай өзгерістер байқамады және тиісті қайта бағалау жүргізілген жоқ.

Топ өзінің ғимараттары мен құрылыстарын 2020 жылдың ішінде қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтау кезінде келесі үш тәсілді қолданды: кірісті капиталдандыру әдісімен кірістік тәсіл және белсенді нарық талаптарында ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін нарық ақпаратын қолданумен бірге салыстыру тәсілі, ал қайта бағалау объектілері үшін белсенді нарық болмаған жағдайда шығынды тәсіл.

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, Топтың ғимараттары мен құрылыстарының әділ құнын есептеу кезінде, бағалаулар 109,869 миллион теңге және сәйкесінше 7,055 миллион теңге көлемінде (2020 жылғы 31 желтоқсан: 102,385 миллион теңге және сәйкесінше 11,528 миллион теңге; 2019 жылғы 31 желтоқсан: 88,695 миллион теңге және сәйкесінше 12,014 миллион теңге;) 2-ші және 3-ші деңгейлерге жатқызылды. Есептеулер иерархиясының сипаттамасы 36-ескертуде ашып көрсетілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 116,924 миллион теңгені құрады (2020ж. 31 желтоқсан: 113,913 миллион теңге, 2019ж.31 желтоқсан: 100,709 миллион теңге). Егер Топтың ғимараттары бастапқы құны бойынша есептелген болса, олардың баланстық құны 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 113,202 миллион теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 110,564 миллион теңге, 2019 жылғы 31 желтоқсан: 97,881 миллион теңге) құраған болар еді.

15. Сатуға арналған активтер

Клиенттерге берілген кейбір қарыздар бойынша контрагенттердің дефолтқа ұшырауы салдарынан, Топ, кейбір қарыздар бойынша кепілдерді әділ құнымен сатуға арналған актив ретінде тану жүргізді. Кейін активтерді басшылық тиісті деңгейдегі сатып алушыны белсенді іздестіру және осы жоспарды аяқтауға ниеттенуіне байланысты, оны сатуға жұмсалған шығындарды шегеріп ең төменгі әділ құны бойынша немесе ағымдағы құны бойынша бағалады.

Сатуға арналған активтерге мыналар кіреді:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік нысандары	27,840	25,455	22,139
Жер телімдері	16,840	16,653	23,613
Жылжымалы мүлік	732	136	14
Сатуға арналған активтердің жиыны	45,412	42,244	45,766

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020 ж. қарашасында Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз бағалау жүргізді және пайда мен шығын туралы біріктірілген есептегі қаржылық емес активтердің құнсыздануынан шығынға қосылған, құнсызданудан болған шығынды 1,690 миллион теңге мөлшерінде таныды.

Қазіргі уақытта бұл активтерді сатуға белсенді әрекеттер жасалып жатқанына қарамастан, олардың басым бөлігі қысқа мерзім ішінде сатылмады. Дегенмен, басшылық бұл активтерді бұрынғыдай сатпақ ниетте. Активтердің бағасы сатуға жұмсалатын шығындарды шегергенде, ағымдағы әділ құнынан артпайтындықтан, олар 2021, 2020 және 2019 жж. аяғында сатуға арналған активтер ретінде жіктелген күйінде қалып отыр.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтердің әділ құнын тәуелсіз бағалаушылар анықтады. Әділ құн кірісті, салыстырмалы және шығынды әдістердің негізінде анықталды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда жылжымайтын мүлік объектілерін ең жақсы және ең тиімді пайдалануы, олардың ағымдағы пайдаланылуы болып табылады. Бір жылдың ішінде бағалау әдістемесінде қандай болмасын өзгерістер болған жоқ.

Төменде сатуға арналған Топтың активтері туралы толық ақпарат және 2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясы туралы деректер көрсетілген:

	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
2019 ж. 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,806	9,333	22,139
Жер телімдері	-	23,613	23,613
Жылжымалы мүлік	-	14	14
2020 жылғы 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,469	12,986	25,455
Жер телімдері	-	16,653	16,653
Жылжымалы мүлік	-	136	136
2021 жылғы 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	13,508	14,332	27,840
Жер телімдері	-	16,840	16,840
Жылжымалы мүлік	-	732	732

16. Сақтандыру активтері мен міндеттемелер

Сақтандыру активтеріне мыналар кіреді:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қайта сақтандырушының сақтандыру өтемдерін төлеуге арналған резервтегі үлесі	18,934	16,898	42,234
Қайта сақтандырушының әлі алынбаған сыйлықақылар резервиндегі үлесі	13,653	12,364	19,818
Алынатын сыйақы	21,524	10,667	19,957
Сақтандыру активтері	54,111	39,929	82,009

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру міндеттемелеріне мыналар кіреді:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Шығындарды реттеуге арналған резерв	180,373	148,085	173,052
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықтарының резерві, брутто	44,253	32,819	36,349
	224,626	180,904	209,401
Қайта сақтандырушылар мен агенттер алдындағы кредиторлық берешек	15,655	10,342	14,301
Сақтандыру міндеттемелері	240,281	191,246	223,702

Сақтандыру тәуекелі

Сақтандыру тәуекелдері мен олардың лимиттерін қабылдау процесін шарттайтын сақтандыру бойынша саясаттар мен лимиттер белгіленді. Осы лимиттердің мониторингі тұрақты негізде іске асырылады. Сақтандыру бойынша қызмет Қазақстанның барлық аумағым қамтиды. Географиялық шоғырлануға қатысты және сақтандыру өнімдеріне қатысты қайта сақтандыру бойынша портфель әртараптандырылды.

Өтемдерді басқаруға байланысты тәуекел

Өтемдер сәйкессіз түрде реттеулі немесе төленуі мүмкін екені тұрғысынан тәуекелді басқару АТ-жүйелердің бірқатар бақылаулары мен тиісті бизнес-процестерді ұйымдастыру деңгейіндегі бақылауларды, шешімдерді қабылдаудың шектеулері мен лимиттерін пайдалана отырып жүргізіледі. Бұл жан-жақты саясаттармен және рәсімдермен қатар барлық өтемдер тиісті түрде және дұрыс нысанда, дер кезінде реттеледі деген сенімділікті қамтамасыз етеді.

Қайта сақтандыру тәуекелі

Қайта сақтандыру негізгі дүлей апат әсерінен қорғану үшін немесе жекелеген елеулі өтемдер кезінде күтілмеген ауқымдарға немесе қолайсыз ағымдарға қарсы және Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді аудару үшін пайдаланылады.

Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді қайта сақтандыру контрагент қаржылық тұрғыда қорғалған компания болып табылған және қайта сақтандыру сыйлықақысы пайдалы болған жағдайда ғана тиімді болмақ.

Топ қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайын бағалауды жүргізеді және қайта сақтандырушының төлем қабілеттілігінің нәтижесінде елеулі шығындардың тәуекелдерін азайту мақсатында ұқсас географиялық өңірлер, қайта сақтандырушылардың қызметі немесе экономикалық сипаттамасы бойынша туындайтын кредиттік тәуекелдің шоғырлануын қадағалайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Сақтандыру резервтерінің тәуекелі

Резервтер қажет болған жағдайда өтеулерді төлеу немесе реттеу үшін қаржының жетіспей қалуына әкеліп соғатын дұрыс емес бағалану тәуекелі бар. Топ сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша міндеттемелерді бағалаған кезде түрлі актуарлық әдістер мен жорамалдарды қолданады.

Міндеттемелердің жеткіліктілігін тексеру

Топ сақтандыру бойынша міндеттемелердің болашақтағы болжалды ақша ағынына сәйкес келетініне көз жеткізу үшін әрбір есепті күнге міндеттемелердің жеткіліктігін тексеруді орындайды. Аталған талдау ең үздік бағалау жорамалдарын пайдалану арқылы міндеттемелердің баланстық құны мен болжалды дисконтталған болашақ ақша ағындарын (сыйлықақыларды, зияндарды, шығыстарды, инвестициялар бойынша қайтаруды және басқа баптарды қоса) салыстыру жолымен орындалады.

Егер міндеттемелердің жетіспеушілігі анықталса (яғни сақтандыру бойынша міндеттемелердің баланстық құны болжалды болашақ ақша ағындарынан аспайды), мұндай айырмашылық пайда және зиян туралы есепте толық танылады.

Сақтандырудағы кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі - контрагенттің тиесілі сомаларды толық көлемде және белгіленген мерзімде төлемеу тәуекелі. Кредит тәуекелі деңгейін анықтау бір клиент немесе клиенттердің тобы бойынша тәуекел сомасын шектеу арқылы, сондай-ақ географиялық сегменттер бойынша іске асырылады. Клиентке және қайта сақтандырушыларға қолданылатын кредит тәуекелі деңгейін шектеуді тиісті ҚРҰБ бекітеді. Мұндай тәуекелдер үнемі қадағаланады және жыл сайынғы немесе жиі болатын қайта бағалау мен талдауды қарастырады.

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші сақтандыру өтемақысын төлеу резервтерінің қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резерві, жылдың басы	148,085	173,052	134,802
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервіндегі қайта сақтандырушы үлесі, жылдың басы	(16,898)	(42,234)	(34,270)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың басы	131,187	130,818	100,532
Плюс жұмсалған сақтандыру өтемақылары	91,017	63,366	88,925
Минус жүргізілген сақтандыру төлемдері	(60,765)	(62,997)	(58,639)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың соңы	161,439	131,187	130,818
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервіндегі қайта сақтандырушы үлесі, жылдың соңы	18,934	16,898	42,234
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервтері, жылдың соңы	180,373	148,085	173,052

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші әлі алынбаған сыйлықақының резервтері бойынша қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Әлі алынбаған сыйлықақы резерві, брутто, жылдың басы	32,819	36,349	32,952
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың басы	(12,364)	(19,818)	(17,224)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың басы	20,455	16,531	15,728
Әлі алынбаған сыйлықақы резервіндегі өзгеріс	11,434	(3,530)	3,397
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесіндегі өзгеріс	(1,289)	7,454	(2,594)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың резервіндегі таза өзгеріс	10,145	3,924	803
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың соңы	30,600	20,455	16,531
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың соңы	13,653	12,364	19,818
Әлі алынбаған сыйлықақылардың резерві, брутто, жылдың соңы	44,253	32,819	36,349

17. Өзге активтер

Өзге активтер мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржы активтері:			
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	52,792	84,296	70,541
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	21,369	19,013	21,514
Банктік емес қызмет бойынша дебиторлар	10,907	16,849	29,006
Есептелген комиссиялық кірістер	5,579	6,078	5,168
Басқасы	182	48	71
	90,829	126,284	126,300
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(19,596)	(30,636)	(23,876)
	71,233	95,648	102,424
Өзге қаржылық емес активтер:			
Қауымдастырылған ұйымдарға инвестициялар	33,774	32,797	26,732
Табыс салығынан басқа алдын ала төленген салықтар	7,013	6,123	6,256
Инвестициялық мүлік үшін алдын ала төлем	6,307	7,126	5,813
Негізгі құралдар үшін алдын ала төлемдер	4,631	6,259	1,286
Тауарлық-материалдық қорлар	3,862	4,089	2,268
Гудвил	3,085	3,085	3,085
Қымбат металдар	1,298	21,551	9,248
Өзге инвестициялар	1,061	838	884
Басқасы	2,129	2,794	2,682
	63,160	84,662	58,254
	134,393	180,310	160,678

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қауымдастырылған ұйымға инвестиция «Алтын Банк» АҚ-қа (China Citic Bank Corporation Limited) 40% инвестициямен ұсынылды. 2021 ж. Топ өзінің «Алтын Банк» АҚ қауымдастырылған ұйымынан 5,200 миллион теңге мөлшерінде дивидендтер алды (2020 ж. – нөл теңге; 2019 ж. – нөл теңге).

Өзге активтер бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жиналған резервтердегі қозғалыс былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(935)	(3,161)	(26,540)	(30,636)
1-сатыға аудару	(857)	857	-	-
2-сатыға аудару	-	(576)	576	-
3-сатыға аудару	131	2,501	(2,632)	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер *	(1,294)	379	14,784	13,869
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерд	-	-	(5,153)	(5,153)
Есептен шығарулар	-	-	2,478	2,478
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	(14)	-	(140)	(154)
Жыл аяғына	(2,969)	-	(16,627)	(19,596)

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(809)	(2,502)	(20,565)	(23,876)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	(135)	(684)	(6,912)	(7,731)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерд	-	-	(192)	(192)
Есептен шығарулар	4	-	1,107	1,111
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	5	25	22	52
Жыл аяғына	(935)	(3,161)	(26,540)	(30,636)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(1,046)	(1,696)	(13,583)	(16,325)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	51	(806)	(1,312)	(2,067)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерд	-	-	(7,857)	(7,857)
Есептен шығарулар	187	-	2,537	2,724
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	(1)	-	(350)	(351)
Жыл аяғына	(809)	(2,502)	(20,565)	(23,876)

*Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есептегі «Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру/(қалыптастыру)» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерінің жаңа берілгені немесе сатып алулары» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

18. Клиенттер қаражаты

Клиенттер қаражаты мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Мерзімді салымдар:			
Жеке тұлғалар	3,674,572	3,073,187	2,743,019
Заңды тұлғалар	2,046,999	1,825,513	1,441,930
	5,721,571	4,898,700	4,184,949
Ағымдағы шоттар:			
Заңды тұлғалар	2,011,305	1,932,096	1,713,267
Жеке тұлғалар	740,531	625,181	508,197
	2,751,836	2,557,277	2,221,464
	8,473,407	7,455,977	6,406,413

2021 жылдың 31 желтоқсанына Топтың байланысқан клиенттерінің ең ірі он тобы жалпы клиенттер қаржысының шамамен 20%-ын құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 23%, 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 27% болған), байланысты клиенттердің әр тобы топ ішінде өзара байланысты клиенттерді білдіреді.

2021 жылдың 31 желтоқсанына клиенттердің қаржысына 119,885 миллион теңге сомаға кепілмен қамтамасыз ету кіреді (2020 ж. 31 желтоқсан – 83,610 миллион теңге; 2019 ж. 31 желтоқсан – 72,779 миллион теңге).

Басшылықтың пікірінше, қаржыны шешіп алған жағдайда, төлемдерді қамтамасыз ету мақсатында өзінің өтімді активтерін өткізу үшін Топ алдын ала тиісті хабарлама алады.

Клиенттердің қаражатына секторлар бойынша жасалған талдау былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
		%		%		%
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	4,415,103	52%	3,698,368	50%	3,251,216	51%
Өзге тұтынушылық қызметтер	767,535	9%	569,342	8%	423,489	7%
Қаржы секторы	711,392	8%	660,328	9%	420,979	7%
Мұнай және газ	471,553	6%	407,114	5%	581,486	9%
Көтерме сауда	336,007	4%	398,752	5%	345,563	5%
Құрылыс	259,836	3%	259,903	3%	234,289	4%
Тасымалдау	258,282	3%	294,612	4%	215,466	3%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	246,109	3%	227,031	3%	211,418	3%
Металлургия	187,437	2%	71,531	1%	70,805	1%
Байланыс	116,694	1%	87,411	1%	61,178	1%
Үкімет және мемлекеттің бақылауындағы компаниялар	110,568	1%	216,925	3%	171,331	3%
Білім	80,260	1%	66,096	1%	44,694	0%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	77,109	1%	75,631	1%	76,594	1%
Энергетика	43,678	1%	55,187	1%	40,753	1%
Басқасы	391,844	5%	367,746	5%	257,152	4%
	8,473,407	100%	7,455,977	100%	6,406,413	100%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

19. Кредит мекемелерінің қаражаты

Кредит мекемелерінің қаражаты мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды қосқанда)	889,941	124,927	127,237
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан қарыздар	83,878	89,005	91,001
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан қарыздар	47,451	47,251	45,245
Корреспонденттік шоттар	25,856	20,405	14,917
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктерінің қарыздары мен салымдары	22,943	9,532	6,005
Өзге қаржылық мекемелердің қарыздары	1,507	2,075	2,417
«КазАгро» ұлттық басқарушы холдинг» АҚ-тан қарыздар	66	131	197
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктерінің қарыздары мен салымдары	-	7,401	18,946
	1,071,642	300,727	305,965

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан («ДАМУ») қарыздарға мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігімен, 2022-2035 жж. өтеу мерзімімен жылдығы 1.0%-4.5% мөлшерлеме бойынша 81,879 миллион теңге (2020 ж. 31 желтоқсан – 88,478 миллион теңге, 2019 ж. 31 желтоқсан – 90,558 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақмерзімді қарыз кіреді. Қарыздар белгілі бір салалардағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін («ШОБ») қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды. ДАМУ мен Топ арасындағы қарыз шарттарына сай, Топ 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлеме бойынша Бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОБ қарызшыларына кредиттер беру үшін жауапты.

2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан қарыздар Топ 2024 жылғы шілдеге дейін өтеу мерзімімен 1,576 миллион теңге мөлшерінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің лизингтік мәмілелерін қаржыландыру үшін кредит желісін беруге келісім бекітті, кредиттік келісім талаптарына сай қарыздар 84 ай мерзіміне жеткілікті қамтамасыз етуді алған жағдайда 9% мөлшерлемемен беріледі.

2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ») қарыздарға 2029-2037 жж. өтеу мерзімімен жылдығы 2.0% мөлшерлеме бойынша 30,921 миллион теңге (2020 ж. 31 желтоқсан – 30,921 миллион теңге, 2019 ж. 31 желтоқсан – 30,921 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақмерзімді қарыздар кіреді, қарыздар өңдеу өнеркәсібінде әрекет ететін ірі кәсіпкерлік субъектілерін кейінгі кредиттеу үшін пайдаланылуы тиіс; сондай-ақ Топтың бөлшек сауда клиенттерінің автокөліктер сатып алуын қаржыландыру үшін 2035 ж. өтеу мерзімімен жылдығы 1.0% мөлшерлеме бойынша 16,175 миллион теңге (2020 ж. 31 желтоқсан – 16,175 миллион теңге, 2019 ж. 31 желтоқсан – 14,175 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қарыздар кіреді. ҚДБ мен Топ арасындағы қарыз шартына сай, Топ 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлеме бойынша Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік кәсіпкерліктің қарызшыларына, сондай-ақ 5 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 4.0% мөлшерлеме бойынша бөлшек бизнестің қарызшыларына кредиттер беру үшін жауапты.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топ басшылығы басқа қандай да бір ұқсас қаржы құралдары жоқ деп есептейді және ерекше сипатқа байланысты ДАМУ-дан, ҚазАгро-дан және ҚДБ-дан қарыздар ШОБ кредиттеу нарығында жекелеген сегменттерді ұсынады. Нәтижесінде, ДАМУ-дан, ҚазАгро-дан және ҚДБ-дан қарыздар кәдімгі мәміле шеңберінде алынған болатын және тап мұндай қарыздар тану күніне әділ құн бойынша көрсетілген болатын.

Бұдан әрі кредит мекемелері қаражатының пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері көрсетілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды қосқанда)	8.8%-11.5%	2022	8.0%-10.4%	2021	9.0%-10.0%	2020
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан қарыздар	1.0%-9.0%	2022-2035	1.0%-4.5%	2021-2035	1.0%-4.5%	2021-2035
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан қарыздар	1.0%-2.0%	2029-2037	1.0%-2.0%	2029-2037	1.0%-2.0%	2029-2037
ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер банктерінің қарыздары мен салымдары	2.5%-10.5%	2022	1.0%-16.0%	2021-2025	1.0%-8.0%	2020-2024
Өзге қаржылық мекемелердің қарыздары	4.0%-10.0%	2023-2026	4.0%-10.0%	2023-2026	4.0%-10.0%	2023-2026
«ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-тан қарыздар	3.0%	2022	3.0%	2022	3.0%	2022
ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер банктерінің қарыздары мен салымдары	-	-	7.0%	2021	3.6%	2020

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілге берілген активтердің әділ құны (9-ескерту) және қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдарына қосылған қарыздардың баланстық құны мынадай түрде берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	886,912	882,990	119,654	121,740	108,203	105,524
	886,912	882,990	119,654	121,740	108,203	105,524

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша танылуы толығымен тоқтатылмаған, берілген қаржы активтері туралы ақпарат төменде көрсетілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топ, РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды Топтың операциялық қызметінің шеңберінде төлемдердің ағымын теңгемен қамтамасыз ету ретінде пайдаланады. Топ қысқамерзімді өтімділікті тарту құралының осы түрін үнемі қолданады және қаржыны қажеттілік туындаған жағдайда, РЕПО келісімдері бойынша қарыздар арқылы тартуды жалғастыруды жоспарлайды.

Топ мынадай қорытындыға келді, ол өзіне кредиттік тәуекелдерді, нарықтық тәуекелдерді қосатын сондай бағалы қағаздармен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды өзінде сақтайды, сондықтан оларды тануды тоқтатпайды. Бұдан өзге, Топ қамтамасыз ету ретінде алынған ақшалай қаражатқа қатысты қаржы міндеттемелерін таниды.

	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (9-ескерту)
2021 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	886,912
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	882,990
2020 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	119,654
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	121,740
2019 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	108,203
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	105,524

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктерінің бірқатарымен жасалған қарыз шарттарының талаптарына сәйкес, Топ белгілі бір қаржылық коэффициенттердің, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне қатысты көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Топтың кейбір қаржылық келісімдерінде Топтың өз активтеріне ауыртпалық салу мүмкіндігін шектейтін ережелер бар. Егер Топ аталған ережелер бойынша міндеттемелерді орындамаса, бұл жағдай төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша төлемеулер тізбегіне әкеп соғуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ ковенанттарды сақтап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

20. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар мыналардан құралды:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:			
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	86,952	84,014	81,463
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздардың жиыны	86,952	84,014	81,463
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар			
Теңгемен көрсетілген облигациялар	333,310	331,760	330,197
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	79,550	362,418	422,786
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздардың жиыны	412,860	694,178	752,983
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың жиыны	499,812	778,192	834,446

2019 ж. 1 наурызда Топ 5.5% мөлшерлемен және 2022 жылы өтеу күнімен, 750 миллион АҚШ доллары сомасына шығарылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара өтеуді жүзеге асырды. Мерзімінен бұрын ішінара өтеу 200 миллион АҚШ доллары мөлшерінде, есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен қоса жүзеге асырылды.

2019 ж. сәуірде Топ 36 ай мерзімге жылдығы 3% мөлшерлемен, номиналды құны 180,500,000 АҚШ доллары болатын қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды «Астана» халықаралық қаржы орталығының аумағында орналастырды.

2019 ж. 26 сәуірде Топ 3,530 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2009 ж. сәуірде шығарылған тәртіптелген облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2019 ж. 14 қарашада Топ 59,889 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2014 ж. қарашада шығарылған купондық облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2020 ж. 31 желтоқсанда Топ 5.5% мөлшерлемен және 2022 ж. өтеу күнімен, 750 миллион АҚШ доллары сомасына шығарылған облигацияларды ішінара мерзімінен бұрын өтеді. Ішінара мерзімінен бұрын өтеу есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен бірге 300 миллион АҚШ доллары мөлшерінде жүргізілді.

2021 жылғы 28 қаңтарда Банк купон мөлшерлемесі 7.25% және 2021 жылы өтеу мерзімімен 500 миллион АҚШ доллары сомасына еурооблигациялар бойынша борышын өтеді. Өтеу Банктің меншікті қаржысынан жүргізілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021 жылғы 1 наурызда Банк купон мөлшерлемесі 5.5% және 2022 жылы өтеу мерзімімен 750 миллион АҚШ доллары сомасына еурооблигациялар бойынша борышын толық өтеді. Алдын ала төлем сомасы 248 миллион АҚШ долларын құрады және Банктің меншікті қаржысы есебінен жүргізілді. Топ еурооблигацияларды мерзімінен бұрын өтеуден 19,767 миллион теңге мөлшеріндегі зиянды «Өзге кірістер» бабына қосылған пайда және зиян туралы шоғырландырылған есепте таныды.

Осы шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	9.5%	2025	9.5%	2025	9.5%	2025
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген облигациялар	7.5%-8.8%	2022-2025	7.5%-8.8%	2022-2025	7.5%-8.8%	2022-2025
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	3.0%	2022	3.0%-7.3%	2021-2022	3.0%-7.3%	2021-2022

2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген пайыздар сомасы 14,943 миллион теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсанда – 21,090 миллион теңге, 2019 жылғы 31 желтоқсанда - 20,354 миллион теңге) құрады.

Реттелген борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Топтың ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты реттелген болып саналады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондық төлемдер жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларында көрсетілген өтелген облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Топ қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жеткіліктігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс болатын. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Топтың өз активтерін кепілге қою мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Мұндай қағидаларға сәйкес өз міндеттемелерін Топтың орындамауы төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдаймен Топ сенімді басқарушылармен және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелердің қозғалысы

Төмендегі кестеде ақша ағындарымен шартталған өзгерістерді, сондай-ақ ақша ағындарымен байланысты емес өзгерістерді қосқанда, қаржылық қызмет нәтижесіндегі міндеттемелердің өзгерістері ұсынылған. Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелер, бұл олардың ақша ағындары ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте болған немесе алдағы уақыттағы ақша ағыны қаржылық қызметтің ақша ағыны ретінде жіктелетін міндеттемелер.

	2021 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2021 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизация- ланған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	778,192	(305,470)	2,310	24,780	499,812
	2020 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2020 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизацияла нған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	834,446	(126,213)	52,439	17,520	778,192
	2019 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2019 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизацияла нған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	900,791	(82,261)	(1,573)	17,489	834,446

21. Салық салу

Банк пен оның еншілес кәсіпорындарына Топ өз қызметін атқаратын елдің салық заңнамасына сәйкес салық салынуға жатады.

Пайдаға салынатын салық бойынша шығын мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық бойынша ағымдағы шығын	63,065	31,204	56,466
Кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) / шығын	(828)	5,674	(20,492)
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	62,237	36,878	35,974

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) / шығындар мынадай мезгілдік айырмалармен байланысты:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	407	2,727	(19,330)
Негізгі қаражат, есептелген амортизация	1,517	3,689	240
Клиенттерге берілген қарыздар, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	(384)	311	(37)
Басқасы	(2,368)	(1,053)	(1,365)
Пайда немесе шығын және өзге жиынтық кіріс құрамында танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем) / шығындар	(828)	5,674	(20,492)

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20% құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен кейбір бағалы қағаздар бойынша түскен кіріске салық салынбайды.

Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы, Грузия, Тәжікстан Республикасы және Өзбекстан Республикасында пайдаға салынатын салықтың мөлшерлемесі тиісінше 20%, 10%, 15%, 23% және 20% құрайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Пайдаға салынатын салықтың тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде 20% нормативтік мөлшерлемеге сәйкес есептелген пайда салығына жұмсалған шығынды нақты пайда салығының шығындарымен сәйкестендіру есебі берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	524,615	389,532	370,485
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	104,923	77,906	74,097
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кіріс және өзге бағалы қағаздардан және туынды құралдардан түскен, салық салынбайтын кіріс	(37,110)	(40,890)	(40,956)
Басқа құзыретте операциялар жүргізетін еншілес кәсіпорындардың өзге салық мөлшерлемелерінің ықпалы	(245)	(489)	(174)
Шегерімге жатқызылмайтын шығындар:			
- өзге провизиялар	99	943	331
- жалпы және әкімшілік шығындар	269	269	614
Басқасы	(5,699)	(861)	2,062
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	62,237	36,878	35,974

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:			
Есептелген сыйлықақылар	4,605	3,298	3,083
Есептелген демалыс шығындары	767	619	609
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	296	1,115	3,424
Басқалары	14	25	67
Мерзімі кейінге қалдырылған салық активі	5,682	5,058	7,183
Салық салынатын мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:			
Клиенттер қаражатының әділ құнын түзету	(40,397)	(41,342)	(42,191)
Негізгі құралдар, есептелген амортизация	(14,401)	(13,687)	(9,997)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	(805)	(398)	-
Клиенттерге берілген қарыздар бойынша құнсыздану резерві	(297)	(681)	(370)
Басқасы	(1)	4	2
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(55,902)	(56,104)	(52,556)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	(50,219)	(51,047)	(45,373)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Ағымдағы салық активтері мен міндеттемелері:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Өтеуге жататын пайдаға салынатын салық	1,942	782	1,704
Пайдаға салынатын салық бойынша міндеттемелер	(11,539)	(2,758)	(10,029)
Ағымдағы салық міндеттемесі	(9,597)	(1,976)	(8,325)

Топ қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активі	250	234	197
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(50,469)	(51,281)	(45,570)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	(50,219)	(51,047)	(45,373)

Қазіргі уақытта Қазақстанда және Топ өз қызметін жүргізіп отырған басқа елдерде уәкілетті мемлекеттік және өңірлік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды немесе бұрынғы оқиғалар санының шектеулілігіне байланысты мүлдем жоқ. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның өз ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар, сонымен қатар заңдық реттеудің басқа жақтары (мәселен, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы бұзушылықтарға жол берілгенге өз тараптарынан заңға сәйкес елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі елеулі жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Топ өз қызметін жүргізетін елдердің коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Топ қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай белгісіздік, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сондай-ақ клиенттерге берілген қарыздар мен қарыздарға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын зиян резервін құрастыру және қалпына келтіру жөніндегі мезгілдік салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қазақстанда салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, жоғарғы сатыдағы салық органы қажет болған жағдайда қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, сот тарапынан салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, Топ өз қызметін салықтық заңнамаға сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

Мерзімі кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесінің қозғалысы:

	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	51,047	45,373	65,865
Пайда немесе шығын құрамында танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша (үнем)/шығындар	(944)	3,596	(20,510)
Өзге жиынтық кірісте танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша шығын	116	2,078	18
Жыл аяғындағы кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	50,219	51,047	45,373

22. Өзге міндеттемелер

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Жалғасатын қатысудан міндеттемелер	71,989	46,933	26,167
Қызметкерлермен есеп айырысу, сыйлықақылар мен демалыстар бойынша есептеу	27,125	20,270	19,243
	21,655	8,187	4,421
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	10,435	5,961	5,394
Салықтар бойынша берешек, пайдаға салынатын салықтан басқа	6,605	9,415	8,144
Алынған өзге аванстар	6,477	5,930	4,871
Жалдау бойынша міндеттемелер	5,817	1,142	1,266
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	2,935	2,424	2,083
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар			
Коммерциялық жылжымайтын мүлік бойынша кредиторлар	1,585	2,305	5,252
Басқасы	524	45	201
Өзге міндеттемелердің жиыны	155,147	102,612	77,042

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме «7-20-25» атты мемлекеттік ипотекалық бағдарламасымен және басқа да бағдарламалармен байланысты, «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ (бұдан әрі – «Оператор») алдындағы міндеттемені білдіреді. Аталған бағдарламаның талаптарына сәйкес Банк қарызшыларға ипотекалық қарыздар ұсынады және қарыздар бойынша талап ету құқығын бағдарламаның Операторына табыстайды. Бағдарламаға және сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Банк табысталған ипотекалық қарыздар бойынша сенімгерлікпен басқаруды іске асырады. Бұл ретте кредит бойынша негізгі борыш пен сыйақының мерзімі күнтізбелік 90 күннен артық кешіктірілген жағдайда Банк табысталған ипотекалық қарыздар бойынша талап ету құқығын сатып алуға тиісті. Кері сатып алу сатып алатын күні қарыздың номиналды құнымен іске асырылады.

Банк аталған активтерге берілген меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдерді, атап айтқанда кредит тәуекелін және пайдаларды бермегенін және сақтамағанын, бірақ табысталған активтерге бақылауды сақтап қалғанын және қарыздарды қатысу көлеміне сай тануды жалғастыра беретінін белгіледі. Қатысу көлемі, Банктің әрі қарай қатысуы табысталған актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтындықтан, Банк қайтаруға тиіс, алынған өтемнің ең жоғарғы сомасымен шектеледі. Банк активті клиенттерге берілетін қарыздар құрамында өзінің әрі қарай қатысу көлемінде тануды жалғастыратындықтан, Банк онымен байланысты міндеттемені де таниды. 2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған қарыздар бойынша негізгі борыш 71,989 миллион теңгені, 46,933 миллион теңгені және сәйкесінше 26,167 миллион теңгені құрады.

23. Капитал

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2021 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(2,551,539,932)	10,896,004,850
2020 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,763,204,067)	11,684,340,715
2019 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,790,959,592)	11,656,585,190

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Барлық акциялар теңгеде көрсетілген. Айналымдағы акциялар қозғалысы мынадай түрде берілген:

	Акциялар саны Жай акциялар	Номинал (орналастыру бағасы) (миллион теңгеде) Жай акциялар
2018 ж. 31 желтоқсан	11,679,756,429	97,586
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(46,726,224)	(16,304)
Құны өтелген акцияларды сату	23,554,985	13,111
2019 ж. 31 желтоқсан	11,656,585,190	94,393
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(63,622,022)	(6,697)
Құны өтелген акцияларды сату	91,377,547	10,304
2020 ж. 31 желтоқсан	11,684,340,715	98,000
Құны өтелген жай акцияларды сатып алу	(845,775,545)	(153,973)
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(24,003,844)	(3,541)
Құны өтелген акцияларды сату	81,443,524	9,219
2021 ж. 31 желтоқсан	10,896,004,850	(50,295)

2021 жылдың желтоқсан айында Банктің Директорлар кеңесі Банктің орналастырылған жай акцияларын және негізгі активі Банктің орналастырылған жай акциялары болып табылатын жаһандық депозитарлық қолхаттарды сатып алу туралы шешім қабылдады. Бір акция үшін бағасы 182.10 теңгемен 845,775,545 дана жай акцияны сатып алу, оның ішінде Банктің жарияланған жай акциялары базалық активі болып табылатын 3,675,151 дана нысанында 147,006,040 дана жаһандық депозитарлық қолхаттың бір данасын 16.78 АҚШ доллары бағасымен жалпы сомасы 154 миллиард теңгеге сатып алу Банктің Директорлар кеңесінің жоғарыда аталған шешімімен белгіленген шарттарда, тәртіпте және мерзімде жүргізілді. Құнын өтеп сатып алудың мақсаты – Топ капиталының құрылымын оңтайландыру.

Сатып алу көлемі сол сәтте Банктің айналымдағы акцияларының 7.2% құрады, нәтижесінде Банктің құнын өтеп сатып алынған меншікті акцияларының жиынтығы, есептік күнге жалпы саны 2,539,270,930 дананы немесе Банктің жарияланған акцияларының жалпы санынан 18.9% құрады.

Сатып алынған бағалы қағаздар өздерінің сатып алынған акциялары ретінде сақталады және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес олардың күшін жоюға болмайды. Бұл ретте Банктің сатып алынған меншікті акциялары акцияға базалық және бөлінген пайданы және акцияға арналған дивидендті есептеу кезінде есепке алынбайды. Банк сатып алынған акцияларды өткізген жағдайда жарияланған, бірақ орналастырылмаған акциялар үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген стандартты рәсім қолданылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Жай акциялар

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 209,027 миллион теңгені құрады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 259,322 миллион теңге сомасына саны 2,551,539,932 дана (2020 жылғы 31 желтоқсанда – 111,027 миллион теңге сомасына саны 1,763,204,067 дана, 2019 жылғы 31 желтоқсанда - 114,634 миллион теңге сомасына 1,790,959,592 дана) сатып алынған меншікті жай акцияларға ие болды.

Айналымдағы жай акциялардың әрқайсысының бір дауысқа және дивидендке құқығы бар. Құны өтелген акциялар дауыс беру құқығы мен дивидендке құқығы жоқ.

Өткен қаржылық жылдарда төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2021 жылы төленген	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2020 жылы төленген	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2019 жылы төленген
Кезең ішінде жарияланған дивидендтер	210,783	199,778	125,923
Бір жай акцияға ақшалай дивидендтің мөлшері	18.00	17.08	10.78

Эмиссиялық кіріс

Эмиссиялық кіріс – шығарылған акциялардың номиналдық құнынан артық қаражаттың түсімі.

24. Шартты қаржылық міндеттемелер

Топтың шартты қаржылық міндеттемелері мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	626,319	422,672	408,027
Коммерциялық аккредитивтер	65,267	38,306	68,312
Қарыздарды беру бойынша міндеттемелер	58,101	45,647	53,151
Шартты қаржылық міндеттемелер	749,687	506,625	529,490
Минус – аккредитивтер бойынша ақшалай қамтамасыз ету	(35,469)	(16,922)	(33,453)
Минус – резервтер	(13,193)	(9,287)	(3,924)
Шартты қаржылық міндеттемелер, нетто	701,025	480,416	492,113

Берілген кепілдіктер клиенттердің өтініштері бойынша Топ шығарған және есеп берілетін күнге әрекет ететін банктік кепілдік болып табылады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ең ірі он клиент/клиенттер тобы үшін шығарылған өтелмеген кепілдіктер Топтың жалпы қаржы кепілдіктерінің 60%-ін құрады (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 52%, 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 59%), олар Топ капиталының 24% (2020 жылдың 31 желтоқсанында – 15%, 2019 жылдың 31 желтоқсанында – 18%) құрды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Коммерциялық аккредитивтер клиенттердің өтініштері бойынша Топ шығарған, есепті күні төлем жүргізілмеген аккредитивтерді білдіреді. 2021 ж. 31 желтоқсанға, он ең ірі өтелмеген аккредитивтерге Топтың коммерциялық аккредитивтерінің барлық сомасының 44% келді (2020 ж. 31 желтоқсанда – 60%, 2019 ж. 31 желтоқсанда – 52%) және олар, Топ капиталынан 2% құрады (2020 ж. 31 желтоқсанда – 2%; 2019 ж. 31 желтоқсанда – 3%).

Топ, қарыз алумен байланысты, егер бұл қажет болса, қаржы құралдары пайда болғанда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Әдетте, Топ қарызшының кредит тәуекелін бағалау немесе топ ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау арқылы, қажетсіздігі айқындалғаннан басқа жағдайларда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді.

Резервтегі қозғалыс былайша берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(640)	(1,343)	(7,304)	(9,287)
2-кезеңге аудару	258	(258)	-	-
3-кезеңге аудару	14,004	1,419	(15,423)	-
(Қосымша резервтерді қалыптастыру)/ резервтерді қалпына келтіру	(14,044)	(6,289)	16,331	(4,002)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	116	38	(58)	96
Жыл аяғына	(306)	(6,433)	(6,454)	(13,193)

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(365)	(838)	(2,721)	(3,924)
1-кезеңге аудару	(33)	-	33	-
3-кезеңге аудару	3,550	276	(3,826)	-
Қосымша резервтерді қалыптастыру	(3,798)	(759)	(468)	(5,025)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	6	(22)	(322)	(338)
Жыл аяғына	(640)	(1,343)	(7,304)	(9,287)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(152)	(1,061)	(1,333)	(2,546)
3-кезеңге аудару	-	38	(38)	-
(Қосымша резервтерді қалыптастыру)/резервтерді қалпына келтіру	(208)	194	(1,294)	(1,308)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	(5)	(9)	(56)	(70)
Жыл аяғына	(365)	(838)	(2,721)	(3,924)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Күрделі шығындар бойынша алдағы кезеңдердің міндеттемелері

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың аяқталмаған құрылысқа қатысты күрделі шығындары бойынша шартты міндеттемелері 5,998 миллион теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда – 12,210 миллион теңге, 2019 жылғы 31 желтоқсанда – 38 миллион теңге).

Операциялық жалдау шарттары бойынша алдағы кезеңдердің міндеттемелері

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың кейінге шегерілмейтін операциялық жалдау шарттары бойынша елеулі міндеттемелері болған жоқ.

25. Таза пайыздық кіріс

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық кіріске мыналар кіреді:			
Клиенттерге берілген қарыздар	634,858	508,537	449,120
- Корпоративтік бизнес	282,512	228,044	206,137
- Белшек бизнес	263,709	206,938	182,640
- ШОБ	88,637	73,555	60,343
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	99,429	98,949	94,951
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	94,649	80,871	109,171
Ақшалай қаражат және оның баламасы және кредит мекемелеріндегі қаражат	18,228	20,464	37,890
Басқа қаржы активтері	11,079	8,867	10,218
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып есептелген пайыздық кірістер	858,243	717,688	701,350
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	21,622	15,546	8,954
Өзге пайыздық кірістер	21,622	15,546	8,954
Пайыздық кірістердің жиыны	879,865	733,234	710,304
Пайыздық шығыстарға мыналар кіреді:			
Клиенттердің қаражаты	(303,169)	(232,823)	(216,588)
- Жеке тұлғалар	(165,142)	(135,175)	(131,958)
- Заңды тұлғалар	(138,027)	(97,648)	(84,630)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(45,853)	(80,578)	(82,800)
Кредит мекемелерінің қаражаты	(8,829)	(9,572)	(4,760)
Өзге пайыздық шығыстар және ұқсас шығыстар	(8,264)	(10,269)	(7,784)
Басқа қаржы міндеттемелері	(677)	(499)	(394)
Пайыздық шығыстардың жиыны	(366,792)	(333,741)	(312,326)
Кредиттік шығындар бойынша шығысқа дейін таза пайыздық кіріс	513,073	399,493	397,978

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Өзге пайыздық және ұқсас шығыстарға ұзақ мерзімді қаржылық дебиторлық берешекті, бастапқы танудан болатын, шығын кіреді.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ТПМ әдісі бойынша есептелген жалпы пайыздық кіріс амортизациялық құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері үшін 763,593 миллион теңге (2020 ж. 31 желтоқсан: 636,817 миллион теңге, 2019 ж. 31 желтоқсан: 592,179 миллион теңге).

26. Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер мынадай табыс көздерінен алынған:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пластик карталар бойынша қызмет көрсету	82,531	69,228	63,147
Банктік аударымдар – есеп айырысу шоттары	25,746	18,625	15,878
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	11,477	10,131	9,718
Кассалық операциялар	10,484	10,376	11,335
Клиенттерге зейнетақы төлеу	7,381	8,599	8,131
Банктік аударымдар – жалақы	4,494	6,045	6,925
Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету	3,938	3,129	3,310
Басқасы	7,826	5,266	4,812
Ниеттестік бағдарламасы	(15,488)	(7,278)	(2,613)
Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістердің жиыны	138,389	124,121	120,643

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстарға мыналар кіреді:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Төлем карталары	(60,700)	(48,746)	(37,231)
Депозиттерді сақтандыру	(5,965)	(8,635)	(12,121)
Банктік аударымдар	(2,254)	(1,634)	(1,327)
Кассалық операциялар	(861)	(1,130)	(1,106)
Коллекторларға төленген комиссиялар	(186)	(326)	(314)
Басқасы	(1,823)	(2,713)	(2,547)
Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстардың жиыны	(71,789)	(63,184)	(54,646)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

27. Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда/(шығын)

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдаға/(шығынға) мыналар кіреді:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда/(пайда):			
Туынды құралдармен операциялар бойынша жүзеге асырылған таза пайда/(шығын)	8,289	(2,106)	2,736
Туынды құралдар бойынша жүзеге асырылмаған таза пайда/(шығын)	5,018	4,517	(20,055)
Сауда операциялары бойынша таза пайда/(шығын)	1,764	790	(1,415)
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайданың/(шығындың) жиыны	15,071	3,201	(18,734)

28. Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сауда операциялары, нетто	38,175	51,273	37,212
Бағамдағы айырма, нетто	(7,639)	(10,333)	8,167
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайданың жиыны	30,536	40,940	45,379

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

29. Сақтандыру қызметінен алынған кірістер мен шығыстар

Сақтандыру қызметінен алынған кірістер мен шығыстар мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Сақтандыру сыйлықақылары, брутто	227,027	147,214	132,329
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(79,371)	(61,976)	(37,173)
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақысы резервіндегі өзгеріс, нетто	(7,618)	610	(2,173)
Сақтандыру қызметінен алынған кіріс жиыны	140,038	85,848	92,983
Сақтандыру резервтері бойынша шығыстар	(32,933)	(11,677)	(24,201)
Сақтандыру төлемдері	(31,113)	(25,147)	(22,193)
Агенттерге комиссиялық сыйақы	(26,971)	(26,542)	(42,531)
Қайта сақтандыруды шегеріп тастағанда, сақтандыру төлемдерінің жиыны	(91,017)	(63,366)	(88,925)
Сақтандыру қызметінен түсетін таза кіріс	49,021	22,482	4,058

30. Операциялық шығыстар

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы және сыйлықақылар	105,410	85,286	79,231
Тозу және амортизация	14,909	13,027	11,596
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	9,607	8,281	7,786
Ақпараттық қызметтер	6,909	5,593	4,515
Байланыс	5,546	5,455	4,243
Күзет	5,403	4,885	4,459
Коммуналдық қызметтер	4,312	3,868	4,248
Жарнама шығыстары	4,261	1,808	1,544
Жөндеу және қызмет көрсету	3,639	4,263	3,875
Жалдау	2,996	2,762	3,476
Қайырымдылық	2,944	2,719	2,004
Кәсіби қызметтер	1,843	1,091	1,495
Кеңселік және офистік заттар	1,744	1,756	1,555
Көлік	731	665	766
Іссапарлық шығыстар	696	491	1,324
Басқасы	5,658	3,864	3,208
Операциялық шығыстардың жиыны	176,608	145,814	135,325

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

31. Банктік емес қызметтен кірістер

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатудан алынған таза пайда	16,048	18,828	22,845
Сатуға арналған ұзақмерзімді активтерді сатудан алынған таза пайда	2,754	3,980	1,851
Банктік емес қызметтен алынған өзге кіріс	2,338	3,688	3,703
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан алынған таза пайда	1,544	749	2,902
Банктік емес қызметтен кірістер	22,684	27,245	31,301

32. Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда бас компанияның акционерлеріне тиесілі бір жылдағы таза пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа өлшемделген санына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, жай акциялар бойынша дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акциялар бойынша дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Ендеше, кезең ішіндегі таза пайда жай және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісімшарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

Төменде бір акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда			
Бас компанияның акционерлеріне қатысты кезең ішіндегі таза пайда	462,377	352,653	334,511
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	462,377	352,653	334,511
Акцияға шаққандағы базалық пайданың есебі үшін акциялардың орташа саны	11,684,338,205	11,693,073,338	11,678,815,976
Акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда (теңгемен)	39.57	30.16	28.64

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

ҚҚБ талаптарына сәйкес сауда-саттық тізіміне енгізілген компаниялар үшін бір жай акцияның баланстық құны 2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген:

Акциялар түрі	2021 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	10,896,004,850	1,560,057	143.18
		1,560,057	
Акциялар түрі	2020 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,684,340,715	1,481,060	126.76
		1,481,060	
Акциялар түрі	2019 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,656,585,190	1,297,502	111.31
		1,297,502	

Жай акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық емес активтердің қалдық құнының сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Топ басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

33. Қаржы тәуекелдерін басқару

Топтың қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Топ қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- Кредит тәуекелі;
- Өтімділік тәуекелі; және
- Нарықтық тәуекел

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Топ тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Топты қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Топ мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Тәуекел-тәбетті басқару

Тәуекел-тәбет – тәуекелдердің жиынтықты деңгейі және түрлері, оларды Банк стратегиялық міндеттер мен бизнес-жоспарға қол жеткізу кезінде қабылдауға дайын.

Банктің тәуекел-тәбетін басқарудың тиімді жүйесін құру мақсатында «Қазақстан Халық Банкі» АҚ тәуекел-тәбетінің стратегиясы әзірленді және бекітілді.

Тәуекел-тәбет стратегиясы қабылданатын елеулі тәуекелдердің көлемінің анық шекарасын анықтайды, онда «Халық» тобы дамуының жалпы стратегиясын жүзеге асыру аясында Банк қызметі іске асырылады, сондай-ақ тәуекелдердің жүзеге асырылуын болдырмау не олардың Банктің қаржылық жағдайына теріс әсер етуін барынша азайту мақсатымен Банк қызметінің тәуекел-бейінін анықтайды.

Тәуекелдердің әрбір елеулі деңгейі бойынша тәуекел-тәбет стратегиясын әзірлеу және ендіру шеңберінде Директорлар кеңесі Банктің қабылданған бизнес үлгілерін, қызметінің ауқымын, операциялар түрлері мен олардың күрделілігін есепке алып, тәуекел-тәбеттің (кредит тәуекелі, нарықтық тәуекел, өтімділік тәуекелі, операциялық тәуекел бойынша) деңгейлерін бекітті.

Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі

Екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Топ Директорлар кеңесі бекіткен, капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін әзірледі және ендірді. Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі («КЖБІП») – активтер көлемі, қызметтің сипаты мен күрделілік деңгейі, ұйымдық құрылым, стратегиялық жоспарлар, тәуекел-бейін, нормативтік құқықтық база ескерілген, елеулі тәуекелдерді басқару процестерінің жинағы, осындай тәуекелдерді тұрақты қаржылық жағдайды және төлем қабілеттілікті ұстап тұру үшін Топтың капитал жеткіліктілігінің мақсатты деңгейін анықтау мақсатымен бағалау және біріктіру.

КЖБІП әзірлеу мақсаты – Топ қызметіне тән тәуекелдерді, соның ішінде: кредит тәуекелін, нарықтық тәуекелді, өтімділікті жоғалту тәуекелін, операциялық тәуекелді жабу үшін жеткілікті капиталдың қажетті деңгейін анықтау мақсатында олардың елеулі түрлерін анықтау, бағалау, біріктіру және бақылау. Топ меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалауды тәуекел-тәбеттің ағымдағы деңгейін және даму стратегиясын есепке алумен, бекітілген бюджеттің негізінде жүзеге асырады. Меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалау Топқа тән тәуекелдердің стресс-тестілеу нәтижелері ескеріліп іске асырылады. Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі оның нәтижелерін, тәсілдерін стресс-тестілеуге қолдануды, тәуекелдерді анықтауды және ақпарат жинау процесін, тәуекелдерді бағалау модельдерін валидтеуді қоса алғанда, сандық, сондай-ақ сапалық көрсеткіштерге үздіксіз шолу жасайды.

Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – қарызшының/контрагенттің Топ алдындағы өз қаржы міндеттемелерін орындамауы, дер кезінде орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Топтың шығынға ұшырау тәуекелі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Кредит тәуекелдерін басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредит тәуекелін сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Кредит тәуекелін басқару жүйесі шеңберінде Топ провизиялардың жеткілікті деңгейін ұстап тұруды, шешімдер қабылдау үшін ақпараттың толықтығы мен шынайылығын қамтамасыз ету бойынша қажетті шараларды қолданумен, ішкі саясатты және бизнес бөлімшелерге тәуелді емес кредит тәуекелдерін бағалау рәсімдері бар рәсімдерді сақтаумен кредит тәуекелін бағалау процесіне бақылауды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредит тәуекелін азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредит тәуекелдері, кредит тәуекелі бойынша тәуекел-тәбеттің деңгейінің мониторингі, есептеме құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процесіне тікелей қатысады.

Топ өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір қарызшыға /контрагентке немесе қарызшылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел мөлшерін анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Активтер мен Пассивтерді басқару (АПКОМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Топ кредит беру түрлері: корпоративтік бизнес, шағын және орта бизнес, Банктің кредиттік портфеліне бөлшек бизнес түрлері бойынша несиелік портфельдің шоғырлануына, Банктің 10 ірі қарызшылары бойынша портфельдің шоғырлануына, валюталық қарыздар бойынша портфельдің шоғырлануына, кредит беру сегменттері бойынша кредиттік портфельде шағын және бөлшек бизнесте рейтингтің рұқсат етілген деңгейі, PD деңгейі және NPL деңгейі бойынша кредит портфелінің шоғырлануына тәуекел-тәбеттің деңгейін белгілейді. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКОМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредит тәуекелі контрагенттің келісімшарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын шығын ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржы құралдарымен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Топ пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы көлеміне тең мөлшерде шығындалады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын көлемі жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер көлемінен аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Топ қаржы құралдарының балансында көрсетілген несие беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Топ кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредит комитеттерінің құрылымы мен өкілеттігі

Топтың Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредит комитеттері, АПКОМ, Басқарма, Тәуекелдер жөніндегі комитет және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция («КД»)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің алқалық органы.

Филиалдардың және филиалдар желісінің кредит комитеттері («ФКК», «ФЖКК»)

Банктің ФКК, ФЖКК - олардың негізгі мақсаты филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беру бөлігіндегі Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру болып табылады.

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржы құралын беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

Бас Банктің бөлшек кредит комитеті («ББ БКК») және Шешімдер қабылдау орталығы («ШҚО»)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ББ БКК және ШҚО.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, жеке тұлғаларға кредит беру кезінде шешімдер қабылдау үшін автоматтандырылған тәсіл бар. Шешім қабылдауды автоматтандыру тәуекелге бағытталған тәсілге, соның ішінде Risk Based Pricing (тәуекелге негізделген баға белгілеу) және клиенттердің кредитті төлеу қабілетін бағалау кезінде қосымша параметрлерді қолдануға негізделген. Өтінімдерді қарастыру нәтижелері бойынша кредиттік ұсыныстар сұратылған талаптар бойынша, сол сияқты жеке тұлғалардың өтініш берушілерінің барлық сегменттері үшін (жалақы жобасына қатысатындар/қатыспайтындар, зейнеткерлер және т.с.с.) альтернативті шешімдер ұсыну жолымен жасалады. Мұндай тәсіл қарызшының тәуекел бейінін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Шағын Бизнес бойынша Шешімдер Қабылдау Орталығы («ШБ бойынша ШҚО»)

Шағын бизнес саласында 150 миллион теңгеден аспайтын мөлшердегі кредит өтінімдерін қарау – негізгі міндеті болып табылады.

ШБ бойынша ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ФЖКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды.

Бас банктің, филиалдардың проблемалық кредиттері жөніндегі комитеті

Банктің алқалы органдары, олардың басты мақсаты – Банктің және оның филиалдарының проблемалық кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз ету бойынша қызметін ұйымдастыруға және бақылауға қатысты Банктің ішкі кредит саясатын жүзеге асыру болып табылады.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалы органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді еншілес кәсіпорнының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорнының уәкілетті/алқалы органы жүзеге асырады. Нормативтен тыс және лимиттен тыс кредиттік өтінімдерді еншілес кәсіпорнының Директорлар кеңесі Банктің ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіпте Бас Банктің тиісті Кредит комитетінде алдын ала қарау кезінде бекітеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу, сонымен қатар активтер мен пассивтерді басқару жөнінде орта мерзімді саясатты белгілеу мақсатын көздейтін Банктің алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, нарықтық тәуекелдерді басқару, Банктің атқарушы органдарының қаржылық тәуекелдерді басқару жөніндегі қызметіне тиімді бақылауды қамтамасыз ету және Банк тәуекелдерін барынша азайтудың басым бағыттарын айқындау.

АПКОМ, сондай-ақ контрагент банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, Филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетінің өкілеттіктері тыс немесе филиал желісі кредит комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетінің белгілі бір шегінен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Тәуекелдер жөніндегі комитет

Комитет Директорлар кеңесі жанындағы алқалық орган болып табылады және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін және Банкте ішкі бақылауды қалыптастыру, оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету бойынша функцияларды жүзеге асыруда көмек көрсетеді және Директорлар кеңесін Банк қабылдайтын тәуекелдердің деңгейі туралы хабардар етіп отырады.

Директорлар кеңесі

Банктің меншікті капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен ерекше қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Топтың кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай елеулі өзгеріске ұшырап отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржы кепілдіктері мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде несие талап етілген жағдайда Топ төлеуге тиіс болатын ең жоғары көлемде тең болады (27-ескерту). Кепілді қамтамасыз ету осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

	2021 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,192,906	208,728
Міндетті резервтер	194,931	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	262,066	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	602,125	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,862,516	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,288,178	-
Клиенттерге берілген қарыздар	5,872,228	5,158,676
Өзге қаржы активтері	71,233	-
Шартты қаржы міндеттемелері (провизиялар шегерілгенде)	736,494	35,469
	2020 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,542,784	194,467
Міндетті резервтер	170,128	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	224,532	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	709,310	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,250,182	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,229,539	-
Клиенттерге берілген қарыздар	4,446,275	3,789,113
Өзге қаржы активтері	95,648	-
Шартты қаржы міндеттемелері (провизиялар шегерілгенде)	497,338	16,922

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2019 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,483,784	58,331
Міндетті резервтер	141,006	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	155,531	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	53,161	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,628,406	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,212,981	-
Клиенттерге берілген қарыздар	3,752,445	3,277,632
Өзге қаржы активтері	102,424	-
Шартты қаржы міндеттемелері	525,566	33,453

* Бұл сома қысқа мерзімді қарыздар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаражаты мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері арасында айырмашылық жоқ.

Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы

4-ескертуде айтылғандай, Топ құнсыздануға қатысты талап етілетін барлық қаржы активін бастапқы таныған сәттен бастап кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаю жағдайына мониторинг жүргізеді. Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы анықталған жағдайда Топ кезекті 12 айда ғана емес, кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындардың шамасы негізінде бағалау резервінің шамасын есептейді.

Топ кредит тәуекелінің бағалауын тәуекелдер үшін дефолт ықтималдылығының уақыттық құрылымын анықтаудағы негізгі үлес ретінде пайдаланады. Топ құзыреті немесе аймағы бойынша, сондай-ақ өнім мен қарызшы түрі бойынша, кредит тәуекелін жіктеу бойынша талданған кредит тәуекелі бойынша тиімділік және дефолт туралы ақпарат жинайды. Пайдаланылатын ақпарат бағаланатын портфельге байланысты ішкі және сыртқы болып табылады. Топ активтер портфеліне кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғайғандығын анықтау үшін әртүрлі критерийлерді пайдаланады. Критерийлер ретінде дефолт ықтималдылығының сандық өзгерістері де сапалық өзгерістері де пайдаланылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қазынашылық операциялары (банкаралық операциялар, бағалы қағаздар, кері РЕПО келісімдері) үшін кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы әрбір қаржы активі үшін жеке бастапқы танылған сәтінен сандық көрсеткіштер (бастапқы танылған сәтінен 3 немесе одан көп тармаққа рейтингінің төмендеуі, бастапқы танылған сәтінен 1 немесе одан көп күнге мерзімін кешіктіру) және сапалық көрсеткіштер (эмитентке/контрагентке қатысты жағымсыз ақпарат, оның ішінде қаржы жағдайының нашарлауы, акционерлерінің ауысуы, беделін жоғалту тәуекелінің іске асуы, пруденциялық нормативтерді жүйелі түрде бұзу) негізінде анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша – кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы бастапқы танылған сәтінен 30 күннен асатын мерзімі өткен берешегі бар қарыздар үшін және сегменттелген біртекті портфельдер үшін белгілі бір шекті мәндерді пайдалана отырып бастапқы танылған сәтінен бастап кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде дефолт ықтималдығының ұлғаюы негізінде, жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша – ішкі кредит рейтингі төмендеген кезде және ішкі рейтингтік үлгіге сәйкес 10 пайыздық тармаққа қалған әрекет ету мерзімінің бойына дефолт ықтималдығы ұлғайған кезде (3-кезеңге жіктеу үшін қаржы жағдайы нашарлаған кезде қайта құрылымдаудың болуы) қосымша анықталады, қарызшының сандық және сапалық көрсеткіштерінің өзгеруі, кепілді қамтамасыз етудің айтарлықтай нашарлауы және бастапқы танылған сәттен айтарлықтай қаржы қиындықтарының басқа да объективті растаулары негізінде Банк мамандарының сараптамалық қорытындылары анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар үшін 3-кезең берешектің мерзімі 60-90 күннен аса өткен кезде, жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша – 60 күннен аса мерзімі өткен, қаржы жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдалған, ішкі кредит рейтингі және Банк мамандарының сараптамалық пікірі нашарлаған кезде анықталады.

Топ төмен кредит тәуекелі бар кейбір қаржы құралдарының есеп беру күніндегі кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған деп санайды. Топ тек тәуелсіз және қаржы мекемелері үшін ғана шығарылған қаржы құралдарына қатысты аталған саясатты қолданады. Топ қаржы құралының сыртқы кредиттік рейтинг халықаралық рейтингтік агенттіктер «инвестициялық деңгей» анықтамасына балама жасаған төмен кредит тәуекелі бар деп есептейді.

Топ кредиттің айтарлықтай ұлғайғанын анықтау үшін пайдаланылатын критерийлер тиімді болып табылатынына көз жеткізу үшін мониторинг жүргізу рәсімдерін ендірді, бұл дегеніміз кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы тәуекел бойынша дефолтқа дейін және активтің 30 күнге мерзімі кешіктірілген деп саналғанда сәйкестендіріледі.

Болжамды ақпарат беру

Топ артық шығындарсыз және күш кетірмей қолжетімді болып табылатын болжамдық ақпаратты кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюын бағалаған, сонымен қатар ККШ бағалаған кезде пайдаланады.

Болжамдық элементтерді беру Топтың болжауын көрсетеді және әрбір сценарий үшін ықтималдылықты бағалауды қоса алғанда екі сценарий («базалық нұсқа» және «қолайсыз» сценарийлері) жасауды шамалайды. Күтілетін кредиттік зияндарға макроэкономикалық факторлар туралы жорамалдардың желілік емес ықпалын үлгілеу бірнеше сценарийді пайдалану мақсаты болып табылады. «Базалық» сценарийдің ықтималдығы 75%, ал «қолайсыз» сценарийдікі – 25%.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Болжамдарды әзірлеуді «Halyk Finance» АҚ тиісті экономикалық ауыспалының болашақ болжамының «базалық нұсқасын» және «қолайсыз нұсқасын» жасау үшін ішкі және сыртқы ақпаратты, сонымен қатар болжамның басқа ықтимал сценарийлерінің ауқымын пайдалана отырып, жүзеге асырады. Пайдаланылатын сыртқы ақпарат, сондай-ақ мемлекеттік органдар және ақша-кредиттік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды қамтиды.

Топ белгілі бір болжамдау сценарийлеріне ықтималдылықты қолданады. Базалық сценарий аса ықтимал нәтиже болып табылады және Топ бюджетті жоспарлау және жасау үшін пайдаланатын ақпараттан тұрады. Топ қаржы құралдарының портфеліне әсер ететін негізгі көрсеткіштерді анықтады және құжаттады, және тарихи деректердің статистикалық талдауын пайдалана отырып, макроэкономикалық ауыспалылар, кредит тәуекелдері мен кредиттік зияндар арасындағы өзара байланысты бағалады.

Көрсетілген стресс-факторларды қолданған кезде 2021 жылдың соңында жүргізілген стресс-тестілеу нәтижелері Топтың жеке қаржылық көрсеткіштерінің біршама төмендегенін көрсетеді (күтілетін кредиттік шығындарға резервтің ұлғаюы, таза пайданың азаюы және клиенттердің қаражатының кетуі).

Сол уақытта, Топтың меншікті капиталы мен өтімді активтерінің жеткілікті мөлшері бар екенін ескере отырып, Топтың қаржы жағдайының айтарлықтай нашарлауы және нормативтік талаптар мен нормалардың бұзылуы болжамдалмайды.

Тұтас алғанда, әрбір сценарий үшін болжамдалған макрофакторлардың нашарлауы және «қолайсыз» сценарийдің туындау ықтималдылығының ұлғаюы 1-кезеңнен 2-кезеңге өтетін қарыздар санының ұлғаюына да, ККШ бойынша шамаланған резервтердің ұлғаюына да алып келеді. Керісінше, болжамдалған макрофакторлардың жақсаруы немесе «базалық нұсқа» сценарийінің туындау ықтималдылығының ұлғаюы жағымды әсер етеді. Ауыспалылар арасындағы өзара байланыстың себебінен нақты бір сценарий үшін түрлі макрофакторлардағы өзгерістердің ықпалын, сонымен қатар нақты бір сценарийге тән пессимизм деңгейі мен оның туындау ықтималдылығы арасындағы өзара байланысты анықтау мүмкін емес.

Төменде келтірілген кестеде Топ өз қызметін жүргізетін ел және сәйкесінше ККШ-ға маңызды ықпал ететін ел болып табылатын Қазақстан үшін 2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсан жағдайы бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге енгізілген негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер берілген.

Пайдаланылатын макрофакторлардың тізімі	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Анықтау	Ауқымы	Анықтау	Ауқымы	Анықтау	Ауқымы
ЖІӨ өсімі	% өзгеріс	2.5% мен 3.7% арасында	% өзгеріс	2.40% пен 3.0% арасында	% өзгеріс	2.4% мен 3.6% арасында
Инфляция	Инфляция	7.5% пен 9.0% арасында	Инфляция	6.5% пен 8.0% арасында	Инфляция	5.8% пен 10.4% арасында
Мұнай бағасы	%	50 АҚШ доллары мен 68 АҚШ доллары баррельдің бағасы арасында	%	35 АҚШ доллары мен 45 АҚШ доллары баррельдің бағасы арасында	%	45 АҚШ доллары мен 55 АҚШ доллары баррельдің бағасы арасында

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қаржы активтері халықаралық рейтинг агенттігінің ағымдағы кредит рейтингіне немесе Топтың ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктеледі. Ең жоғарғы мүмкін болатын рейтинг - AAA. Инвестициялық класқа жатқызылған қаржы активтеріне AAA-дан BBB-ге дейінгі рейтинг берілуі мүмкін. BBB-ден төмен рейтинг берілген қаржы активтері алып-сатарлық деңгей ретінде жіктеледі.

Топтың қаржы активтерінің кредит рейтингі (төменде егжей-тегжейлі көрсетілген клиенттерге берілген қарыздарды қоспағанда) күтілетін кредиттік шығындар резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2021 ж. 31 желтоқсан
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	220,128	13,360	9,539	911,214	24,133	14,574	1,192,948
Міндетті резервтер	-	-	-	194,931	-	-	194,931
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	190	188	7,297	172,764	89,238	13,656	283,333
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	17,428	73,943	467,644	24,121	19,187	602,323
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	20,052	75,029	134,835	1,583,770	54,281	6,387	1,874,354
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	43,187	1,058,187	6,275	181,074	1,288,723
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	90,829	90,829
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	749,687	749,687

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2020 ж. 31 желтоқсан Жиыны
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	85,871	21,315	16,871	1,362,247	43,927	12,599	1,542,830
Міндетті резервтер	-	-	-	170,128	-	-	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	8,241	148	6,889	175,273	15,678	36,096	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	6,949	5,130	207,854	464,553	6,408	18,677	709,571
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	55,370	10,553	110,284	922,213	139,968	19,481	1,257,868
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,050,974	4,805	174,334	1,230,113
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	126,284	126,284
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	506,625	506,625
	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2019 ж. 31 желтоқсан Жиыны
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	333,315	150,360	192,281	746,969	52,473	8,406	1,483,804
Міндетті резервтер	-	-	-	133,033	7,973	-	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	8,360	332	1,167	19,616	114,002	41,554	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	2,557	6,700	5,151	9,009	16,741	13,170	53,328
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	342,889	15,289	47,820	1,073,913	111,244	39,766	1,630,921
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,046,755	13,752	153,036	1,213,543
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	126,300	126,300
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	529,490	529,490

* Бұл сома қысқа мерзімді қарыздар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Топтың кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Топ бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері			2021 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Активтердің жалпы баланстық құны		Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		
Кредит мекемелеріндегі қаражат	602,208	(198)	-	-	115	-	602,125	
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,874,354	(2,677)	-	-	-	-	1,871,677	
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,282,741	(539)	3,543	(3)	2,439	(3)	1,288,178	
Клиенттерге берілген қарыздар	3,554,951	(59,805)	369,968	(175,000)	2,325,341	(143,227)	5,872,228	
Өзге қаржы активтері	-	-	51,475	(18,539)	39,354	(1,057)	71,233	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері			2020 жылғы 31 желтоқсан Жиыны	
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Активтердің жалпы баланстық құны		Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы			
Кредит мекемелеріндегі қаражат	709,460	(261)	-	-	111	-		709,310	
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,257,868	(1,710)	-	-	-	-		1,256,158	
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,215,276	(545)	7,781	(6)	7,056	(23)		1,229,539	
Клиенттерге берілген қарыздар	2,797,451	(46,904)	391,770	(198,577)	1,635,095	(132,560)		4,446,275	
Өзге қаржы активтері	-	-	103,069	(26,541)	23,215	(4,095)		95,648	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	2019 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы			
Кредит мекемелеріндегі қаражат	44,005	(166)	9,323	(1)	-	-	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ ұнмен бағаланатын қаржы активтері	1,631,244	(990)	1,335	(668)	-	-	1,630,921
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,205,377	(554)	6,258	(6)	1,908	(2)	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар	2,386,392	(52,096)	451,307	(235,340)	1,323,464	(121,282)	3,752,445
Өзге қаржы активтері	-	-	107,975	(20,566)	18,325	(3,310)	102,424

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданбаған мерзімі өткен қарыздардың баланстық құны 32,761 миллион теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда – 36,466 миллион теңге; 2019 жылғы 31 желтоқсанда – 23,463 миллион теңге). Бұл қарыздар бойынша өткізілген мерзім 90 күннен аспайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Топтың өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Топ болған және Директорлар кеңесі бекіткен, өтімділіктің жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін (бұдан әрі – «ӨЖБІП») әзірледі және ендірі. ӨЖБІП қызмет, валюта түрлеріне қарай әртүрлі уақыттық интервалда өтімділіктің тиісті деңгейін ұстап тұру және өтімділік тәуекелін басқарудың тиісті жүйесін ендіру мақсатында өтімділік тәуекелін басқару процестерінің жинағын білдіреді. ӨЖБІП ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайды, тәуекелдердің бейінін және Қазақстан Республикасы заңнамасының екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру бөлігіндегі талаптарын есепке алумен Тәуекел-тәбет стратегиясына, сондай-ақ өтімділік жеткіліктілігін бағалау процесінің негізгі тәсілдері мен принциптерін анықтауда Банктің ішкі мұқтаждықтарына сәйкес әзірленді. Тәуекел-тәбетті анықтау мақсатында Директорлар кеңесі өтімділік тәуекелі бойынша тәуекел-тәбеттің деңгейлерін бекітеді, сондай-ақ өтімділіктің ағымдағы, қысқа мерзімді, орташа мерзімді және ұзақ мерзімді тәуекелдерін шектейтін ӨЖБІП аясында өтімділік жеткіліктілігінің сандық ішкі көрсеткіші пайдаланылады. Әлсіз жақтарын анықтау мақсатында ӨЖБІП жылына кемінде бір рет үздіксіз шолуға жатады және бұл шолу Директорлар кеңесінің бекітуіне шығарылады.

Тәуекелдерді басқару жүйесі шеңберінде өтімділік тәуекелі мынадай құралдар арқылы өлшенеді және бақыланады:

- өтімділіктің реттеушілік (пруденциялық) нормативтерін сақтау мониторингі;
- өтімділік тәуекелі бойынша ішкі лимиттер мен триггерлерді белгілеу және тұрақты мониторингтеу: тәуекел-тәбет деңгейі, ӨЖБІП көрсеткіші, GAP-алшақтықтарға лимит, міндеттемелердің шоғырлану лимиттері, өтімділік тәуекелі туралы ерте ескерту индикаторлары;
- шартты өтеу мерзімдерін талдау (GAP-талдау) және ақша ағындарын болжау, оның ішінде: жоспарланған мәмілелер, клиенттердің тартылған қаражатын болжамды ұзарту (қорландырудың тұрақты бөлігін есептеуді ескере отырып);
- қорландыру көздерінің шоғырлануын талдау (ірі депозиторлар бойынша, валюта бойынша, қорландыру мерзімділігі бойынша, қорландыру көзі бойынша);
- өтімділік тәуекеліне мониторинг пен бақылауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін өтімділік тәуекелі туралы ерте ескерту индикаторлары;
- өтімділікті тарту үшін кепілдік қамтамасыз ету ретінде пайдаланылуы мүмкін активтер көлемін талдау;
- төтенше жағдайлардағы өтімділік тапшылығын жою процесін сипаттай отырып, төтенше жағдайларды қаржыландыру жоспарын әзірлеу және үнемі тестілеу;
- түрлі макроэкономикалық және өзге факторлар мен параметрлердің өзгеруінің өтімділікке әсерін стресс-тестілеу.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топтың қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық ақшалай қаражаттың қозғалысына күн сайын мониторинг және болжау жасайды. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеуді кері позицияны түрлі әдістермен басқару бойынша шешімдер қабылдау арқылы АПКОМ жүзеге асырады.

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында топ болашақта өтімді активтердің әлеуетті тапшылығын анықтау үшін ақша қаражатының түсуі мен әкетілуін бағалауды жүргізеді. Топ баланстан тыс талаптар мен міндеттемелерді қоса алғанда, активтер мен міндеттемелер бойынша болжанатын ақша ағындарын өлшейді және болжайды, оның шеңберінде қаржылық активтер, қаржылық міндеттемелер бойынша ақша ағындары арасындағы алшақтықтардың құрылымы талданады (GAP-талдау). GAP талдау кезінде ақша ағындары келесі принциптерді ескере отырып, уақытша себеттер бойынша топтастырылады:

- активтер мен міндеттемелер экономикалық біртекті және маңызды баптарға бөлінеді;
- Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді кредиттердің бір бөлігі «3 айдан 1 жылға дейін» себетіне жіктеледі, өйткені олар Топ тиісті хабарламаны жібергеннен кейін он ай ішінде Топ оларды біржақты тәртіппен қайтарып алуға құқылы;
- клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздардың бір бөлігі «3 айдан 1 жылға дейін» себетіне жіктеледі, өйткені олар бойынша топ шығарған тиісті хабарламадан кейін топ он ай ішінде біржақты тәртіппен кері қайтарып алуға құқылы;
- клиенттерге қарыздар, Кредиттік мекемелердегі қаражат, Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар, өзге де қаржы активтері, клиенттердің қаражаты, кредиттік мекемелердің қаражаты, Шығарылған борыштық бағалы қағаздар, өзге де қаржы міндеттемелері өтімділіктің күтілетін келісімшарттық өтеу мерзімдері негізінде позицияны талдауға енгізілген;
- Жоғарыда аталғандардан басқа активтер мен міндеттемелер әдетте төлем кестесіне және есеп беру күнінен ең ерте шарттық төлем күніне немесе қолжетімді өтеу күніне дейінгі қалған кезеңге сәйкес жіктеледі.

Тиімді бақылау мақсатында Топ өтімділікті басқаруды мыналарға бөледі:

- ағымдағы (күнішілік)/қысқа мерзімді өтімділікті басқару – өтеу мерзімі 3 айдан аз активтер мен міндеттемелерді басқару;
- орта мерзімді/ұзақ мерзімді өтімділікті басқару – өтеу мерзімі 3 айдан 1 жылға дейін және 1 жылдан астам активтер мен міндеттемелерді басқару.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Өтімділік тәуекелін басқаруды жалпы АПКОМ жүзеге асырады, оның негізгі міндеттері активтер мен пассивтерді басқару саясатын және өтімділікті басқару саясатын іске асыруды бақылау, өтімді қаражатқа қажеттілікті айқындау болып табылады. Қазынашылық өтімділік тәуекелі бойынша тәуекел-тәбеттің белгіленген деңгейі және белгіленген лимиттер шеңберінде ақша ағындарын және Банктің қысқа мерзімді өтімділігін тікелей басқаруды жүзеге асырады. Қазынашылық өтімділікті жедел басқару жөніндегі шараларды әзірлейді және іске асырады. Тәуекел-менеджмент бөлімшесі өтімділік тәуекелін басқару процесін іске асыруға, ілеспелі талдаумен өтімділік тәуекелінің ағымдағы жай-күйі туралы мерзімді басқарушылық есептілік шеңберінде өтімділік тәуекелін анықтау, өлшеу, мониторингілеу, бақылау және талдау үшін жауап береді және қажет болған жағдайда тәуекелдерді азайту бойынша өз ұсынымдарын ұсынады. Сондай-ақ тәуекел-менеджмент бөлімшесі түрлі макроэкономикалық және өзге де факторлар мен параметрлердің өзгеруінің өтімділікке әсерін, оның ішінде клиенттер қаражатының кету сценарийін ескере отырып стресс-тестілеу жүргізеді.

Өтімділік тәуекелін басқару (өтімділік тәуекелін анықтау, өлшеу, мониторингтеу, бақылау және талдау) өтімділік тәуекелін басқару саясатына, сондай-ақ реттеушілік талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

Төмендегі кестелерде жоғарыда көрсетілген қағидаттар негізінде топтастырылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді талдау көрсетілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2021 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,425,776	12,745	-	-	-	1,438,521
Міндетті резервтер	124,301	15,340	47,272	7,671	347	194,931
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	278,518	8	-	194	4,613	283,333
Кредит мекемелеріндегі қаражат	77,851	74,735	448,040	1,497	2	602,125
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	52,836	48,811	219,577	1,254,770	295,683	1,871,677
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	11,992	1,559	329,197	694,656	250,774	1,288,178
Клиенттерге берілген қарыздар*	180,410	401,881	3,333,341	1,790,844	165,752	5,872,228
Өзге қаржы активтері	15,146	6,281	4,044	42,006	3,756	71,233
	2,166,830	561,360	4,381,471	3,791,638	720,927	11,622,226
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	4,040,155	946,963	2,363,147	721,714	401,428	8,473,407
Кредит мекемелерінің қаражаты	889,465	49,375	903	18,350	113,549	1,071,642
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	1,566	-	107	142	461	2,276
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	101,473	3,785	82,265	300,797	11,492	499,812
Өзге қаржы міндеттемелері	90,772	688	16,752	1,184	-	109,396
	5,123,431	1,000,811	2,463,174	1,042,187	526,930	10,156,533
Нетто позиция	(2,956,601)	(439,451)	1,918,297	2,749,451	193,997	1,465,693
Жинақталған айырма	(2,956,601)	(3,396,052)	(1,473,781)	1,271,696	1,465,693	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,745,718	11,759	-	-	-	1,757,477
Міндетті резервтер	97,353	20,780	41,490	10,120	385	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	238,742	-	3,548	5	31	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	152,028	7,514	549,029	737	2	709,310
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	75,531	2,686	95,143	908,867	173,931	1,256,158
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	16,303	2,292	35,118	675,152	500,674	1,229,539
Клиенттерге берілген қарыздар*	233,521	399,590	2,437,184	1,200,408	175,572	4,446,275
Өзге қаржы активтері	31,524	8,724	12,608	30,550	12,242	95,648
	2,590,720	453,345	3,174,120	2,825,839	862,837	9,906,861
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,616,311	859,205	1,785,064	775,042	420,355	7,455,977
Кредит мекемелерінің қаражаты	162,608	191	2,586	17,675	117,667	300,727
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	1,725	-	206	104	449	2,484
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	211,145	3,785	3,265	559,264	733	778,192
Өзге қаржы міндеттемелері	56,219	582	7,631	229	-	64,661
	4,048,008	863,763	1,798,752	1,352,314	539,204	8,602,041
Нетто позиция	(1,457,288)	(410,418)	1,375,368	1,473,525	323,633	1,304,820
Жинақталған айырма	(1,457,288)	(1,867,706)	(492,338)	981,187	1,304,820	2,609,640

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2019 жылғы 31 желтоқсан					
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,660,923	3,414	-	-	-	1,664,337
Міндетті резервтер	88,664	8,084	39,259	3,990	1,009	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	67,151	124	18,798	43,555	55,403	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	26,543	266	21,346	4,729	277	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	90,815	218,030	659,083	356,391	306,602	1,630,921
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	13,668	2,375	38,939	657,225	500,774	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар*	261,581	383,551	2,042,671	975,196	89,446	3,752,445
Өзге қаржы активтері	14,901	3,314	44,528	24,238	15,443	102,424
	2,224,246	619,158	2,864,624	2,065,324	968,954	8,742,306
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,033,841	382,085	2,030,783	553,693	406,011	6,406,413
Кредит мекемелерінің қаражаты	167,723	183	1,810	15,817	120,432	305,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	20,218	-	-	226	-	20,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13,481	3,785	3,108	607,153	206,919	834,446
Өзге қаржы міндеттемелері	33,710	1,687	487	3,125	-	39,009
	3,268,973	387,740	2,036,188	1,180,014	733,362	7,606,277
Нетто позиция	(1,044,727)	231,418	828,436	885,310	235,592	1,136,029
Жинақталған айырма	(1,044,727)	(813,309)	15,127	900,437	1,136,029	2,272,058

* «3 айдан 1 жылға дейін» бағанындағы клиенттерге берілетін қарыздарға стандарттық емес өтелу мерзімі бар қарыздар кіреді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ өтімділіктің негізгі көрсеткіштеріне және өтімділік бойынша заңнамалық талаптарға сәйкес келеді.

Міндеттемелерді өтеу мерзімі бойынша талдау дәстүрлі түрде жоғарыдағы кестелерде көрсетілгеннен ұзақ мерзімде өтелген клиенттердің ағымдағы шотындағы қалдықтарының тарихи тұрақтылығын көрсетпейді. Осыған байланысты басшылық талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Топтың өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Топ қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың елеулі үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады. Бұдан басқа, жинақталған алшақтық рейтингі жоғары өтімді мемлекеттік және басқа да бағалы қағаздарды сату және кері сатып алумен сату туралы келісімдердің көмегімен қайта қаржыландыру немесе қажет болғанда капитал нарығында ұзақ мерзімді қарыздық қаржыландыруды тарту есебінен жеткілікті деңгейде өтелуі мүмкін.

Есепті кезең ішінде өтімділіктің GAP-алшақтықтарының өзгеруі өтімді активтер көлемінің және/немесе құрылымының өзгеруіне, Топтың активтері мен міндеттемелерінің мерзімділік құрылымының өзгеруіне, оның ішінде активтерді өтеуге дейінгі мерзімнің өзгеруі (бағалы қағаздарды, клиенттерге берілген қарыздарды өтеуге дейінгі мерзімдердің қысқаруы/ұлғаюы) және міндеттемелер (клиенттердің қаражаты бойынша, кредиттік мекемелердің қаражаты бойынша, шығарылған бағалы қағаздар бойынша қорландыру мерзімдерінің қысқаруы/ұлғаюы) себебіне байланысты.

Өтімділік тәуекелінің одан әрі талдамасы төменде келтірілген кестеде ХҚЕС (IFRS) 7-ге сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген көлемде қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте берілген мөлшерге сәйкес келмейді, өйткені осы презентацияға қаржы міндеттемелері және шартты қаржы міндеттемелері бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (пайыздық төлемдерді қоса).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2021 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Клиенттердің қаражаты	4,041,427	950,688	2,434,737	743,815	499,564	8,670,231
Кредит мекемелерінің қаражаты	883,280	50,632	932	18,867	140,000	1,093,711
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	101,834	4,937	102,313	396,427	879	606,390
Өзге қаржы міндеттемелері	90,772	688	16,752	1,184	-	109,396
Берілген кепілдіктер	626,319	-	-	-	-	626,319
Коммерциялық аккредитивтер	65,267	-	-	-	-	65,267
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	58,101	-	-	-	-	58,101
	5,867,000	1,006,945	2,554,734	1,160,293	640,443	11,229,415
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	231,935	4,318	14,249	9,742	39,365	299,609
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	233,470	4,388	15,196	10,222	39,917	303,193

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2020 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Клиенттердің қаражаты	3,617,782	866,879	1,838,288	875,927	492,500	7,691,376
Кредит мекемелерінің қаражаты	162,769	191	2,605	19,487	146,915	331,967
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	212,652	4,937	24,312	674,855	733	917,489
Өзге қаржы міндеттемелері	56,219	582	7,631	229	-	64,661
Берілген кепілдіктер	422,672	-	-	-	-	422,672
Коммерциялық аккредитивтер	38,306	-	-	-	-	38,306
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	45,647	-	-	-	-	45,647
	4,556,047	872,589	1,872,836	1,570,498	640,148	9,512,118
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	182,821	15,497	32,583	13,890	38,372	283,163
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	185,299	15,504	28,306	14,827	38,946	282,882
ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2019 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Клиенттердің қаражаты	3,034,894	385,011	2,083,036	622,705	470,520	6,596,166
Кредит мекемелерінің қаражаты	167,908	184	1,820	18,117	152,115	340,144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14,879	4,937	37,641	764,510	226,401	1,048,368
Өзге қаржы міндеттемелері	33,710	1,687	487	3,125	-	39,009
Берілген кепілдіктер	408,027	-	-	-	-	408,027
Коммерциялық аккредитивтер	68,312	-	-	-	-	68,312
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	53,151	-	-	-	-	53,151
	3,780,881	391,819	2,122,984	1,408,457	849,036	8,553,177
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	583,536	-	364,096	29,617	-	977,249
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	605,388	-	388,938	31,202	-	1,025,528

Мемлекеттік мекемелермен және мемлекет бақылайтын компаниялармен операциялар

Топ өз қызметі барысында ҚРҰБ-мен, ҚР Үкіметі атынан ҚР Қаржы министрлігі және мемлекеттік мекемелермен, сондай-ақ мемлекет бақылайтын компаниялармен (капиталда иелену үлесі 50% және одан жоғары) операцияларды жүзеге асырады. Топ осы клиенттерге банк қызметтерін ұсынады, соның ішінде, бірақ олармен шектелмейді: салымдарды орналастыру, қарыздар беру, бағалы қағаздарды сату және сатып алу бойынша операциялар, салымдарға қаражат қабылдау және басқалар.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша олардың баланстық құны (ТОП 10) бойынша елеулі болып табылған мемлекеттік мекемелермен және мемлекет бақылайтын компаниялармен операциялар бойынша қалдықтар былайша берілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2021 жылғы 31 желтоқсан

Контрагент/эмитент	Ақша қаражаттары және олардың баламалары	Клиенттерге берілген қарыздар	Бағалы қағаздар	Клиенттердің/кредиттік мекемелердің қаражаты	Жиыны
ҚРҰБ	1,272,373	-	21,685	94	1,294,152
Қазақстан Республикасының Үкіметі	-	3,820	2,169,078	40,283	2,213,181
Әртүрлі секторлардан мемлекет бақылайтын өзге де мемлекеттік мекемелер мен компаниялар	21	452,023	648,540	1,323,640	2,424,224
Оның ішінде:					
<i>Мемлекеттік бағдарламалар қаражаты</i>	-	-	-	140,871	140,871
<i>шартты салымдар</i>	-	-	-	68,635	68,635
	1,272,394	455,843	2,839,302	1,573,523	

2020 жылғы 31 желтоқсан

Контрагент/эмитент	Ақша қаражаттары және олардың баламалары	Клиенттерге берілетін қарыздар	Бағалы қағаздар	Клиенттердің/кредиттік мекемелердің қаражаты	Жиыны
ҚРҰБ	1,683,012	-	59,709	269	1,742,990
Қазақстан Республикасының Үкіметі	-	3,786	1,739,880	17,921	1,761,587
Әртүрлі секторлардан мемлекет бақылайтын өзге де мемлекеттік мекемелер мен компаниялар	-	365,937	370,736	1,262,732	1,999,405
Оның ішінде:					
<i>Мемлекеттік бағдарламалар қаражаты</i>	-	-	-	132,585	132,585
<i>шартты салымдар</i>	-	-	-	49,947	49,947
	1,683,012	369,723	2,170,325	1,280,922	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2019 жылғы 31 желтоқсан

Контрагент/эмитент	Ақша қаражаттары және олардың баламалары	Клиенттерге берілген қарыздар	Бағалы қағаздар	Клиенттердің/кредиттік мекемелердің қаражаты	Жиыны
ҚРҰБ	679,418	-	425,687	295	1,105,400
Қазақстан Республикасының Үкіметі	-	3,588	1,486,285	10,716	1,500,589
Әртүрлі секторлардан мемлекет бақылайтын өзге де мемлекеттік мекемелер мен компаниялар	-	347,638	484,648	1,189,375	2,021,661
Оның ішінде:					
<i>Мемлекеттік бағдарламалар қаражаты</i>	-	-	-	42,245	42,245
<i>шартты салымдар</i>	-	-	-	44,785	44,785
	679,418	351,226	2,396,621	1,200,386	

Ақша қаражаты мен оның баламаларына ҚР Ұлттық Банкіндегі ностро шоттардағы және мерзімді депозиттердегі ұлттық және шетел валютасындағы қалдықтар кіреді.

Клиенттерге берілетін қарыздар ақылық, мерзімділік, қайтарымдылық шарттарында жасалған, мемлекет бақылайтын компанияларды қаржыландыру жөніндегі мәмілелерді білдіреді.

Бағалы қағаздарға инвестициялар сатып алу мақсаттарына қарай әділ немесе амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, ұлттық және шетел валютасында номинацияланған борыштық және үлестік қаржы құралдарымен ұсынылған.

Кредиттік мекемелердің қаражаты/клиенттердің қаражаты мемлекет бақылайтын компаниялар алдындағы ағымдағы шоттардағы қалдықтар, мерзімді салымдар, шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламалары бойынша орналастырылған қаражат, сондай-ақ квазимемлекеттік компаниялар жер қойнауын пайдалану жөніндегі операциялар шеңберінде орналастырған шартты салымдар түріндегі міндеттемелерді білдіреді.

Өтімділік тәуекелін басқару, оның ішінде активтер мен міндеттемелердің шоғырлануын мониторингтеу мақсатында топ клиенттерге қойылатын талаптар бойынша да, сол сияқты олардың алдындағы міндеттемелер бойынша да (ірі депозиторлар / қарызшылар бойынша, валюта себеттері бойынша, қорландыру көзі бойынша) клиенттердің жекелеген топтарына шоғырлану лимиттерін белгілейді; көрсетілген лимиттердің орындалуын тұрақты негізде бақылайды, көрсеткіштердің өзгеру серпінін талдайды, қажет болған жағдайда шоғырлану тәуекелін төмендету жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлейді.

Сонымен қатар, топ тұрақты негізде Топтың қаржылық тұрақтылығына әртүрлі макроэкономикалық және басқа көрсеткіштердің ықтимал өзгеруінің әсері бойынша стресс-тестілеу өткізеді. Қарауға және талдауға міндетті сценарийлердің бірі клиенттер қаражатының күйзеліске ұшырауы (ағымдағы шоттардан алу, мерзімді депозиттерді мерзімінен бұрын бұзу), сондай-ақ клиенттердің қаражатын шетел валютасына (теңгеден шетел валютасына) айырбастау болып табылады, стресс-тест жүргізу нәтижелері бойынша қажет болған кезде топтың қызметіне теріс әсер етуге жол бермеу жөніндегі алдын алу шаралары әзірленеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Активтер мен міндеттемелердің шоғырлануына арналған лимиттер мониторингінің нәтижелері және стресс-тестілеулердің нәтижелері міндетті түрде топтың қызметіне тән тәуекелдің негізгі түрлерінің ағымдағы деңгейімен танысу және қажет болған кезде тәуекелді азайту бойынша түзету шараларын қабылдау үшін уәкілетті алқалы органдардың қарауына ұсынылады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Топтың кірісіне немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Топ нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфельінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКОМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, stop-loss лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық кірістің азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

Топ пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

- Әділ құнының өзгерісі өзге жиынтық кіріс арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКОМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Топтың пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топ Пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған тәсілді пайдалана отырып, пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтау арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл тәсіл активтер және міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің параллельдік өзгеру әсерін тестілеу жолымен Топтың пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдықтың талдауы ұсынылған. Топ пайыздық мөлшерлемелердің мүмкін болатын өзгерістерін осы пайыздық мөлшерлемелердің түрлі құбылмалылығына байланысты, қаржы активтері мен міндеттемелері белгіленген теңгедегі және шетел валютасында жеке-жеке бағалайды. Сонымен қатар теңгедегі пайыздық мөлшерлемелер өзгерістерінің сценарийі (қарыздар/депозиттер, ҚРҰБ базалық мөлшерлемесінің және т.б.) нарықтық пайыздық мөлшерлемесінің динамикасын ескереді. 2021 жылы теңгемен пайыздық мөлшерлеменің ықтимал қозғалысының 2% - дан 3.75% - ға дейін өзгеруі ҚРҰБ базалық мөлшерлемесінің құбылмалылығының нақты және ықтимал ұлғаюымен байланысты болды. Бұл сезімталдықты талдау Топтың ішкі стресс-тесттерінің қатаң сценарийлерін көрсетпейді.

Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету - пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелердің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық кіріске тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері. Топ басшысының пікірінше, табыс салығы пайыздық тәуекелді басқаруға елеулі ықпал тигізбейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес активтер құнынан салық төленгенге дейінгі пайдаға әсері былайша берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +3.75%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -3.75%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -2%
	Шетел валютасы +2%	Шетел валютасы -2%	Шетел валютасы +2%	Шетел валютасы -2%	Шетел валютасы +2%	Шетел валютасы -2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(24,977)	24,567	(3,671)	2,447	(5,592)	5,616
<i>Теңге</i>	(28,366)	28,366	(13,691)	13,691	(3,226)	3,226
<i>Шетел валютасы</i>	3,390	(3,799)	10,020	(11,245)	(2,366)	2,390
Кредит мекемелеріндегі қаражат	1,273	(1,273)	811	(811)	239	(239)
<i>Шетел валютасы</i>	1,273	(1,273)	811	(811)	239	(239)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	601	(601)	(57)	57	(65)	65
<i>Теңге</i>	601	(601)	(57)	57	(65)	65
<i>Шетел валютасы</i>	1,863	(1,863)	-	-	-	-
Клиенттерге берілген қарыздар	1,863	(1,863)	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)
<i>Шетел валютасы</i>	-	-	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕ-ЛЕРІ:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	-	-	-	3	(3)
<i>Шетел валютасы</i>	(21,240)	20,830	-	-	3	(3)
Салық салғанға дейінгі пайдаға таза әсері	(24,977)	24,567	(1,441)	216	(4,074)	4,098

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Капиталға ықпал - бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістер әсері және мөлшерлемесі тіркелімді, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалаудың әсері.

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтер мен міндеттемелердің құнынан капиталға ықпалы былайша берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +3.75% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -3.75% Шетел валютасы -2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -2% Шетел валютасы -2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -2% Шетел валютасы -2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(24,977)	24,567	(10,134)	9,521	(5,592)	5,616
<i>Теңге</i>	(28,366)	28,366	(13,691)	13,691	(3,226)	3,226
<i>Шетел валютасы</i>	3,390	(3,799)	3,558	(4,170)	(2,366)	2,390
Кредит мекемелеріндегі қаражат	1,273	(1,273)	811	(811)	239	(239)
<i>Шетел валютасы</i>	1,273	(1,273)	811	(811)	239	(239)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(136,113)	136,113	(91,421)	91,421	(61,335)	61,335
<i>Теңге</i>	(68,606)	68,606	(34,334)	34,334	(19,534)	19,534
<i>Шетел валютасы</i>	(67,508)	67,508	(57,087)	57,087	(41,801)	41,801
Клиенттерге берілген қарыздар	1,863	(1,863)	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)
<i>Шетел валютасы</i>	1,863	(1,863)	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	-	-	-	3	(3)
<i>Шетел валютасы</i>	-	-	-	-	3	(3)
Капиталға таза ықпалы	(157,954)	157,545	(99,381)	98,769	(65,409)	65,433

Валюталық тәуекел

Топ валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Топтың қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайтын тәуекел.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

АПКОМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Топқа ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Топтың ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

Топ шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКОМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Топтың негізгі ақша ағымдары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның салдарынан теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек тербелістері Топтың АҚШ долларымен өрнектелген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады. Валюталық тәуекел қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарына және баланстан тыс позицияларға қатысты бағаланады. Топтың айырбастау бағамдарының ауытқуларына ағымдағы сезімталдігі баланстан тыс баптар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің баптарын елеулі бейтараптандыратынына байланысты тиімді деңгейде болады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топтың валюталық тәуекелге ұшырауы төмендегідей берілген:

2021 ж. 31 желтоқсан

	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасының жиыны	Теңге	ЖИЫНЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	870,407	37,178	28,701	64,431	1,000,717	437,804	1,438,521
Міндетті резервтер	66,380	36,295	783	1,940	105,398	89,533	194,931
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	21,247	187	38,021	1,928	61,383	221,950	283,333
Кредит мекемелеріндегі қаражат	546,790	5,299	2	20,696	572,787	29,338	602,125
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,032,406	123,598	14,176	-	1,170,180	701,497	1,871,677
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	233,320	-	3,540	6,285	243,145	1,045,033	1,288,178
Клиенттерге берілген қарыздар	999,420	53,050	100,574	82,813	1,235,857	4,636,371	5,872,228
Өзге қаржы активтері	799	217	3,635	1,943	6,594	64,639	71,233
	3,780,769	255,824	189,432	180,036	4,396,061	7,226,165	11,622,226
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,770,642	162,153	55,674	107,543	4,096,012	4,377,395	8,473,407
Кредит мекемелерінің қаражаты	24,206	6,027	303	2,300	32,836	1,038,806	1,071,642
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	187	197	710	131	1,225	1,051	2,276
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	79,550	-	-	836	80,386	419,426	499,812
Өзге қаржы міндеттемелері	1,362	99	3,894	2,215	7,570	101,826	109,396
	3,875,947	168,476	60,581	113,025	4,218,029	5,938,504	10,156,533
Баланс бойынша нетто позиция	(105,178)	87,348	128,851	67,011	178,032	1,287,661	1,465,693
Баланстан тыс нетто позиция	150,410	(89,261)	(76,048)	1,377	(13,522)	11,697	
Нетто позиция	45,232	(1,913)	52,803	68,388	164,510	1,299,358	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсан						ЖИЫНЫ
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасының жиыны	Теңге	
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,175,440	23,729	48,005	30,490	1,277,664	479,813	1,757,477
Міндетті резервтер	88,902	7,292	2,017	3,452	101,663	68,465	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	19,804	-	38,728	1,511	60,043	182,283	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	564,826	16,218	2	459	581,505	127,805	709,310
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	646,942	130,942	4,409	-	782,293	473,865	1,256,158
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	170,218	-	4,063	10,338	184,619	1,044,920	1,229,539
Клиенттерге берілген қарыздар	831,807	50,489	79,545	55,273	1,017,114	3,429,161	4,446,275
Өзге қаржы активтері	1,818	304	3,446	1,367	6,935	88,713	95,648
	3,499,757	228,974	180,215	102,890	4,011,836	5,895,025	9,906,861
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,234,752	136,373	61,075	77,500	3,509,700	3,946,277	7,455,977
Кредит мекемелерінің қаражаты	14,549	3,825	2,682	5,691	26,747	273,980	300,727
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	759	12	771	1,713	2,484
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	362,417	-	-	767	363,184	415,008	778,192
Өзге қаржы міндеттемелері	1,593	13	1,671	874	4,151	60,510	64,661
	3,613,311	140,211	66,187	84,844	3,904,553	4,697,488	8,602,041
Баланс бойынша нетто позиция	(113,554)	88,763	114,028	18,046	107,283	1,197,537	1,304,820
Баланстан тыс нетто позиция	163,673	(86,310)	(60,996)	(171)	16,196	(13,425)	
Нетто позиция	50,119	2,453	53,032	17,875	123,479	1,184,112	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2019 жылғы 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасының жиыны	Теңге	ЖИЫНЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	994,768	122,323	35,923	332,216	1,485,230	179,107	1,664,337
Міндетті резервтер	81,791	5,128	1,748	2,677	91,344	49,662	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	35,268	1,923	32	2,409	39,632	145,399	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	22,256	8,681	5,479	-	36,416	16,745	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	760,141	34,905	4,828	-	799,874	831,047	1,630,921
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	154,720	-	4,281	9,078	168,079	1,044,902	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар	991,248	17,487	27,000	33,551	1,069,286	2,683,159	3,752,445
Өзге қаржы активтері	3,421	257	46	1,158	4,882	97,542	102,424
	3,043,613	190,704	79,337	381,089	3,694,743	5,047,563	8,742,306
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,187,135	136,227	56,665	47,624	3,427,651	2,978,762	6,406,413
Кредит мекемелерінің қаражаты	30,350	1,500	367	2,363	34,580	271,385	305,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	662	-	662	19,782	20,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	422,786	-	-	-	422,786	411,660	834,446
Өзге қаржы міндеттемелері	768	218	1,978	790	3,754	35,255	39,009
	3,641,039	137,945	59,672	50,777	3,889,433	3,716,844	7,606,277
Баланс бойынша нетто позиция	(597,426)	52,759	19,665	330,312	(194,690)	1,330,719	1,136,029
Баланстан тыс нетто позиция	627,245	(49,550)	(17,249)	(308,112)	252,334	(224,606)	
Нетто позиция	29,819	3,209	2,416	22,200	57,644	1,106,113	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топты елеулі тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Топтың болжанған қаржылық ағымы туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Валюталық тәуекелдің сезімталдығы баланстық та, баланстан тыс та валюталық позицияларды есепке алады. Топ басшылығының пікірінше, табыс салығы валюталық тәуекелді басқаруға елеулі ықпалын тигізбейді.

Қаржы активтерінің құнына негізделген, салық салынғанға дейінгі пайдаға және капиталға ықпал айырбастау бағамының құбылмалылығын талдау арқылы есептеледі. 2021 жылы валюта бағамының ықтимал қозғалысының 15%-дан 30%-ға дейін өзгеруі айырбас бағамының құбылмалылығының нақты және ықтимал ұлғаюымен байланысты болды.

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес қаржы активтерінің құнына негізделген, салық салынғанға дейінгі пайдаға және капиталға ықпал соңғы екі жылда айырбас бағамының динамикасының тарихи деректері бойынша есептелген айырбас бағамының жылдық құбылмалылығының талдауын пайдалана отырып есептеледі:

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	+30%	-30%	+15%	-15%	+15%	-15%
	АҚШ доллары/теңге	АҚШ доллары/теңге	АҚШ доллары/теңге	АҚШ доллары/теңге	АҚШ доллары/теңге	АҚШ доллары/теңге
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	13,570	(13,570)	7,518	(7,518)	4,473	(4,473)
	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	+30%	-30%	+15%	-15%	+15%	-15%
	евро/теңге	евро/теңге	евро/теңге	евро/теңге	евро/теңге	евро/теңге
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	(574)	574	368	(368)	481	(481)
	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	+30%	-30%	+15%	-15%	+15%	-15%
	ресей рублі/теңге	ресей рублі/теңге	ресей рублі/теңге	ресей рублі/теңге	ресей рублі/теңге	ресей рублі/теңге
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	15,841	(15,841)	7,955	(7,955)	362	(362)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сезімталдықты талдауға шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шындығына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экстраполяция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдықты талдау Топтың активтер мен міндеттемелерді белсенді басқаратындығын ескермейді. Бұған қоса, Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге қарай өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мәселен, Топтың қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Ендеше, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге елеулі ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің елеулі ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Топтың нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес.

Баға тәуекелі

Баға тәуекелі - бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса рынокта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Топ рыноктағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе арнайы өзгерістер әсеріне байланысты баға тәуекеліне ұшырап отырады.

Баға тәуекелін шектеу мақсатымен Топ сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатымен сауда портфеліндегі бағалы қағаздар бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Баға тәуекелін бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда, бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 99%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи немесе параметрлік модельдеу әдісі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топ 2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес баға тәуекелін болмашы деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

34. Капиталдың жеткіліктілігін басқару

Топтың капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚРҰБ капиталға қойған талаптарын орындау;
- Топтың өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Топтың пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға пайда әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Капиталдың талап етілетін деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Қазіргі уақытта Топ капиталының жеткіліктілігі Базель комитетінің ескертулерін ала отырып, есепті қазақстандық Реттеу органының банктерге берілген пруденциялық нормативтердің талабы бойынша есептелінеді.

Қазіргі уақытта нормативтік капитал:

- Банктің дұрыс жұмыс істеуін қолдау және шығындарды олар туындаған сәтте жұту үшін қажетті бірінші деңгейдегі капитал арқылы. Банк шығарған жай акцияларды, эмиссиялық кірісті, бөлінбеген пайданы, өзге жинақталған жиынтық кірістерді және ашылған резервтерді, регуляторлық түзетулерді (шегерімдер) қамтитын бірінші деңгейдегі негізгі және қосымша капиталдан тұрады;
- Банк таратылғанда екінші деңгейдегі капитал арқылы шығындардың жұтылуын қамтамасыз ету үшін қажетті. Капиталдың бұл бөлігі банк шығарған құралдардан және шегерімдерден тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер қаржы бөлудің тәуекел деңгейіне және олардың мүмкін болатын құнсыздануына байланысты бес топқа бөлінеді, қолайлы қамтамасыз етуді және кепілдіктерді есепке алумен, кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдердің бағасын - әр активтің және контрагенттің мәніне сәйкес есептеледі. Бұған ұқсас тәсіл әлеуетті шығындардың шартты табиғатын көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төменде берілген кесте Топтың 2021, 2020 және 2019 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамын қорытындылайды. Осы үш жылдың ішінде Топ ішіндегі жекелеген кәсіпорындар және Топ капиталға қатысты қойылатын сыртқы талаптардың барлығын орындады.

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы			
Негізгі капитал			
Жарғылық капитал, сатып алынған өз акциялары шегерілген	(50,295)	98,000	94,393
Қосымша төленген капитал	9,067	5,741	3,867
Өткен жылдардың бөлінбеген пайдасы	1,039,042	897,775	762,131
Ағымдағы жылдың таза пайдасы	462,378	352,653	334,511
Жинақталған ашылған резервтер*	55,186	53,578	53,170
Бақыланбайтын үлесі	8	7	6
Негізгі қаражатты және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резервтер	48,177	75,587	44,679
Минус: іскерлік бедел және материалдық емес активтер	(16,632)	(15,293)	(12,806)
Минус: Бағамдағы айырма қоры	(5,582)	(4,516)	(9,105)
Негізгі капитал жиыны	1,541,349	1,463,532	1,270,846
Үстеме капитал			
Екінші деңгейдегі капитал			
Тәртіптелген борыш	52,171	67,211	81,463
Екінші деңгейдегі капитал жиыны	52,171	67,211	81,463
Нормативтік капитал жиыны	1,593,520	1,530,743	1,352,309
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	8,007,464	5,993,301	6,163,775
Негізгі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	19.25%	24.42%	20.6%
Бірінші деңгейдегі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті			
Негізгі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	19.25%	24.42%	20.6%
Нормативтік капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	19.90%	25.54%	21.9%

*2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жинақталған ашылған резервтер 55,186 миллион теңге сомасындағы резервтік капиталдан құралған (2020 жылғы 31 желтоқсан: резервтік капитал 53,578 миллион теңге сомасында; 2019 жылғы 31 желтоқсан: резервтік капитал 53,170 миллион теңге сомасында).

2017 жылғы 1 қаңтардан III Базель ұсыныстарын ескере отырып ҚРҰБ талаптары бойынша негізгі капитал жеткіліктілігі, бірінші деңгейдегі капитал және меншікті капитал коэффициенттерінің ең төменгі мәнін 9.5%, 10.5% және 12.0% мөлшерінде белгіленді.

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ ҚРҰБ-нің капиталға қатысты талаптарын сақтап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

---

35. Сегменттік ақпарат

Топты басқару және оның есептілігі төрт негізгі операциялық сегментке негізделген – корпоративтік банктік қызметтер, шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер, бөлшек банктік қызметтер және инвестициялық банкинг. Бұл сегменттер әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек банктік қызметтер – ағымдағы шоттар бойынша операцияларды қоса алғанда, жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, салымдар, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карточкалары, тұтыну қарыздары мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

Корпоративтік банк қызметтер есептік және корреспонденттік шоттарды жүргізу, депозитарлық қызметтер, кастоди қызметтері, овердрафттар, қарыздар беру және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, банк аралық нарықтағы операцияны, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелерді іске асырумен қоса корпоративтік клиенттер мен қаржы мекеме – клиенттері үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер – есептік шоттарды жүргізуді, депозитарлық қызметтерді, овердрафттар, қарыздар беруді және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелер жасауды қоса шағын және орта бизнес кәсіпорындары мен жеке кәсіпкерлер үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Инвестициялық банкинг – нарықта бағалы қағаздарды сатып алу және сату қызметтерін көрсетеді.

Бөлінбеген сомалар – басқарушылық есептіліктің ішкі жүйелерінде Топтың бизнес-сегменттеріне бөлінбеген баланс пен кірістердің /шығыстардың баптары, өйткені олар бизнес-бірлікке қатысты емес және бұл сала Топтың ағымдағы қызметінің шеңберіне кіреді. Бөлінбеген активтер - бұл жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, материалдық емес активтер, сатуға арналған активтер, кассадағы қолма қол ақша мен басқа бөлінбеген активтер. Бөлінбеген міндеттемелерге мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме мен өзге бөлінбеген міндеттемелер кіреді. Бөлінбеген кірістерге негізгі және негізгі емес қызметтен түсетін өзге кірістер, сондай-ақ сақтандыру қызметінен түсетін кірістер кіреді. Бөлінбеген шығындарға дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындардың резервтері, операциялық үстеме шығыстар, сақтандыру бойынша қызметтер мен пайдаға салынатын салық кіреді.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат ХҚЕС (IFRS) 8 талаптарына сәйкес көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Топтың жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Топ басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық сегменттік нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады. Сегменттің нәтижесі – бұл ресурстарды бөлу және сегменттер бойынша нәтижелерді бағалау үшін операциялық қызмет бойынша шешімдер қабылдайтын жауапты басты лауазымды тұлғаға берілетін көрсеткіш.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына және осы күндерде аяқталған жылдар іші Топтың негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнестерге банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кіріс	371,810	338,759	137,589	197,270	191,220	1,236,648
Кірістер жиыны	371,810	338,759	137,589	197,270	191,220	1,236,648
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	263,709	300,189	99,611	215,702	654	879,865
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер, мыналарды қосқанда: <i>Пластик карталар бойынша қызмет көрсету</i>	95,923	14,590	24,922	-	2,954	138,389
<i>Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары</i>	80,497	75	1,748	-	211	82,531
<i>Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер</i>	15,887	2,792	6,984	-	83	25,746
<i>Кассалық операциялар</i>	46	8,610	2,787	-	34	11,477
<i>Клиенттерге зейнетақы төлеу</i>	874	1,566	7,987	-	57	10,484
<i>Банк аударымдары – жалақы</i>	7,381	-	-	-	-	7,381
<i>Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету</i>	4,494	-	-	-	-	4,494
<i>Басқасы</i>	654	352	2,932	-	-	3,938
<i>Ниятестік бағдарламасы</i>	1,578	1,195	2,484	-	2,569	7,826
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша таза пайда/(шығын)	(15,488)	-	-	-	-	(15,488)
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	13,795	-	(67)	1,343	15,071
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда/(шығын)	-	-	-	1,401	-	1,401
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	12,178	12,303	13,056	-	(7,001)	30,536
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да (шығыстар)/кірістер	-	-	-	-	6,640	6,640
Кірістер жиыны	371,810	338,759	137,589	197,269	191,221	1,236,648
- Пайыздық шығыстар	(165,144)	(126,825)	(25,020)	(46,021)	(3,782)	(366,792)
- (Кредиттік шығындар бойынша шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(23,268)	25,608	(10,576)	773	11,467	4,004
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(66,282)	(3,975)	(699)	(251)	(582)	(71,789)
- Операциялық шығыстар	(101,760)	(10,284)	(17,374)	(3,743)	(43,447)	(176,608)
- Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар	(173)	(2,424)	(1,385)	-	(20)	(4,002)
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(5,829)	(5,829)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру төлемдері	-	-	-	-	(91,017)	(91,017)
Шығыстар жиыны	(356,627)	(117,900)	(55,054)	(49,242)	(133,210)	(712,033)
Сегмент нәтижесі	15,183	220,859	82,535	148,027	58,011	524,615
Салық салынғанға дейінгі пайда						524,615
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(62,237)	(62,237)
Таза пайда						462,378
Сегменттік активтер жиыны	1,800,099	5,192,724	952,993	3,359,699	785,855	12,091,370
Сегменттік міндеттемелер жиыны	4,444,837	3,897,115	1,342,718	516,934	316,162	10,517,766
Басқа да сегменттік баптар:						
Күрделі шығындар					(24,665)	(24,665)
Тозу және амортизация					(14,909)	(14,909)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					33,774	33,774

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнеске банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кірістер	305,752	279,711	114,949	198,406	133,907	1,032,725
Кірістер жиыны	305,752	279,711	114,949	198,406	133,907	1,032,725
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	206,938	255,041	75,889	195,366	-	733,234
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер, мыналарды қосқанда:	85,187	13,678	22,354	-	2,902	124,121
<i>Пластик карталар бойынша қызмет көрсету</i>	67,644	73	1,357	-	154	69,228
<i>Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары</i>	8,121	2,809	7,603	-	92	18,625
<i>Кассалық операциялар</i>	1,098	1,537	7,692	-	49	10,376
<i>Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер</i>	17	7,902	2,183	-	29	10,131
<i>Клиенттерге зейнетақы төлеу</i>	8,599	-	-	-	-	8,599
<i>Банк аударымдары - жалақы</i>	6,045	-	-	-	-	6,045
<i>Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету</i>	306	151	2,672	-	-	3,129
<i>Басқасы</i>	635	1,206	847	-	2,578	5,266
<i>Ниеттестік бағдарламасы</i>	(7,278)	-	-	-	-	(7,278)
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша таза пайда/(шығын)	-	4,018	-	(817)	-	3,201
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	3,424	-	3,424
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	13,627	6,974	16,706	433	3,200	40,940
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	6,321	6,321
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да кірістер	-	-	-	-	121,484	121,484
Кірістер жиыны	305,752	279,711	114,949	198,406	133,907	1,032,725
- Пайыздық шығыстар	(135,176)	(101,424)	(16,187)	(80,578)	(376)	(333,741)
- (Кредиттік шығындар бойынша шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(33,542)	18,772	(7,436)	(600)	(4,112)	(26,918)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(57,939)	(3,955)	(57)	(203)	(530)	(63,184)
- Операциялық шығыстар	(88,901)	(6,667)	(13,931)	(975)	(35,340)	(145,814)
- Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстарды қалпына келтіру/(кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар)	12	(4,922)	(30)	-	(85)	(5,025)
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(5,145)	(5,145)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру төлемдері	-	-	-	-	(63,366)	(63,366)
Шығыстар жиыны	(315,546)	(98,196)	(38,141)	(82,356)	(108,954)	(643,193)
Сегмент нәтижесі	(9,794)	181,515	76,808	116,050	24,953	389,532
Салық салынғанға дейінгі пайда						389,532
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(36,878)	(36,878)
Таза пайда						352,654
Сегменттік активтер жиыны	1,223,143	4,958,055	739,910	2,721,756	744,968	10,387,832
Сегменттік міндеттемелер жиыны	3,733,588	2,773,618	1,271,071	784,346	331,941	8,894,564
Өзге сегменттік баптар:						
Күрделі шығындар					(31,703)	(31,703)
Тозу және амортизация					(13,027)	(13,027)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					32,797	32,797

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

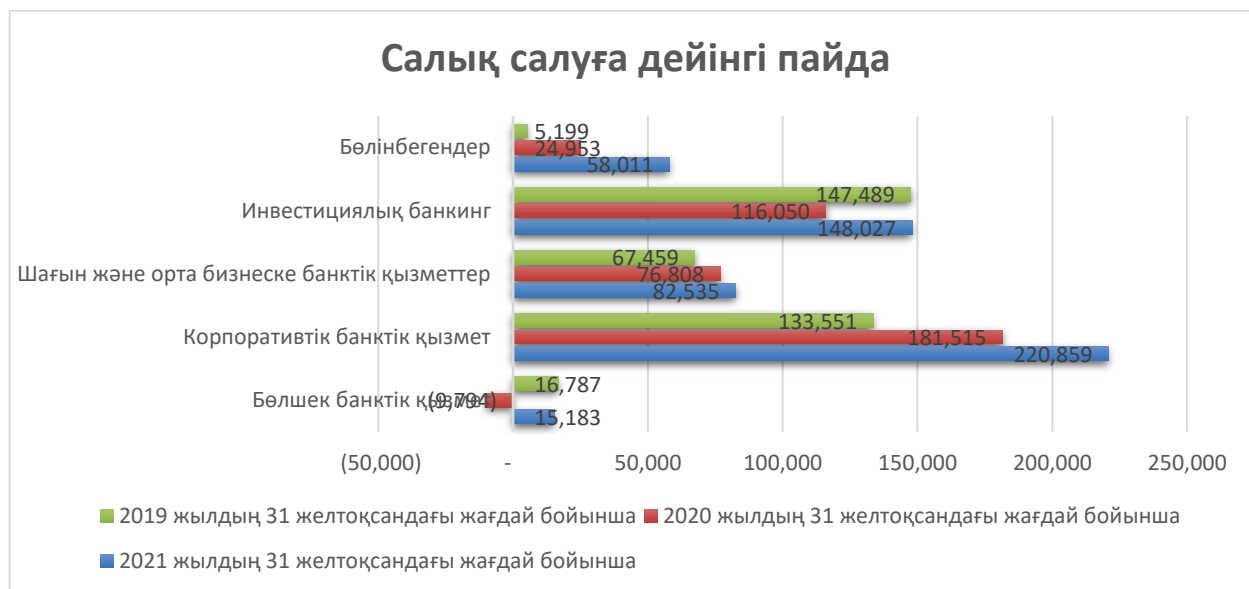
	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Шағын және орта бизнеске банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кірістер	273,171	276,271	108,966	221,252	139,572	1,019,232
Кірістер жиыны	273,171	276,271	108,966	221,252	139,572	1,019,232
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	182,640	244,006	70,561	213,076	21	710,304
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер, мыналарды қосқанда:	81,882	14,169	24,059	-	533	120,643
<i>Пластик карталар бойынша қызмет көрсету</i>	61,896	118	973	-	160	63,147
<i>Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары</i>	5,264	3,272	7,279	-	63	15,878
<i>Кассалық операциялар</i>	1,503	1,666	8,137	-	29	11,335
<i>Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер</i>	3	7,831	1,845	-	39	9,718
<i>Клиенттерге зейнетақы төлеу</i>	8,128	-	3	-	-	8,131
<i>Банк аударымдары - жалақы</i>	6,925	-	-	-	-	6,925
<i>Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету</i>	337	132	2,841	-	-	3,310
<i>Басқасы</i>	439	1,150	2,981	-	242	4,812
<i>Ниеттестік бағдарламасы</i>	(2,613)	-	-	-	-	(2,613)
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	8,138	-	8,138
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	8,649	18,096	14,346	38	4,250	45,379
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	5,742	5,742
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да кірістер	-	-	-	-	129,026	129,026
Кірістер жиыны	273,171	276,271	108,966	221,252	139,572	1,019,232
- Пайыздық шығыстар	(132,067)	(78,111)	(19,062)	(82,800)	(286)	(312,326)
- Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру/ (кредиттік шығындар бойынша шығыстар)	3,480	(25,171)	(7,436)	159	(1,086)	(30,054)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(48,538)	(3,290)	(560)	(165)	(2,093)	(54,646)
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза (шығын)/пайда	-	(28,575)	-	9,841	-	(18,734)
- Операциялық шығыстар	(79,214)	(6,056)	(14,294)	(798)	(34,963)	(135,325)
- (Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстарды қалпына келтіру	(45)	(1,517)	(155)	-	409	(1,308)
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(7,429)	(7,429)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру өтемдері	-	-	-	-	(88,925)	(88,925)
Шығыстар жиыны	(256,384)	(142,720)	(41,507)	(73,763)	(134,373)	(648,747)
Сегмент нәтижесі	16,787	133,551	67,459	147,489	5,199	370,485
Салық салынғанға дейінгі пайда						370,485
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(35,974)	(35,974)
Таза пайда						334,511
Сегменттік активтер жиыны	966,284	3,912,525	595,918	3,021,001	739,030	9,234,758
Сегменттік міндеттемелер жиыны	3,295,854	2,689,734	874,569	834,881	232,497	7,927,535
Өзге сегменттік баптар:						
Күрделі шығындар					(16,887)	(16,887)
Тозу және амортизация					(11,596)	(11,596)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					26,732	26,732

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

Сегменттер бойынша салық салуға дейінгі пайда былайша көрсетілген:

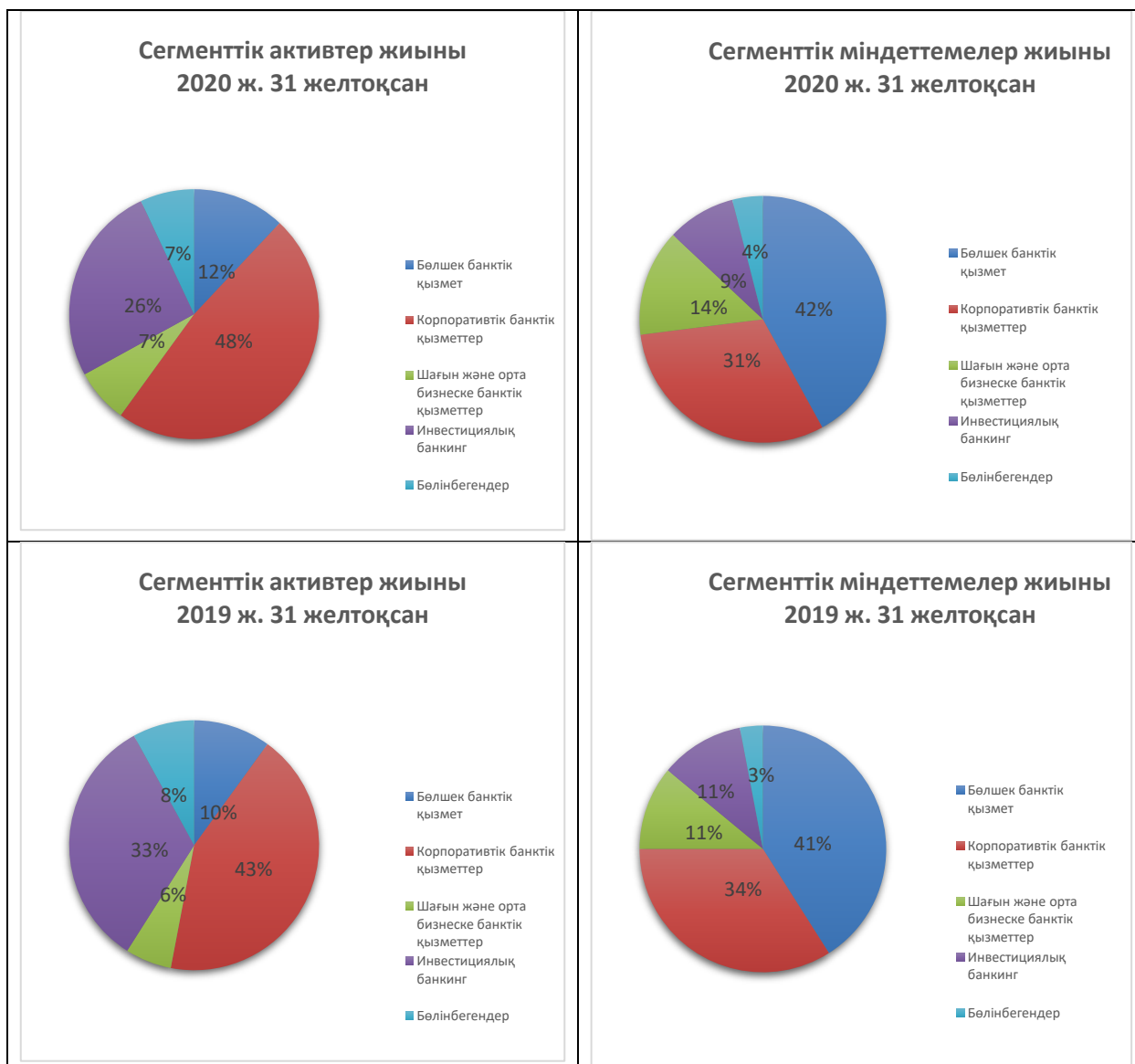

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сегменттік активтер мен міндеттемелердің үлесі былайша көрсетілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Географиялық ақпарат

Топ қызметі 2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес және осы күнге аяқталатын жылдар іші келесі негізгі географиялық ақпаратты қамтиды:

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер	Жиыны
2021 жылғы				
Активтер жиыны	10,930,303	514,600	646,467	12,091,370
Сыртқы кірістер	1,176,834	16,881	42,933	1,236,648
Күрделі шығындар	(24,665)	-	-	(24,665)
2020 жылғы				
Активтер жиыны	9,416,469	447,932	523,431	10,387,832
Сыртқы кірістер	980,591	13,897	38,237	1,032,725
Күрделі шығындар	(31,703)	-	-	(31,703)
2019 жылғы				
Активтер жиыны	7,730,579	1,268,411	235,768	9,234,758
Сыртқы кірістер	944,372	46,035	28,825	1,019,232
Күрделі шығындар	(16,887)	-	-	(16,887)

Қарыздар беру бойынша алынатын сыртқы кіріс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан еліне қарай бөлінген. Кассадағы қолма-қол ақша, негізгі қаражат пен күрделі шығындар олар нақты орналасқан ел бойынша бөлінген.

36. Қаржы құралдарының әділ құны

ХҚЕС сәйкес әділ құнды бағалау – бағалау күні нарықтың қатысушылары арасында жасалатын жай мәміле шеңберінде актив сатылғанда алынатын немесе міндеттемелер берілгенде төленетін бағаны ескере отырып белгіленеді.

Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны тұрақты негізде әділ құн бойынша ескеріледі.

Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің кейбірі әрбір есепті кезеңнің соңында әділ құнмен ескеріледі. Төмендегі кестеде осы қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнының қандай жолмен анықталатыны туралы ақпарат келтірілген (атап айтқанда, пайдаланылатын бағалау әдістемелері мен бастапқы мәліметтер).

Келесі кестеде әділ құн бойынша бастапқы танылуынан кейін бағаланатын қаржы құралдарының талдауы, әділ құнды анықтау сатысының деңгейі бойынша ұсынылған. 1-ші және 3-ші деңгейлер нарықтық деректер негізінде әділ құнын тікелей белгілеу мүмкіндігіне сәйкес келеді.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын бастапқы мәліметтердің негізінде толығымен жіктеледі. Әділ құнды анықтау үшін бастапқы мәліметтердің елеулілігін басшылық тарапынан бағалау пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ оларды әділ құн бойынша иерархияға жатқызуға әсерін тигізе алады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Топтың пікірінше, котировкалық нарықтық бағасы жоқ қаржы құралдарын бағалауға байланысты есепке алу бағасы бағалаудағы белгісіздіктің негізгі көзі болып табылады, өйткені: (i) олар бір кезеңнен екіншісіне дейін қатты өзгеріске ұшырауы мүмкін, оған себеп басшылық тарапынан пайыздық мөлшерлемелер, құбылмалылық, айырбастау бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингі, бағалау түзетулері мен мәмілелердің айрықша ерекшеліктері бойынша топшылаулар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді тану қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте көрсетілген активтерге әсер етуі ықтимал, сондай-ақ пайда және шығындар туралы есепке тигізетін әсері елеулі болуы мүмкін.

Төменде келтірілген кестеде 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша бағалау әдістемесін пайдалана отырып әділ құны бойынша есепке алынатын Топтың қаржы активтері мен міндеттемелері келтірілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қаржы активтері/ қаржы міндеттемелері	Әділ құн			Әділ құнның иерархиясы	Бағалау әдістемесі және негізгі бастапқы деректер	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	111,333	54,291	98,337	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	166,357	184,363	81,462	2-деңгей	Белсенді емес нарықтағы белгіленген бағалар. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	-	-	144	2-деңгей	Ішкі рейтингтік модельдерге негізделген бағалау үлгісі	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	10	-	-	3-деңгей	Ішкі рейтингтік модельдерге негізделген бағалау үлгісі	Пайыздық дисконт	Жоғарыда дисконт- төменде әділ құны
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	-	22	11	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	5,633	3,650	730	2-деңгей	Ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындары. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады. Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесін қолданумен дисконтталған АҚШ долларындағы ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесі мен валюталық бағамдардың негізінде есептелген табыстылықтың ішкі нормасын қолданумен дисконтталған теңгедегі ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Осы дисконтталған ақшалай қаражаттың таза ағындағы құнының арасындағы айырмашылық бастапқы танылған кезде нөлге тең болуы тиіс.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	-	-	4,347	3-деңгей	Теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі	Теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі	Жоғарыда теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі – төменде әділ құны
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	283,333	242,326	185,031				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері - опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	-	12	25	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар. Ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындары. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері - опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	2,276	2,472	20,419	2-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы міндеттемелерінің жиыны	2,276	2,484	20,444				
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескерту)	1,271,299	822,112	804,075	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Шетелдік ұйымдардың облигациясына енгізілген, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескерту)	599,628	433,983	826,846	2-деңгей	Белсенді емес нарықтағы белгіленген бағалар.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын туынды емес қаржы активтері, бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (9-ескерту)	750	63	-	3-деңгей	Ішкі рейтингтік модельдерге негізделген бағалау үлгісі	Пайыздық дисконт	Жоғарыда дисконт – төменде әділ құны
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	1,871,677	1,256,158	1,630,921				

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың ішінде 1-ші және 2-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлердің арасында аударымдар болған жоқ.

	зге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша		
	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржы активтері (3-деңгей)	бағаланатын туынды емес қаржы активтері, бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (3-деңгей)	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы активтері (3-деңгей)
2018 ж. 31 желтоқсан	95,271	53	-
Пайда мен шығындарда көрсетілген кірістер	(8,403)	-	-
Өтелулер *	(82,521)	-	-
2019 ж. 31 желтоқсан	4,347	53	-
Пайда мен шығындарда көрсетілген шығыстар	1,348	10	-
Өтелулер *	(5,695)	-	-
2020 ж. 31 желтоқсан	-	63	-
Пайда мен шығындарда көрсетілген кірістер	-	687	10
Өтелулер *	-	-	-
2021 ж. 31 желтоқсан	-	750	10

* 2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелулер ҚРҰБ-мен своптардың есептелген сыйақысы мен өтеулерді қамтиды.

Тұрақты негізде әділ құнмен ескерілмейтін (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен) қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны.

Келесі әдістер мен жорамалдарды Топ әділ құнмен ескерілмейтін қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады.

Кредит мекемелеріндегі қаражат және кредит мекемелерінің қаражаты

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтердің баланстық құны шамамен алғанда, осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақшалай қаражаттың дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілген қарыздар

Бағалау ақшалай қаражаттың жекелеген несиелер бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және рынокта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу ақшалай қаражаттың жекелеген сомасы бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Төмендегі кестеде әділ құнмен есепке алынбаған қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны және әділ құны бойынша жасалған қорытынды берілген:

	2021 ж. 31 желтоқсан		2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	602,125	591,059	709,310	700,406	53,161	55,495
Клиенттерге берілген қарыздар	5,872,228	5,694,415	4,446,275	4,488,611	3,752,445	3,725,629
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,288,178	1,207,816	1,229,539	1,206,654	1,212,981	1,218,432
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттердің қаражаты	8,473,407	8,663,179	7,455,977	7,392,606	6,406,413	6,177,010
Кредит мекемелерінің қаражаты	1,071,642	1,075,090	300,727	308,574	305,965	315,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	499,812	492,293	778,192	778,825	834,446	831,153
					2021 ж. 31 желтоқсан	
						Әділ құнның жиыны
					1-ші деңгей	2-ші деңгей
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат					-	591,059
Клиенттерге берілген қарыз					-	5,694,415
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар					-	1,207,816
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттердің қаражаты					-	8,663,179
Кредит мекемелерінің қаражаты					-	1,075,090
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар					-	492,293

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсан			
	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	Әділ құнның жиыны
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	700,406	-	700,406
Клиенттерге берілген қарыз	-	-	4,448,611	4,448,611
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	1,206,654	-	1,206,654
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	7,392,606	-	7,392,606
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	308,574	-	308,574
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	778,825	-	778,825
	2019 жылғы 31 желтоқсан			
	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	Әділ құнның жиыны
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	55,495	-	55,495
Клиенттерге берілген қарыз	-	-	3,725,629	3,725,629
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	1,218,432	-	1,218,432
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	6,177,010	-	6,177,010
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	315,415	-	315,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	831,153	-	831,153

Ақшалай қаражат пен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімді табиғатына байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

37. Байланысты тараптармен операциялар

Байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен жасалған операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС (IAS) 24 сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелерді жүргізе алады. Әдетте байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысы жоқ тараптар арасындағы мәмілелерден өзгеше болмайды. Байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша есеп айырысулар нарықтық жағдайларда жүргізіледі және қаржылық есептілікте байланысты емес тараптармен жасалған осыған ұқсас операцияларға арналған есеп саясатына сәйкес көрсетіледі.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастыратын кезде тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдар ішінде Топ қатысушыларының бірі Топтың акционерлері болған ұйымдармен нарықтық шарттарда мәмілелер жасасты. Топ басшылығы осы ұйымдарды бақылау Қазақстанның заңнамасына да, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына да сәйкес келетін сенімгерлік басқару шарттары арқылы байланысты емес тараптарға берілді деп пайымдайды. Осылайша, осы операциялар туралы ақпарат байланысты тараптармен жасалатын операциялар ретінде ашылмайды.

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың байланысты тараптармен операциялары бойынша қалдықтар төменде көрсетілген.

	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервке дейін клиенттерге берілген қарыздар:	35,164	6,250,260	1,431	4,824,316	21	4,161,163
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	35,163		1,418		-	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		1		6	
- байланысты өзге тараптарға	1		12		15	
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв:	(179)	(378,032)	(1)	(378,041)	(2)	(408,718)
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	(179)		-		-	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		-		(1)	
- байланысты өзге тараптарға	-		(1)		(1)	
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар	33,774	33,774	32,797	32,797	26,732	26,732
Клиенттердің қаражаты:	415,111	8,473,407	263,125	7,455,977	377,204	6,406,413
- бас компанияға	341,847		194,582		230,663	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	31,895		15,329		4,469	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	12,417		11,299		9,871	
- байланысты өзге тараптарға	28,952		41,915		132,201	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдарда пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен есептелген пайыздық кірістер:	3,964	858,243	104	717,688	53	701,350
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	3,964		101		51	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		-		-	
- байланысты өзге тараптарға	-		3		2	
Пайыздық шығыстар:	(5,158)	(366,792)	(2,726)	(333,741)	(4,226)	(312,326)
- бас компанияға	(3,865)		(1,240)		(1,694)	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	(404)		(510)		(144)	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	(160)		(225)		(115)	
- байланысты өзге тараптарға	(729)		(751)		(2,273)	
Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	6,641	6,641	6,321	6,321	5,742	5,742
Операциялық шығыстар	2,000	176,608	2,010	153,092	1,387	137,938
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	2,000		2,010		1,387	

	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы:	3,544	105,410	3,065	85,286	2,496	79,231
- жалақы және сыйақылар	3,544		3,065		2,496	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

---

38. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылғы қаңтардың басында Қазақстанда жаппай наразылықтар болып, тәртіпсіздікке ұласты. 5 қаңтарда Қазақстан Республикасының аумағында төтенше жағдай режимі енгізілді, ол 19 қаңтарға дейін жалғасты. Жаппай наразылықтар кезеңінде Қазақстанның барлық аумағында интернетке қолжетімділік шектелді, банктердің жұмысы тоқтатылды, қор нарығында операциялар, тауар биржаларында сауда-саттық жүргізілмеді, әуе қатынастары тоқтатылды, бұл кәсіпорындардың тиімді жұмысына кедергі келтірді.

15 қаңтарға қарай Қазақстан Республикасындағы жағдай тұрақтанды, ол билік органдарының бақылауына алынды. Үкімет саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайды тұрақтандыруға бағыт алды.

Қаржылық есептілікті шығару күніне, тонаушылардың іс-әрекетінен болған Топтың мүлкіне келтірілген зиян шамамен есептегенде 730 миллион теңгені құрайды. Сонымен бірге Топтың корпоративтік клиенттерінің бір бөлігі де шығынға ұшырады. Топ клиенттерінің көпшілігі үшін мұндай шығындар осы клиенттердің Топ алдындағы өз міндеттемелері бойынша уақтылы және толық жауап беру мүмкіндіктеріне теріс әсер етеді деп күтілмейді.

Зардап шеккен ШОБ және КБ клиенттеріне жалпы сомасы 80 миллиард теңге болатын кредиттерге қызмет көрсету бойынша 6 айдан аспайтын мерзімге кейінге қалдыру ұсынылды. 6 айдан астам мерзімге кейінге қалдырылған КБ кредиттерінің жалпы көлемі 11.5 миллиард теңгені құрайды.

Төтенше жағдай режимінің қолданылу кезеңінде Топтың интернет-банкінгі мен банкоматтарының қызметтері аздаған іркілістермен жұмыс істеуді жалғастырды.

Осы қаржылық есептілікке қол қойылған күні Банктің кредиттік рейтингтері: S&P Global Ratings – «BB+/B» (болжам «тұрақты»), Moody's - «Baa2» (болжам «қайта қараудағы рейтингтер») және Fitch Ratings – «BBB-» (болжам «тұрақты») болды.

2022 жылғы 19 қаңтарда Топ өтеу мерзімі 2022 жылы болатын 8,75% купондық мөлшерлемесі бар 93,632 миллион теңгемен көрсетілген жергілікті үйлестірілмеген облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың өз қаражаты есебінен жүргізілді.

2022 жылғы ақпанда, теңге сыртқы геосаяси жағдай аясында, негізгі шетел валюталарына қатысты айтарлықтай құнсызданды. Сыртқы факторлардың Қазақстан экономикасына теріс әсерін төмендету мақсатында Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі («ҚРҰБ») базалық мөлшерлемені +/- 1.0 п.т. шамасында жылдық 10.25%-дан 13.5%-ға дейін көтерді, сондай-ақ шетел валюталарына қатысты теңгенің айырбас бағамын қолдау үшін валюта нарығында интервенциялар жүзеге асырылды. Дегенмен, геосаяси тәуекелдердің болашақ эволюциясына және олардың Қазақстан мен Топ жұмыс істейтін елдердің экономикасына қатысты белгісіздік бар.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2021, 2020 және 2019 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Топтың Украинаға тәуекелі жоқ, Ресейге шектеулі тәуекелі бар, негізінен өзінің еншілес ұйымы – «Москоммерцбанк» КБ АҚ арқылы, ол 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың жалпы активтерінің 1.0% және 2021 жылғы Топтың таза пайдасының 0.6% құрайды. «Москоммерцбанк» КБ АҚ негізінен бөлшек сегментте және ШОБ сегментінде ұсынылған. Топтың жиынтық таза тәуекелі бар екі ресейлік бөлшек сауда кәсіпорнына 11.7 млрд теңге мөлшерінде берілген заемдары бар, бұл Топтың таза кредиттік қоржынының 0.2%-ын құрайды.

Топ басшылығы экономикалық және саяси ахуалдағы ағымдағы өзгерістерді қадағалайды және жақын болашақта Топ бизнесінің тұрақтылығы мен дамуын қолдау үшін қажетті деп санайтын шараларды қолданады. Дегенмен, болған оқиғалардың салдары және олармен байланысты болашақ өзгерістер Топтың қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін.